Issued on 3-11-60

Volume. IV

No. 2

8th March, 1960
(Tuesday)
18th Phalguna 1881 S.E.

Andhra Pradesh Legislative Assembly Debates

OFFICIAL REPORT

Part II—Proceedings other than Questions and Answers

CONTENTS

	Pages
Business of the House .	109-110
Paper laid on the Table of the House	
Amendment to Andhra Pradesh General Sales Tax Rules, 1957 ..	110
Budget for the year 1960-61—Voting of Demands for grants	
Demand No IV — Forests Department—Rs. 1,22,56,600	
Demand No. XXI — Fisheries—Rs. 35,90,900	
Demand No. XXII — Animal Husbandry —Rs 1,43,30,000	
Demand No. XXXVIII — Capital Outlay on Forests —Rs. 12,06,000	
— Passed ...	111-139
Demand No XXXV — Local Administration —Rs 50,33,400	
Demand No. XXXVI — Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works —Rs. 4,49,96,000	
—Discussion not concluded ...	139-209

NOTE: *at the commencement of the speech denotes confirmation not received in time from the Member.

Printed by Ajanta Printers, Secunderabad
for the Director, Government Printing Press, Hyderabad-A. P.

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES

[Part II–Proceedings other than Questions and Answers]

OFFICIAL REPORT

Forty-ninth day of the Ninth Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly

---

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Tuesday, the 8th March, 1960

The House met at Half Past Eight of the Clock

[Mr. Speaker in the Chair]

QUESTIONS AND ANSWERS

(SEE PART I)

BUSINESS OF THE HOUSE

మిస్టర్ స్పీకర్ : Failure of crops గురించి నారాయణప్పగారు ఒక తీర్మానం ఇచ్చారు. అది ఎప్పుడూ వచ్చే విషయమే కనుక దానిని disallow చేస్తున్నాను. Rule 74 క్రింద కొన్ని వున్నాయి. వాటిని 2, 3 రోజులవరకు వాయిదా వేస్తున్నాను. తరువాత date fix చేస్తాను.

*శ్రీ పి. గున్నయ్య (పాతపట్నం - రిజర్వుడు) : అధ్యక్షా, నేను 18 వ తేదీన Rule 74 క్రింద ఒక విషయం తెచ్చాను. 2 వేల రూపాయలు ఖర్చు చేస్తే 2 వేల బస్తాల ధాన్యం పండుతుందనే దానిని గురించి......

మిస్టర్ స్పీకర్ : 2, 3 రోజులలో వస్తుంది. మంత్రిగారికి చెప్పి date fix చేస్తాను.

'గో. రా.' అనే ఆయన అంటే గోపరాజు రాంచంద్రరావు అనే ఆయన నాస్తిక ఆశ్రమాన్ని పెట్టాడు. ఆయన ఆ నాస్తిక ఆశ్రమానికి యజమాని. సర్వసేవాసంఘం, సర్వసేనాసంఘం మొదలైన వాటిల్లో వున్నారు. 'నేను ఎసంబ్లీకి వస్తాను' అని ఆయ నొక నోటీసు పంపారు. ఎసంబ్లీలోకి రాకూడదని మేము చెప్పాము. వస్తే ఫర్లాంగు దూరంలోనే పోలీసువారు పట్టుకొంటారు. ఇక్కడకు రావటానికి, అల్లరిచేయటానికి allow చేయము. ఆయన ఇక్కడకు వచ్చి చెప్పబోయేది 'పార్టీలనేవి లేకుండా అందరూ వరుసగా కలిసి కూర్చోండి' అని. అది impossible. మనం బ్రిటిష్ కాన్స్టిట్యూషన్ను follow అవు

తున్నాము. రాజగోపాలచారిగారు కూడా opposition strong గా వున్న కొద్దీ మంచిదని సలహా ఇస్తున్నారు. 'గవర్నమెంటు పార్టీకి పెద్ద మెజారిటి వుంటే ఎవరినీ లక్ష్యపెట్టరు. కనుక opposition party strong గా వుంటే మంచిది' అని వారు చెప్పారు. మన రాజ్యాంగవిధానం ప్రకారం మనం party system మీద పోతున్నాము. కాంగ్రెసుకాని, కమ్యూనిస్టుకాని, సోషలిస్టుకాని ఏ పార్టీవారైనా ఎవరు మెజారిటీగా వుంటే వారి నాయకుడు ముఖ్యమంత్రి కావటం, ఆయన తన పార్టీలోనివారిలో కొందరిని మంత్రులుగా తీసికోవటం— ఆ ప్రకారం జరుగుతుంది. శ్రీ రామచంద్రరావుగారు ఏ లెక్చర్ ఇచ్చినా లాభంలేదు. ఆయనను లోపనికి రానిచ్చేదిలేదు. ఆయనను అరెస్టు చేశారని కూడ తెలిసింది. సాయంత్రానికి విడిచిపెట్టేస్తారులెండి. ఏమి శిక్ష వేయకుండా సాయంకాలానికి వదిలివేస్తారు.

నిజానికి మూడు రకాల కాన్స్టిట్యూషన్స్ వున్నాయి. మొదటిది అమెరికన్ కాన్స్టిట్యూషన్. అది Presidential Rule. మనది పార్లమెంటరీ కాన్స్టిట్యూషన్. దానిలో leader of the majority party ముఖ్య మంత్రి కావటం వుంటుంది. మూడవది స్విస్ కాన్‌స్టిట్యూషన్. దానిలో పార్టీలు వుంటాయి కాని వారంతా మంత్రులను ఎన్నుకొంటారు. అటువంటి వాటికొరకు రాజ్యాంగ విధానమునే మార్చాలి. పత్రికలలో వేయాలి. సభలు చేయాలి. నెహ్రూగారి దృష్టిలోనికి, పార్లమెంటు దృష్టిలోనికి తేవాలి. ఇక్కడకు వచ్చి చెబుతానంటే వద్దని చెప్పాము. వస్తుంటే అరెస్టుచేశారు. సాయంత్రానికి వదిలిపెడతారు. మీ రెవరూ తొందరపడవద్దు. అదీ సంగతి.

PAPER LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

Amendment to Andhra Pradesh General Sales Tax Rules, 1957

**The Minister for Planning (Sri P. Ranga Reddy) (on behalf of Sri K. Brahmananda Reddy)* : Sir, I beg to lay on the Table under sub-section (4) of section 39 of the Andhra Pradesh General Sales Tax Act, 1957, a copy of the Amendment to the Andhra Pradesh General Sales Tax Rules, 1957, issued in G. O. Ms. No. 203, Revenue, dated 29-1-1960 and published at page 37 of Rules Supplement of Part-I of the Andhra Pradesh Gazette, dated 11th February, 1960.

Mr. Speaker : Paper laid on the Table.

Now, discussion on Demands for Grants–Forests–will be continued.

BUDGET FOR 1960—61 VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS

DEMAND No. IV—Forests Department - Rs. 1,22,56,600 (contd.)

DEMAND No. XXI—Fisheries - Rs. 35,90,900

DEMAND No. XXII—Animal Husbandry - Rs. 1,43,30,000 (contd)

DEMAND No. XXXVIII—Capital Outlay on Forests - Rs. 12,06,000 (contd.)

*శ్రీమతి వై. సీతాకుమారి (బొబ్బిలి): అధ్యక్షా, అటవీశాఖామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును నేను బలపరుస్తున్నాను. కాని ఈ అడవులను గురించి కొన్ని ముఖ్యమైన విషయములు మీ దృష్టికి తేవలసినవి యున్నవి. మన ఆంధ్ర దేశములో మనకు ప్రకృతిసంపదలతోబాటు సహజమైన అడవిసంపద దొరుకుతున్నది. ముఖ్యంగా శ్రీశైలము, భద్రాచలము, ఆదిలాబాదు, నిజామాబాదు జిల్లాలలో ఈ ప్రాంతములలోని అడవులు చాలా దట్టముగ నుంటున్నవి. అక్కడ ఈ సంపదలు చాలా అధికముగ దొరుకుతున్నవి. ఈ సంపదలతో మనకు అనేకమైన వస్తువులు తయారుచేయించటానికి తగు ప్రయత్నాలు చేయించవలసి యున్నది. ఈ అడవిప్రాంతాలలో విశేషముగ ఓషధులు మందులకు పనికివచ్చేవి దొరుకుతాయని పూర్వమునుంచి మన పెద్దలు చెబుతూ ఉండేవారు. అవి ఎక్కడెక్కడ ఏ ఏ మందులకు పనికివచ్చేవి దొరకగలవో పరిశీలించి సేకరింపజేయాలని experts మూలముగ యీ పని పూర్తి చేయించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఈ ఓషధులతోనే కొండజాతులవారు, వారికి ఇతరత్రా మందుల సౌకర్యాలు ఉండవు కనుక, వారుకూడ యివే ఉపయోగిస్తూ ఉంటున్నారని చెప్పేవారు ఇవి మనకుకూడ ఎక్కువగ ఉపయోగించ గలవు. కాబట్టి ప్రభుత్వము తగుశ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. తరువాత అడవులలో మంచి teak, వెదురు, కలప వగైరాలు దొరుకుతవి. వాటితో మంచి సామానులు చేయించవచ్చును. చేతిపరిశ్రమలకు కూడ అనుకూలమైన చెట్లు ఉన్నవి. వాటితో చేతిపరిశ్రమలనుకూడ వృద్ధిచేయించవచ్చును. కొంతకాలముక్రిందట ఇక్కడ హైదరాబాదులో ఒక exhibition ను ఏర్పాటు చేశారు. అందులో వెదురుతోటి, బొంగులతోటి తయారుచేసిన వస్తువులను ప్రదర్శించారు. అవి ఎంతో బాగా ఉన్నవి. చాలా ఆకర్షణీయముగకూడ ఉన్నవి. అలాంటి పరిశ్రమలను వృద్ధిచేయటానికి ప్రభుత్వమువారు మంచి నిపుణులను China మొదలైన దేశాలకు పంపించి, వారు అక్కడ ఏవిధముగ తయారు చేస్తున్నారో కనుక్కునివచ్చి, యిక్కడ మనదేశములో అలాంటి పరిశ్రమలను

మేలుజాతి చేపపిల్లలను తెప్పించి పెంచవచ్చు. పెద్దవి కాగానే ఆధునిక పరికరములతో పట్టించే ఏర్పాటు చేయవచ్చు. అదికూడ ప్రకృతిసంపద క్రిందకే వస్తుంది గనుక ప్రభుత్వము ఈ విషయములో కూడ శ్రద్ధవహిస్తుందని ఆశిస్తున్నాను. తరువాత జంతుసంక్షేమశాఖ విషయము ఉన్నది. మనకు మేలు రకపు ఎద్దులు కొన్నిచోట్లలోనే దొరకగలవు. ఒంగోలు ఎద్దులకు ప్రసిద్ధి అని చెప్పుతూ ఉంటారు. అదేవిధముగ పుంగనూరు ద్దులుకూడ బాగా పనిచేస్తాయి అని చెబుతూ ఉంటారు. అలాంటి మంచిరకపు పశువులను, ఎద్దులను పెంచి మార్కెటుకు పోయేటట్లుగా చూడవలసి ఉంటుంది. ఇంకను విదేశాలకుకూడ పంపే ఏర్పాటు చేస్తే మనదేశములోని ఎద్దులకు ఎంతో విలువ వస్తుందనుకుంటాను. ఈ మధ్య పత్రికలలో ఈ విషయమును గురించి చూచాను. మనదేశపు ఎద్దులను విదేశాలవారు కావాలంటే మేము ఇవ్వడములేదు, అమ్మడములేదు అని అన్నట్లుగా విన్నాము. ఆ విధముగ కాకుండా అవికూడ మన జాతీయసంపద గనుక వాటిని బాగా పెంచి, మార్కెటుకు పంపించవచ్చు. ఇదేవిధముగ మనకు ఆవులుకూడ మంచి పాలు ఇచ్చేవి ఉన్నవి. మన హిందూదేశములో ఎక్కువగ పాలు ఇచ్చే ఆవులుకూడ దొరకుతున్నవి. ఒక చోట ఉన్నవి ఇంకొకచోట దొరకడములేదు. వాటినికూడ పెంచి విదేశాలకు పంపగలిగితే, మనదేశము ఎంతో పేరుప్రఖ్యాతులు సంపాదించటానికి అవకాశము ఉంటుంది. ఉదాహరణకు మా జాన్నవాడా నియోజకవర్గములో ఉంటున్న ఎద్దులు బాగా కష్టపడి పనిచేస్తాయని, బలకరమైనవని, కష్టమునకు ఓర్చి పనిచేస్తాయని చెబుతారు. అనేకసార్లు ఇక్కడ **exhibition** లో బహుమతులుకూడ పొందినవి. అలాంటి మేలురకపు ఎద్దులను, ఆవులను మన రాష్ట్రములో లేనిచోట్లలో కూడ పెంచేటట్లు చేయించి, రాష్ట్రవ్యాపితము చేయటానికి ఆలోచించాలని అంటున్నాను. మనకు జాతీయసంపద పెరగాలంటే, వీటి విషయములో ఎక్కువగ కృషిచేస్తేనే గాని ఈ జాతులు పెరగవు అని నా నమ్మకము. కాబట్టి నేను చేసిన. ఈ చిన్న చిన్న సూచనలను మంత్రిగారు పాటించి, పరిశోధన చేయించి వాటియొక్క అభివృద్ధికి కృషిచేస్తారని ఆశిస్తూ, మీకు నా వందనములు సమర్పిస్తూ ముగిస్తున్నాను.

*శ్రీ షేక్ మౌలాసాహెబ్ (ఉదయగిరి) : అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ **Forests, Veterinary, Fisheries Demands** ను నేను బలపరుస్తున్నాను. వారు ఈ డిమాండ్లను ప్రవేశపెట్టేటప్పుడు ఇచ్చినటువంటి అమూల్యమైన సందేశాలను ముందు గుర్తించవలసి యున్నది. అది విజ్ఞాన, సాంకేతిక, సాంఘిక పద్ధతులతో కూడినదై ఉన్నది. వర్షము అనగా నీరు, గాలి ఆహారము ఇవి ఆయుఃప్రమాణానికి సంబంధించినట్లుగా వారు చెప్పారు. చాలా మంచిది.

అయితే, దాంట్లో ముఖ్యంగా forests విషయం ఆలోచించినప్పుడు, కొన్ని దేశాలలో ఈ రకమైనటువంటి కంపలు, గుట్టలు, భూములు లేవు. ఎక్కువగా ఉప్పుభూములు ఉంటాయి. కాని, వాళ్ళకు చెట్లు పెరగడానికి సాగుకు లాయకయిన భూమి కొంతమాత్రం ఉంటూవచ్చింది. వారు నత్తకవలు, మంచుగడ్డలు, సముద్రంలో ఉండేటటువంటి చేపలు తినేటటువంటి అలవాట్లతో ఉంటూ ఈ దేశాలకు వచ్చి వారు బాగుపడ్డారు. అటువంటివారు ఇక్కడ ఈ forest నిబంధనలు చేయడంలో మొత్తంమీద ఒక జాతి పశువు ఉంటే, ఈ చెట్లు పెరగదని వారు సూచించారు. మేకలు అవసరం లేదని అన్నారు. కాని ఈ హిందూదేశానికి మేకలు అవసరం అనేది మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. లక్ష, 84 వేల మంది ప్రవక్తలు భూలోకంలో జన్మించారని శాస్త్రాలు చెప్పుతున్నాయి. అటువంటి ప్రవక్తలు అందరు సాధారణంగా గొఱ్ఱెల కాపరులుగా కొంతకాలము ఉండి ప్రవక్తలుగా అయిపోయినారు. ఈ మేకజాతి ఉదయము, సాయంత్రము, మహోన్నతమైన సమయంలో భగవధ్యానం చేసే జాతి. కాబట్టి అది 1, 2 పిల్లలను మాత్రం ఈనుతుంది. వేనకువేలు కటికవాళ్ళ చేతులలో తెగుతున్నప్పటికినీ, ఆ జాతి తరగడము లేదు. ఏ భగవధ్యానమూ చేయక ఊరికే ధ్వనించేటటువంటి కుక్కజాతి, దానిని ఎవరూ కోయకుండినప్పటికిన్నీ, తినకుండినప్పటికిన్నీ, 4, 5 పిల్లలను అది ఈనుతున్నప్పటికినీ, ఆ జాతి గుంపులు ఎక్కడా కన్పడడం లేదు. కాబట్టి అటువంటి మేకజాతిని నాశనం చేయడానికి మనం తలపెట్టిన తలంపు మంచిది కాదేమో అనుకుంటాను. ఆనాడు నత్తగవ్వలు, మంచుగడ్డలు తినేటటువంటివారు చేసిన ఆ నిబంధనలు ఈనాడు మనకు యీ దేశానికి వర్తించవేమో అనుకొంటాను. ఈ దేశంలో ఉండేటటువంటి భూసారం, ఈ ముండ్లకంపలు యింతవ్యవసాయభూమి ఆ దేశాలలో లేవు. ఏమైనప్పటికినీ, చెట్లు కావాలి. గాలి కావాలి. అవి వద్దు అనేవాళ్ళు లేరు. forest అనేది నిజంగా అవసరమే. చెట్లు దేవునియొక్క గమ్యస్థానము. ఇది సైన్సుకు సంబంధించిందికూడా. దేవుడు చెట్లునుండి బయలుదేరి అందు, ఇందు, సమస్తము నిండియున్నాడు. అటువంటి గాలి దేవుడు లేకుండా ఏదిలేదు. సర్వముశూన్యము. చెడ్డగాలిని బాగుపరుస్తాడు, శుభ్రపరుస్తాడు. నీటిని ఆవిరిరూపంగా పైకి లాగుతాడు. పైన ఆకాశానికి, భూమికి మధ్యలో కొండలాటి బరువుగల మేఘాన్ని నిలబెట్టుతాడు. అవసరమని తోచినప్పుడు దానిని కరగించి, వర్షం కురుపించి, పంటలు పండించి సమస్త జీవరాసులకు ఆహారం చేకూరుస్తున్నాడు. కనుక సాక్షాత్తు భగవంతుడే ఆ గాలిదేవుడు. ఆనాడు మన పూర్వీకులు గ్రామంలోనే ఒక తోపు వేసుకొనేవారు. ఆయుఃప్రమాణాన్ని పెంపొందింప చేయడానికి కనుక ఆనాడు నూరు సంవత్సరాలు బ్రతికే మనిషి ఈనాడు 50

సంవత్సరాలకు క్రుంగిపోతున్నాడు. ఆనాడు తండ్రి ఉండగా కొడుకు చచ్చేదిలేదు. కాని ఈనాడు తండ్రి యెదుటే కొడుకులు ఎంతోమంది చస్తున్నారు. ముందు, ఆయుష్ప్రమాణం పెంపొందింపచేయాలని ప్రతిగ్రామంలోను ధర్మతోపులని ఉంటూ వచ్చినవి. దాంట్లో సాధారణంగా మూడురకాల చెట్లు వేస్తారు—చింత, వేప, నేరేడు. చింతచెట్టులో magnetic power ఉన్నది, అది పిడుగు మొదలైనదాన్ని ఆకర్షించి గ్రామాలు నాశనం కాకుండా కాపాడుతాయి. వేప చల్లదనాన్ని యిచ్చి, వర్షం కురిపిస్తుంది. ఆయుష్ప్రమాణాన్ని పెంపొందింపజేస్తుంది. నేరేడు ఈ రెండింటిని సమన్వయపరుస్తుంది. విటమిన్నును కూడ కలుగజేస్తుంది. కనుక పూర్వీకులు ఈ మూడురకాల చెట్లు ప్రతిగ్రామం సమీపములో వేసి పెంచేవారు. ఈ రకంగా అమూల్యమైన గాలి యిచ్చి సమస్తమైన పైరులు పండేటట్లు చేయడం అవసరము. ఇంకా ఎక్కువ ఫలసాయ ఆదాయాన్ని యిచ్చేటటువంటి ముంతమామిడి మొదలైనవి ఉన్నాయి. అటువంటివాటిని పెంచవలసియుంటుంది. ముండ్లకంపలు వగైరాలు మేకలు తిని, అవి ఊర్లలోను సాగుపొలాలలో పెరగకుండా చేస్తాయి. మేకలు లేకపోయినట్లయితే, పొలము సాగుచేసుకొనేవాళ్ళు, గుద్దెళ్ళతోనో, tractors తోనో ముండ్లకంపలు తీయించవలసిన అవసరం వస్తుంది. ఆ రకంగా ఆ ముండ్లకంపలను పైకిరాకుండా కాపాడుతున్నటువంటి జాతిని నిషేధించడం తప్పు అవి తప్పనిసరిగా ఉండాలి. మన పూర్వీకులు, మనదేవతలు వాటిని పూజించారు. కాబట్టి దీనిలో కొంత మార్పుచేయడం అవసరం అనేది గుర్తించవలెనని కోరుతున్నాను.

తరువాత ఈ Forest Department లో forests యొక్క science తెలిసినటువంటి technical people ను వేస్తే చాలాబాగుంటుంది. ఇప్పుడు ఈ Reserve Forests లో ఉండే ఉద్యోగస్తులు యానాదివాడు చేనుకు కావలి కాచినట్లుగా ఉన్నారు. పైగా రైతుకు దోపిడిగాళ్లుగా తయారైనారు అటువంటి విధానంలేకుండా ఈ Forest Department లో ఆ విజ్ఞానశాస్త్రజ్ఞానము గల technical people ను పెద్దలుగా పెడితే బాగుంటుందని ఆశిస్తున్నాను. Estates ను గవర్నమెంటువారు తీసుకున్నారు. వాటిలో అడవులు ఉన్నాయి. అక్కడ రైతులు ఘోరాతిఘోరాలకు గురిఅవుతున్నారు. ప్రభుత్వమే ఆవిధంగా చేస్తున్నారని వారు అనుకొంటున్నారు. వారికి అసలు జరుగుతున్న సంగతి ఏమి తెలుసు పాపము? ప్రభుత్వముచేసే ఉత్తరువులు ఒకటైతే, అక్కడ అమలు జరిగేది మరొకటి. ప్రభుత్వం ఒకదశలో కంచలన్నీ తీసుకొని ఇవి అసాధీనం అని చెప్పితే, మరొకదశలో ఇవి reserve అని చెప్పి forest వాళ్ళు తీసుకుని, దానికి guide lines కట్టించి, రైతులను అక్కడికి రానివ్వకుండా వారి పశువు

లను మేపుకోనీకుండా, వారు గ్రామోద్దులు నదార్తుచేసి వలసపోయేస్థితి వచ్చింది. అటువంటి పరిస్థితులలో రైతులు చాలా ఆందోళన చెందుతున్నారు. ఎప్పటికినీ మన ప్రభుత్వాన్ని పోషించేది రైతులే, కాని అడవిలో కట్టెలు అమ్మి డబ్బు యిచ్చేది Forest department కాదు. అటువంటి రైతులకు కావలసినటువంటి సౌకర్యాలు మనం చేయలేకపోతున్నాము. కాబట్టి ఇప్పటికైనాగాని మంత్రి వర్గం ఈ విషయాన్ని గుర్తించి ఆ రైతులకు తగు సహాయం చేయవలెనని కోరుతున్నాను. నేను ఈ విషయంగురించి కళా వెంకటరావుగారికి చెప్పి నందుకు వారు నన్ను చాలా అభినందించారు. "నీవు చెప్పింది నిజమే, ఈ విషయం Cabinet లో చర్చించి Forest మంత్రిగారు పరిష్కరిస్తారు ఇప్పుడు మేము stay orders యిచ్చాము. కాబట్టి ముందుకు ఆ కష్టాలు ఉండ"వని అన్నారు. తరువాత ఏదో ఒక నిర్ణయం చేస్తామని అన్నారు. కళా వెంకటరావుగారు మహారాజులు, వారు యిప్పుడు తప్పక స్వర్గములో ఉంటారని నమ్ముచున్నాను. వారికి భగవంతుడు స్వర్గములో తప్పక స్థానం యిచ్చివుంటాడు.

అప్పుడు ఉన్న మంత్రిగారితో ఈ విషయం చెప్పితే, వారికి మాత్రం ఎక్కువ చెట్లమీద, పండ్లమీద ఇష్టం ఉంటున్నదేగాని, ప్రజలమీద, పశు సంపద మీద, రైతులమీద వారికి యిష్టంలేక వారు మాత్రం నిరాకరించి జవాబు ఇవ్వలేకపోతున్నారు. ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వము ఆ రైతులకు తగు సహాయం చేసి, వారిద్వారా ప్రభుత్వానికి ఎక్కువ డబ్బు చేకూర్చేటట్టు చేయవలెనని కోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా ప్రతి గ్రామానికి సమీపంలో ప్రభుత్వానికి శాశ్వతమైన ఆదాయాన్ని చేకూర్చేటటువంటి, మంచి ప్రతిఫలాన్ని ఇచ్చేటటు వంటి ముంతమామిడి వగైరా చెట్లను పెంచేటట్లు చేయవలెనని కోరు తున్నాను. ఇప్పుడు ఒక ప్రక్క ఏమో వనమహోత్సవాలు జరుపుతున్నారు గాని మరొక ప్రక్కన ఆ చెట్ల మొదలుమీద గొడ్డలిపెట్టు తీరుగా, వాటిని కూపులు అని చెప్పి కొట్టివేస్తున్నారు మరి డబ్బు అభివృద్ధి ప్రణాళికలకు ఎందుకు ఖర్చుపెడుతున్నారో అర్థంకాకుండా ఉన్నది. ఉన్నది పాడుచేసి, మరల డబ్బు ఖర్చుపెట్టటం ఎందుకో తెలియదు. మనము చేసేటటువంటి ఈ విధమైన తప్పులవల్లనే ఈనాడు వర్షం లేకపోతున్నది. పిల్లలు చస్తున్నారు. అయుష్ప్రమాణము తగ్గిపోతున్నది. దారిద్ర్యముతో ప్రజరైతాంగము మాడుతున్నది. మంత్రిగారు ఒక సైన్సుకు సంబంధించినటువంటి, లోకజ్ఞానాన్ని చేకూర్చే టటువంటి మహాభారతముతో సంబంధం ఉండేటటువంటిదాన్ని వారు క్లుప్తంగా చెప్పారు. ఇప్పటికైనా నెల్లూరు జిల్లాలో, వెంకటగిరి ఎస్టేటులో ఆ రైతులు పడేటటువంటి అడవి బాధలను నివారించడానికి తక్షణం Cabinet వారు చేసినటువంటి stay ను అమలుజరిపి వారి కష్టాలను విముక్తిచేయాలని.

ప్రార్థిస్తున్నాను రైతులకు ఆ నాడు ఇచ్చిన హామీలు నెరవేర్చవలసియుంటుంది. ప్రభుత్వము Forest Department వారికి సరియైన సలహాలు ఇవ్వక, వారి మీద ఏమీ చర్యతీసుకోకపోవడంవల్ల, తామే ప్రభుత్వాన్ని నడిపిస్తున్నామని చాలా నిరంకుశంగా ఆ ఉద్యోగస్తులు ప్రవర్తిస్తున్నారు. దీనికిమాత్రం ప్రజలు సహించరు. ఆ విధంగా జరిగితే, ఇది ప్రజాప్రభుత్వము అనేది ప్రజలు అంగీకరించజాలరు. శాసనసభలోని దీపాలకు (lights), పంకాలకు, గోడలకు మా ఉపన్యాసాలు వినిపించడానికి మేము ఇక్కడికి రాలేదు. ప్రభుత్వానికి ప్రజల కష్ట సుఖాలు తెలియజేసి ప్రజలకు తోడ్పడడానికే వచ్చినామని ప్రభుత్వము గ్రహించ వలసియున్నది. కనుక ప్రజలను కష్టాలనుండి విముక్తి చేసి, అందరు కలసి ఏక కంఠముతో ప్రభుత్వాన్ని బలపరుస్తూ అవసరమైనప్పుడు ఏక కంఠముతో ముందంజవేసేటట్లు చేస్తారని ఆశిస్తూ ఈ అవకాశమును ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షుల వారికి నా వందనములు అర్పిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ సి రాజగోపాల్ నాయుడు (తవనంపల్లి) : అధ్యక్షా, ఈ అడవులు ఏ విధంగా నాశనం చేయబడుతున్నవో కాంగ్రెసుసభ్యులు కూడ వివరించారు. కనుక ఈ అడవుల సంరక్షణ చాల ముఖ్యమైనది. చిత్తూరు, కడపజిల్లాలు మద్రాసుకు దగ్గరగా ఉన్నందువల్ల, మద్రాసుకు కావలసిన బొగ్గు అంతా ఈ జిల్లాలనుంచియే రవాణా అవుతున్నది. మన రిజర్వు ఫారెస్టునుంచి కాల్చబడి ఈ బొగ్గు ప్రతిదినము కొన్నివేల మూటలు చిత్తూరుజిల్లానుంచి రవాణా అవుతోంది. ఆ రవాణాను నిషేధిస్తే తప్ప అక్కడి అడవులను సంరక్షించ డానికి వీలులేదు. ఈ విధంగా వేల మూటలు బొగ్గు రవాణా వెంటనే నిషేధించకపోతే కొన్ని సంవత్సరాలలో ఆ అడవులు సమూలంగా నాశనంకాక తప్పదని మనవిచేస్తున్నాను. దీనికి వెంటనే చర్యలు తీసుకొని ఒక శాసనం చేయాలని కోరుతున్నాను.

Timber transit regulations ను సక్రమంగా అమలుచేయుట లేదు. ఈ టింబర్ పెద్దపెద్ద లారీలలో పోతుంటే పట్టుకొనకుండ, ఎవరైనా వ్యవసాయ పనిముట్లు చేసుకునేందుకు తీసుకువెళ్తుంటే వారిని పట్టుకొంటున్నారు. రోడ్డుకు ఒకప్రక్కన గ్రామము ఉంటుంది, రెండవ ప్రక్క పొలాలు ఉంటవి. ఆ రైతులు వ్యవసాయ పనిముట్లుకొరకు తీసుకువెళ్ళేవారిని పట్టుకొంటున్నారు ఈ విషయం జిల్లా ఫారెస్టుఆఫీసరుకు చెప్పాము. అవి ఫారెస్టులోనుంచి తెచ్చినవి కాదు అని చెప్పినా పరిశీలన చేయకుండ కేసులు పెట్టుచున్నారు. పోలీసులకు రిపోర్టు చేయుచున్నారు. వారిని అనేక ఇబ్బందులు పెట్టుచున్నారు. కాని కోర్టువారు ఆ కేసులను తీసివేశారు. దీనినిబట్టి వారిమీద పెట్టిన కేసులు

అన్యాయమని తెలియుచున్నది. కనుక ఆఫీసర్సును ఈ విషయంలో మంచలించా లని కోరుతున్నాను.

ఈనాడు అక్కడ plots వేస్తున్నారు. ఆ రైతులకు right of way ఉన్నప్పటికి ఆ త్రోవను మూసివేస్తున్నారు రైతులు తమకు దారి ఉండాలని చెప్పినప్పటికి పోలీసు కేసులు పెట్టుచున్నారు. ఈ విధంగా పాలమనేర్ లో ఒక కేసు జరిగింది రైతులందరిని మూసివేశారు ఆఫీసర్సును అడిగితే బదులు చెప్పలేదు. ఎందుకు మూసివేస్తున్నారంటే బెదిరించారు. రైతులు తమ త్రోవను తీసుకొంటూరంటే పోలీసులకు రిపోర్టుచేశారు. పోలీసులు వచ్చేటప్పటికి రైతులు బెదిరి ముండ్లచెట్లలో పడినవారు కొందరు, పరుగెత్తుకుపోయినవారు కొందరు, నాలుగయిదు రోజులవరకు వారి గ్రామాలకే చేరలేకపోయినారు ఈ విధంగా అనేక ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. ఇట్లాంటి బెదరింపులు లేకుండ చేయవలెనని నేను కలెక్టరుకు వ్రాసినాను. ఈ అడవులకు సంబంధించి ఇంకా మిగిలిన విషయాలు చాలమంది గౌరవసభ్యులు చెప్పినారు ఒక ముఖ్యమైన విషయం గమనించాలి మేకలు అడవులలో మేస్తున్నాయని వాటిని నిషేధించారు. అడవులలో మేకలు మేయుటలేదని చెప్పుటలేదు. కాని మేకలకు అవి మేయుట కొరకు ప్రత్యేకంగా Blocks పెట్టితే మంచిదని చెబుతున్నాను. ఆ విషయమై చర్చలు జరిగినవి. రెండు, మూడుసార్లు లెజిస్లేటర్సు వచ్చి సమావేశమై చర్చించారు. అది పరిశీలన జరుగుతోందని చెప్పారు. ఏ స్టేజిలో ఉన్నదో మంత్రిగారు తమ సమాధానములో తెలియచేయాలని కోరుతున్నాను.

అడవులలో మూలికలు, ఓషధులు పెంచవలసిన అవశ్యకత ఉన్నది. వాటి పెంపకమునకు తగు ఏర్పాట్లు చేస్తే చాల రెవిన్యూ రాగలదు.

మనము ప్రాజెక్ట్సు ఎక్కువగా నిర్మాణము చేస్తున్నాము. ప్రాజెక్ట్సు ఏరియాలో cattle farms పెట్టి, పశుసంపదను అభివృద్ధి చేయాలని మంత్రి గారికి సూచన చేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ కె. రాజమల్లు (సిరిపూర్ - జనరల్) : అధ్యక్షా, ప్రస్తుతం ఉన్న ఈ forest policy ప్రభుత్వానికి ఎక్కువ లాభకరంగా లేదు. ఇది చాల loose policy అని చెప్పవచ్చును. ఇప్పుడు ఉన్న కంట్రాక్టు సిస్టమువల్ల ఎక్కువ నష్టము కలుగుచున్నది. అడవులను వారి స్వంతానికి వాడుకొని పాడుచేయు టయేగాక ఒక పరిమితిలో కోపులు ఉంటే వాటి adjacent areas లో ఉన్న అడివికూడ కొట్టుకొనుట జరుగుతోంది. ఈ policy ఈవిధంగానే ఉంటే ఇంకొక 10, 15 సంవత్సరములు అయిన తరువాత కేవలం fuel wood అయినా దొరుకుతుందో లేదో చెప్పలేను. దీనికి responsibility ఈ కంట్రా క్టర్సు, కొంతమంది పెద్ద ఉద్యోగస్థులు అయి ఉన్నారు మినిస్టరుగారు ఇచ్చిన

నోటులో ఏదైతే ఇన్ని మైళ్ళ విశాలమైన అడవి ఉన్నదని చెప్పినారో, అంత విశాలమైన అడవి ఈనాడుచూస్తే లేదు. మినిస్టరుగారు ఆ ప్రాంతానికి వెళ్ళి చూస్తే తెలుస్తుంది. ఇంత ప్రాంతం అడవి ఉన్నదని ఆఫీసర్సు ఏదైతే నక్షాలో చూపిస్తారో, అంతప్రాంతం అడవి ప్రత్యక్షంగా చూస్తే లేదని నేను ఛాలెంజ్ చేసి చెబుతున్నాను ముఖ్యమైన టింబర్ చెట్లుకూడ లేవు. పనికిరానిచెట్లు ఉంటవి. ఈ responsibility ముఖ్యంగా ఆఫీసర్సుది, కంట్రాక్టర్సుది. ఒక రిద్దరు ఆఫీసర్సును sack చేయాలి. లేక కఠినశిక్ష విధించాలి. లేనిచో forest policy బాగుపడదు. ఆపిపం గ్రామము ఉన్నది. అక్కడ కంట్రాక్టర్సు హారిజనుల పేరిట గిరిజనుల పేరిట, వారికి ఇండ్లు యివ్వాలనే నెపముమీద, ఇక్కడ పెద్దపెద్ద ఉద్యోగస్థులను పలుకుబడిగల లీడర్సును పట్టుకొని ఆ ఏరియాను వ్రాయించి తీసుకొనడం, వారే స్వయముగా హారిజనుల పేర మనిషి ఒకటికి రు. 10 లు చొ. అని జమకట్టి అక్కడి అడివిని కొట్టించి అమ్ముకొని స్వయముగా ఆ భూమిని వాడుకొనడం జరుగుతోంది. కాని అక్కడ హారిజనుల ఇండ్లు లేవు, ఏమీలేవు ఆవిషయం ప్రత్యేకంగా మంత్రిగాడు వెళ్ళిచూడాలని కోరుతున్నాను. అడవులను ఇంకా పెంచి అభివృద్ధి చేయాలిగాని ఇటువంటి అక్రమాలను ప్రోత్సహించ కూడదు. మనకు average ప్రకారం కావలసిన అడవి లేదు. ఆదిలాబాదు జిల్లా చెన్నూరు తాలూకా కిష్టాపురం గ్రామంలో 70 వేలు ఖర్చుపెట్టి teak plantation వేశారు. ఈరోజున పోయిచూస్తేఅక్కడ ఒక్క చెట్టుకూడ లేదు. కాగితాలమీద అంకెలు కనిపిస్తాయి. అదేవిధంగా రైతులకు కావలసిన agricultural implements సరిగా దొరకుట లేదు. ఈ సంవత్సరం కొత్తగా పన్నులు వేయుట లేదని ఆర్థిక మంత్రిగారు చెప్పారు కాని ఒక పన్ను వేయడానికి అవకాశం ఉన్నది. ఇది కొత్తపన్ను అనుకొనుటకు వీలులేదు. Already people are paying this tax to the forest guards. ఒక్కొక్క forest guard కు సంవత్సరానికి రు 10 వేలు వసూలు అవుతున్నవి. ఒక్క చెన్నూరు తాలూకాలో 30 మంది forest guards ఉన్నారు. ఒక్కొక్కరికి రు 10 వేలు వసూలు అవుతున్నది. అరకకు (నాగలికి) రు 5-4-0 చొ. వసూలు అవుతుంది. మనకు ఎక్కడెక్కడ అడవులున్నవో మొత్తము ఎన్ని జిల్లాలు ఎన్ని తాలూకాలలో ఉన్నవో అక్కడంతా లెక్కవేస్తే నా అంచనా ప్రకారం 1 కోటి 50 లక్షలు ఆదాయం గవర్నమెంటుకు వస్తుంది. అవి ఇప్పుడు forest guards తీసుకొంటున్నారు.

Forest guards కు ,యింకా officers కు ఏమి కోటా ఉన్నదో నాకు తెలియదు గాని మొత్తంమీద ఈ మాదిరిగా ఉన్నది. రు. 1-4-0 యిచ్చి బండి కట్టె తీసుకోవచ్చునని Government వారు పెట్టారు. అట్లా కాకుండా వాళ్ళ

కొనుగోలుశక్తి: అందుబాటులో ఉండే విధంగా బొంబాయి ప్రాంతంలో ఉన్నట్లు 4 అణాలకు ఒక బండి పొరగ అనో, బండి వాసాలు 10 అణాలు అనో పెట్టినట్లయితే ప్రజలు Government కే ఆ డబ్బు చెల్లిస్తారు దానివల్ల గవర్నమెంటుకు ఎక్కువ అదాయము వస్తుంది. రైతులకు సహాయము చేసిన వాళ్ళము అవుతాము Fuel tax అని పెట్టి ఈ మాదిరిగా వసూలు చేస్తే మంచిది. ఇదివరకే దీనిని పల్లెటూళ్ళలో రైతులు pay చేస్తున్నారు కనుక క్రొత్తగా పన్ను వేసినట్లు ఉండదు. Forest guards మొదలైనవాళ్ళ చేతుల లోకి పోయేబదులు Government treasury లోకి వస్తుంది Bombay యింకా యితర ప్రాంతాలలో యిటువంటి మంచి పద్ధతులు ఉన్నాయి. వాటిని అమలుచేస్తే బాగుంటుందని మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను.

*శ్రీ పి. సత్యనారాయణ (సామర్లకోట): అధ్యక్షా, ఈపద్దులో అడవులు, animal husbandry, fisheries మొదలైన విషయాలపైన చాలామంది మాట్లాడారు. గాని coastal fishing గురించి మాత్రం ఎవరు మాట్లాడలేదు. ఆంధ్రదేశానికి రెండు అదృష్టాలు ఉన్నాయి. మహానదులు ఉన్నాయి. ఇతర ఏ రాష్ట్రానికి లేనంత coastal area 600 మైళ్ళు ఉన్నది. కాని ఈ విష యంలో మేము ఏమీ చేయలేకపోయినామని ఆత్మవిమర్శనా పూర్వకమైన ఒక్క వాక్యం మాత్రం చెప్పారు మంత్రిగారు. అంతమాత్రం అయినా చెప్పి నందుకు చాల సంతోషము. ఒక చిన్న విషయం మాత్రం చెప్పారు, Salt subsidy scheme క్రింద యిదివరకు ఉప్పు సగం రేటుకు యిప్పించేవాళ్ళం. ఇప్పుడు పూర్తిగా యివ్వడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నదని. దానికి అభినందిం చాలి. చాల ప్రాథమికమైన విషయాలు కొన్ని ఉన్నాయి. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అవి తీరుతాయని ఆశించారు. ఆశాభంగం అయింది. Coastal area లో fishing grounds అక్కడక్కడ ఉన్నాయి. అక్కడ నుంచి fishను consuming centre కు తీసుకురావడానికి తగిన వసరులు లేవు. అందుచేత అక్కడ feeder roads వేయాలి. దానికి కొంచెం ఎక్కువ డబ్బే ఖర్చు అవుతుంది. Central Government దీనికొరకు ఉదారంగా డబ్బు యిస్తా మన్నప్పుడు State Government ఈ విషయంలో అజాగ్రత్తగా ఉండ డంవల్ల ఆ డబ్బు surrender చేయడమో, ఏదో జరిగింది. అందువలన సాధ్యమైనంత త్వరలో road construction ప్రారంభించాలని నేను కోరు తున్నాను. ఇలాంటి విషయాలలో కేవలం Departments యిచ్చిన report లే కాకుండా ఆయా ప్రాంతాలలో ఉండే fishermen leaders తో ఒక advisory committee ని వేసినట్లయితే స్థానికంగా అక్కడ ఉండే విష యాలన్నిటిని pool చేసి దానినిబట్టి ఒక policy ని laid down చేసుకో డానికి వీలుగా ఉంటుంది. కనుక అలాంటి కమిటీని వేయమని కోరుతున్నాను.

దీర్ఘకాలిక ప్రణాళిక వేసుకుంటేగాని coastal fishermen ను అభివృద్ధి చేయడం సాధ్యంకాదు. Inland fisheries ను అభివృద్ధి చేయడం సాధ్యమైనప్పటికీ coastal fisheries ను అభివృద్ధి చేయడం కష్టం అవుతుంది. అందువల్ల దానికి దీర్ఘకాలిక ప్రణాళిక వేసుకోవాలి. Mechanized boats క్రమంగా introduce చేస్తేనేగాని వీలుకాదు. ఈ సందర్భంలో మంత్రిగారికి ఒక సూచన చేయదలచుకున్నాను. ఇప్పటినుంచి 10 వర్షాలలో 1970 నాటికైనా ఆంధ్రదేశంలో predominant గా mechanized boats అమలులో ఉండాలి అనేటటువంటి లక్ష్యం పెట్టుకొని, ఆ లక్ష్యంవైపు మనం ప్రయాణం చేయడం ప్రారంభించినట్లయితే 50% పైగానే ఆ లక్ష్యానికి మనం చేరుకోగలం. అందులో ఏమి సందేహం లేదు Third five year plan కేవలం industrial plan అవబోతున్నది కనుక marine engines తయారు చేసేటటువంటి plant ను 600 మైళ్ళు coastal area ఉన్న ఆంధ్రరాష్ట్రంలో పెట్టాలని Planning Commission ను, Central Government ను మన మంత్రిగారు impress చేయాలని నేను పదేపదే కోరుతున్నాను. ఇదేమి అసాధ్యమైన పనికాదు. పెద్దపెద్ద Steamer లకు, Aeroplanes కు కావలసినటువంటి locomotives, engines అన్నీ మనం తయారుచేసుకున్నప్పుడు చిన్నచిన్న mechanised boats కు కావలసినటువంటి engines ను తయారుచేసికోవడంలో మన అశ్రద్ధతప్ప యితరదేశాలు సహాయం చేయడంలో ఏమి వెనుదీయడం లేదని నా అభిప్రాయం. ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో కృషి చేసినట్లయితే త్వరగా పని జరుగుతుందనుకుంటాను. ఇప్పుడు మనం రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆఖరు సంవత్సరంలో ఉన్నాము ఆ target లోని 50% కు కూడ మనం reach కాలేకపోవడమన్నది చాల హాస్యాస్పదమైన విషయం. మాకు ఇచ్చిన report లో 1958-59 సంవత్సరంలో 10 vans కొనాలని budget allotment ఉంటే 6 మాత్రమే chisels కొని ఆ అరింటికి పైన bodies కట్టడానికి steel commodity దొరకకపోవడంవల్ల పని జరుగలేదు అని అన్నారు. ఇంతకంటె హాస్యాస్పదమైన విషయం మరొకటి చెప్పలేము. ఎంతెంత స్టీలో ఎన్నో అవసరమైన పనులకు ఖర్చు అవుతూవుంటే six motor vans కు steel లేకపోవడంవల్ల bodies కట్టకుండా ఆ పథకం అమలు జరపలేదనేది చాల హాస్యాస్పదమైన విషయం. తల్లి తండ్రులు లేని అనాధబిడ్డలాగ Fisheries Department ను road మీద పారవేయడంవల్ల ఈ విధంగా జరుగుతున్నది తప్ప మరేమి కాదు. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక 5 పండ్లలోను quick transport vans ఎన్ని కావాలని నిర్ణయింపబడిందో అవన్నీ ఈ financial year పూర్తి అయ్యేలోగా అమలులోకి తీసుకురావలసి ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. Nylon nets గురించి కూడ కొంత ఉదహరించడం జరిగింది. Progress చూస్తే ఎంతమాత్రం కూడ creditable గా

లేదు. ఈ విషయమై నేను fishermen తో మాట్లాడినాను ఇది చాల ఖరీదు. ఇది economic కాదు. India లోనే Nylon Factory తయారైతే తక్కువ ధరకు వస్తే అప్పుడు ఆలోచించవలెగాని దీనినిగురించి యిప్పుడు stress చేయడం irrational అనే అభిప్రాయం కొందరిలో ఉన్నది. దీనినిగురించి కమిటీలో చర్చించుకొని అనుభవజ్ఞుల యొక్క అభిప్రాయం కూడ తీసుకుని దీనిమీద ఎంత stress చేయాలో తెల్సుకొని అప్పుడు మనం ఒక policy ని నిర్ణయించుకోవచ్చు.

350 Co operative Societies ఉన్నాయి. అందులో నిద్రపోకుండా కనబడడానికి వీలుగా ఉన్నవి ఏవో, పదిహేనో ఉంటాయి. అందులో నష్టం రాకుండా నిలబడినవి రెండుమూడు కంటె ఎక్కువ ఉండవని నా అనుమానం. మంత్రిగారు మొట్టమొదట demand ను ప్రవేశపెడుతూ చెప్పిన report లో ఆ సొసైటీలో ఎంత ఉత్పత్తి అయినది, లాభనష్టాలు ఎలా ఉన్నాయో aggregate figures అయినా చెప్పలేదు బహుశః చెప్పడానికి ఏమీ లేవేమోనని నేను అనుకుంటున్నాను. కాని ఒక విషయాన్ని మాత్రం దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. లక్షలాదిమంది యిమిడివున్న యిలాంటి విస్తృతమైన పరిశ్రమలో Co-operative principle తప్ప alternative మరొకటి ఏదైనా ఉన్నదా? వ్యవసాయంలోనే ఎన్నికష్టాలు ఉన్నా co-operative system పెట్టి ఫలప్రదం చేద్దామని నానాఅవస్థలు పడుతున్నప్పుడు, co-operative పద్ధతితప్ప రెండో మార్గం కన్పించని యిలాంటివాటి విషయంలో ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకోక తప్పదు. మంత్రిగారికి co-operative principle మీద విశ్వాసం ఉన్నదో లేదో నాకు తెలియదుగాని మరొక alternative మాత్రం కన్పించడంలేదు. ప్రజలకు చైతన్యంలేదు. అందువల్ల co-operatives fail అవుతున్నాయని నిర్ణయంచేసి అంతటితో విడిచిపెట్టి చేతులు కడుక్కోవడం మంచిదికాదు. ప్రజలలో చైతన్యం తక్కువగా ఉన్నమాట వాస్తవమే. చైతన్యం ఎంత తక్కువగా ఉంటే అంత ఎక్కువగా incentives యివ్వవలసి ఉంటుందనే general principle ఉన్నది. చైతన్యం పెరిగినకొద్దీ incentives తగ్గించవచ్చు గవర్నమెంటు ఏమీ incentives యివ్వలేదని నేను complaint చేస్తున్నాను. ఉత్పత్తి విషయంలో co-operatives కు స్వేచ్ఛనిచ్చి, పరికరాలు supply చేసి, marketing విషయంలో ప్రత్యేక బాధ్యత గవర్నమెంటు తీసుకునేటట్లుగా rules రూపొందించినట్లయితే Societies అన్నీ క్రమంగా ఒకటి రెండు సంవత్సరాలలో activise అవుతాయని నేను మనవిచేస్తున్నాను. అందువలన ఒక ఫిక్స్‌డ్ రేటును పెట్టుకుని, న్యాయంగా వారికి రావలసినదానికన్న కొంచెం అదనంగా యీ transition period లో వారికియిచ్చి ఆ సేవలను ప్రభుత్వమే కొని, దానికి మార్కెటును కల్పించి ఒకటిరెండు సంవత్సరములు ఆ విధముగా

చేసినట్లయితే వారు కో-ఆపరేటివ్ పద్ధతికి అలవాటుపడడానికి అవకాశ ముంటుంది. ఈ విషయములను కొంచెం గట్టిగాను, బాధ్యతతోను ఆలోచించ వలసిందిగా కోరుతున్నాను.

ఫిషరీస్ ట్రయినింగ్ అని కాకినాడ పాలీటెక్నిక్‌లో పెట్టారు. అది మూడు సంవత్సరముల కోర్సు. కాని 3 సంవత్సరములుపూర్తి అయినప్పటికి వారికి సర్టిఫికేట్సు యివ్వడంలేదు. ఆ మూడు సంవత్సరములు గాక, మరొక సంవత్సరము సర్వీసులోవుండి, చక్కగా ప్రవర్తించినట్లు ఋజువు అయినట్లయితే సర్టిఫికేట్సు యిస్తున్నారు. అంటే యిది మొత్తం నాలుగు సంవత్సరముల కోర్సు అన్నమాట. అయితే పాలీటెక్నిక్‌లో వున్న 9 మాసముల కోర్సు పూర్తిచేసిన వారికి యిచ్చే స్కేల్సు యీ 4 సంవత్సరముల ట్రెయినింగ్ పొందినవారికి వర్తింపజేస్తున్నారు. దీని విషయంలో పే కమిటీలో చాలా పొరబాటు జరిగింది. పే కమిటీలలో పనిచేసిన కొంతమంది మిత్రులను నేను దీని విషయమై అడిగినప్పుడు వారు మాకు యిది నాలుగు సంవత్సరముల కోర్సు అని, మూడు సంవత్సరములు రెగ్యులర్‌గా ట్యూషన్ పొందాలని తెలియదు; యిది ఒక సంవత్సరం కోర్సు అని మేము అనుకున్నాము. ఇందులో ఏదో పొరబాటు జరిగింది. ఆ డిపార్టుమెంటుకు పే కమిటీ క్వశ్చనీయర్ పంపించి 9 మాసముల క్లైము యిచ్చినప్పటికీ సకాలములో వారు జవాబు పంపలేదు; కనుక యిది వారి తప్పు గాని, మా తప్పు కాదు, సరే; ఇప్పుడయినా దిద్దుబాటుచేయడానికి మేము కృషిచేస్తాం అని చెప్పారు. ఇంతలో మంత్రివర్గం మారింది. కొత్త మంత్రులు వచ్చారు. ఆ డిపార్టుమెంటులో పనిచేసేవారు కొంత ఆశపెట్టుకున్నారు కాబట్టి పే కమిటీలో వారికి జరిగిన అన్యాయాన్ని తొలగించడానికి మంత్రిగారు గట్టిగా పూనుకుంటారని నేను ఆశిస్తున్నాను.

ఇదివరలో వచ్చిన మంత్రులెవరూ యీ డిపార్టుమెంటును పట్టించుకో లేదు. ముఖ్యంగా కోస్తా ప్రాంతము గురించి అసలు పట్టించుకొనలేదు. ఇప్పటి మంత్రిగారు కోస్తా ప్రాంతమునుండి వచ్చేనవారే గనుక వారు కోస్తా ప్రాంతపు పది లక్షల మంది ఫిషర్‌మెన్ యొక్క కష్టాలను గుర్తించి ఒక మౌలికమైన, దీర్ఘకాలము సదుపాయము జరుగుటకు గాను కొన్ని పథకములువేసి వెంటనే అమలుజరుపుతారని వారు ఎంతో ఆశతో ఉన్నారు. ఆ ఆశను నిరాశచేయకుండా మంత్రిగారు వెంటనే అందుకు పూనుకుంటారని ఆశిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

***అటవీ, పశు, మత్స్య సంవర్ధకశాఖామంత్రి (శ్రీ యం. పళ్ళంరాజు)**: అధ్యక్షా, ఈ డిమాండుపై చర్చలో చాలమంది గౌరవసభ్యులు పాల్గొన్నారు. వారి సలహాలుకూడ చాల అమూల్యమైనవిగా కనిపిస్తున్నవి.

మొదట మహమ్మద్ తహశీల్ గారు మాట్లాడుతూ భద్రాచలం ప్రాంతములో ఉండే అధికారులు అచటనే నివాసము ఏర్పరచుకొని ఉండకపోవడం వలన చిన్న ఉద్యోగులు ప్రజలకు అనేకరకములైన ఇబ్బందులు కలుగజేస్తున్నారని చెప్పారు. అటువంటి కంప్లెయింట్స్ గనుక ఉన్నట్లయితే అవి వెంటనే పై అధికారులకు తెలియజేస్తే వారు వెంటనే సవరించి ఉందురు. అంతేగాక, పొగాకును సరిగా పదునుచేయు విషయములో పాడినపాటను ఉద్యోగస్థులు కన్ఫర్మ్ చేయకపోవడంవలన కూడ చాల యిబ్బందులు కలుగుతున్నవని చెప్పారు ఆ విషయము ప్రభుత్వదృష్టికి కూడ వచ్చినది. ఆ విషయములో సి. సి. ఎఫ్. గారు ఆ ఆఫీసరుపై వెంటనే చర్య తీసుకొనవలయునని ఇదివరకె ఉత్తర్వులు జారీ చేయబడినవని మనవిజేస్తున్నాను.

(Sri P. Satyanarayana in the Chair)

రి ఫారెస్టేషన్ విషయములో మధ్యనుండెడి కొన్ని గ్రామముల ప్రజలకు ఇబ్బంది గలుగునట్లు లైన్సు వేస్తున్నట్లు చెప్పారు లైన్సు వేసేప్పుడే, వెను వెంటనే చేయవలసిన మార్పులను గురించి తెలియజేస్తే వెంటనే మార్పులు జరుగుతాయి. ప్లాన్టేషన్ మొదలుపెట్టిన తరువాత మార్పులు చేయవలయునన్న అది చాల కష్టసాధ్యమైన విషయము. సభ్యులు బాధ్యతగల ప్రజాప్రతినిధులు గనుక వెను వెంటనే చేయవలసిన మార్పులను గురించి తెలియజేస్తే వాటిని సవరించడానికి అవకాశ ముంటుందని వారికి మీ ద్వారా మనవి జేస్తున్నాను.

గౌరవసభ్యులు పుల్లరి విషయము చెప్పారు. పుల్లరి అంత విశేషముగా వసూలుచేయడం లేదని మనవిజేస్తున్నాను. సంవత్సరానికి రు 0-4-0, 0-8-0, 1-0-0 ఈ విధముగా పశువుయొక్క మేపునుబట్టి వసూలు జరుగుతున్నది ఆ విధంగా వారు మేపుకొనడానికి ఏర్పాట్లు జరిగినవి ఆమాత్రం ఏర్పాట్లు గనుక చేయనియెడల బంజరుగా అవుతుంది గనుక వీలయినన్ని పశువులను మేపుకొనడానికి అవకాశము కలిగించడము జరుగుతున్నది. కనుక పుల్లరి విషయములో వారు ప్రెస్ చేయరని నేను ఆశిస్తున్నాను

అటవీప్రాంతములో వ్యవసాయ పనిముట్లకొరకు ఆ ప్రాంత ప్రజలకు సరియైన సౌకర్యములు జరుగుటలేదని కూడ వారు మనవిజేసివున్నారు. అవి ఎందుకు జరగడములేదో నాకుకూడా ఆశ్చర్యకరంగానే ఉన్నవని మనవి జేస్తున్నాను. వ్యవసాయపు రోజుల్లో గిరిజనులను వ్యవసాయము చేసుకోకుండ వ్యవసాయ డిపార్టుమెంటువారు ఇబ్బంది పెడుతున్నారని వారు చెప్పారు. వారు చెప్పినప్రకారముగ ఇబ్బందులు కలుగుతున్నట్లయితే వాటిని తొలగించే ప్రయత్నములు తప్పకుండ చేస్తామని వారికి మనవి జేస్తున్నాను.

గ్యాంగు కూలీలద్వారా అడవులను నాటడం వ్యవహారాలు చేయమన్నారు. దానివలన ప్రభుత్వమునకు ఖర్చు జాస్తి కావడము తప్ప సరిగా పని జరుగదు. అడవులు నాటడం వ్యవహారమునకు సంబంధించి చేయవలసిన ఏర్పాట్ల గురించి ఆలోచిస్తామని మనవి జేస్తున్నాను.

చెట్టు ఒక్కంటికి 8 న. పై. లకు తగ్గించారని చెప్పారు. ఇదివరకు 12 న. పై. వుండేదని చెప్పారు. ఎంత వుంటే బాగుంటుందో మరల పరిశీలన చేయవలసినదిగా డిపార్టుమెంటులోని పెద్ద ఆఫీసర్లను ఏర్పాటు చేస్తున్నాము వారు పరిశీలన చేస్తారు.

శ్రీ గోపిడి గంగారెడ్డిగారు తమ ఉపన్యాసములో మేకల విషయములో ప్రత్యేక శ్రద్ధను చూపినారు మహాత్ముడు మేకలకు ఆధారం చూపకుండా ఎందుకు వెళ్ళిపోయినారో తెలియకుండా వుందనికూడా వారు చెప్పారు. వారు మేకలయందు అంత అవినాభావ సంబంధం కలిగివుండడం చాలా ఆశ్చర్యకరముగా నున్నది. ఏది ఏమైనప్పటికి మేకల విషయములో సర్వత్రా ఒక అభిప్రాయము న్నది. మేక గనుక మొక్కను ముట్టుకుంటే అది పెరగజాలదనే సంగతి ప్రతి వ్యవసాయదారునికి తెలిసినదే. అంతేగాక, మేక, గొఱ్ఱె, యితర పశువులవలెగాక అది తన వెనుకకాళ్ళపై నిలబడి ఆరు, ఆరున్నర అడుగుల ఎత్తుగల మొక్కలయొక్క తలలను త్రుంచివేసే అలవాటు కలిగి వున్నది. కాబట్టి ఇటువంటి ఏర్పాటు చేశారు.

మేకలయందు ప్రేమగలవారి ఒత్తిడిచేత, ప్రభుత్వంవారు ఆలోచించి అదిలాబాద్ జిల్లాలో ప్రత్యేకంగా కొంత ప్రాంతమును (ఒక బ్లాకును) **experimental** గా మేకలని మేపుకోడానికి ఏర్పాటుచేశారు. గొఱ్ఱెలు, మేకలు స్వతంత్రంగా అడవంతా తిరగలేవుకాబట్టి 25 మేకలుంటే ఒక లీడరును, 50 మేకలుగల గుంపుకు 2 leaders ను, 75 మేకలుంటే 3 మేకలను (leaders), 100 మేకలకు పైదాటితే 4 మేకలను ఇవ్వడానికి ఏర్పాటు జరిగింది. అందుకుగాను 5 రూపాయల పుల్లరి విధించారు. శ్రీ రెడ్డిగారు కొన్ని విషయాలు చెప్పారు. మేకలు అడవిలో మేస్తున్నవి కాబట్టి ప్రభుత్వానికి నష్టం లేకుండా మేకకు రెండు రూపాయలు చొప్పున విధించమన్నారు. ఈ విషయాలు శ్రీరాజగోపాలనాయుడుగారు కూడ చెప్పారు. ఈ విషయాలను గురించి డిపార్టుమెంటువారితో ఆలోచించి తగువిధంగా చేయడానికి ప్రయత్నించడం జరుగుతుందని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

అడవులలో జరిగే దొంగతనాలగురించి చెప్పారు. ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటు అనే అడవిలో మనమంతా ప్రవేశించలేము. అటవీశాఖవారు కూడ దేశీయులు. వారిలో మనదేశ సంపదను పెంపొందించాలనే అభిప్రాయం కలుగజేస్తేనేతప్ప

దొంగతనాలు జరుగుతూనే ఉంటవి. ఉప ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా ఒక్క ఆఫీసరులోనేలేదు లంచాలు తీసుకోవడమనేది ప్రజాబాహుళ్యంలో కూడ నైతిక పతనము ఉండడంచేత వారి స్వార్థాన్ని నెరవేర్చుకోడానికి ఆఫీసరులకు ఆశలు కల్పిస్తున్నారు అందువల్ల ప్రజాప్రతినిధులమైన మనమందరం కూడ శ్రద్ధతీసుకోవలసిన అవసరమున్నదని మాత్రం నేను మనవిచేస్తున్నాను.

మత్స్య పరిశ్రమగురించి చెబుతూ ఒక సభ్యులు హాస్యముగా జంతువులలో cross breeding ఉన్నది, ఆ పద్ధతినే మనుష్యులలో కూడ ఎందుకు తీసుకురారు అన్నారు. అది సాధ్యంకాదు. జ్ఞానసంపద కలిగిన మనుషులు వారి ఇష్టం ప్రకారం నడచుకుంటారు. ఇందుకు వారేదైనా ఒక ఆశ్రమం పెట్టి ఏర్పాటుచేసుకోవాలి తప్ప దీనికి ప్రభుత్వం పూనుకోలేదని వినయపూర్వకంగా మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీమతి సీతాకుమారిగారు మత్స్య పరిశ్రమలో ఎటువంటి ఏర్పాట్లు చేయాలో చెప్పారు Inland fisheries విషయం తృప్తికరంగానే ఉన్నట్లు కనుపిస్తున్నది. ఆదాయం మాత్రం ఎక్కువగా నున్నట్లు కనుబడుటలేదు. ఏ విధంగా ఆదాయమును పెంపొందించాలోనని ప్రభుత్వం ప్రయత్నంచేస్తూనే ఉన్నది ఈ విషయంలో ఇంకా శ్రద్ధతీసుకుంటామని వారికి మనవిచేస్తున్నాను.

ఒంగోలు బ్రీడ్ విషయంలో ఎక్కడా సరైన market లేదని, ప్రభుత్వం వారు శ్రద్ధతీసుకోవడం లేదని మాట్లాడారు మన Animal Husbandry Department వారు ఎక్కువగా శ్రద్ధతీసుకొని విత్తనాల గిత్తలను, ఆవులను విరివిగా ఒక్క భారతదేశములోని రాష్ట్రాలకే గాక ప్రపంచమంతటిలోని వివిధ ప్రాంతాలకు ఎగుమతిచేయడం జరుగుతోంది. ఒంగోలు యొక్క ప్రాముఖ్యత ప్రపంచమంతటా వ్యాపించియున్నది. వీటికి తగిన మార్కెటులకు నెల్లూరు, ఒంగోలు ప్రాంతాలలోనే ఏర్పాటుచేశారు Permanent గా ఒక marketing centre ఏర్పాటుచేయాలని కూడ డిపార్టుమెంటువారు ఆలోచిస్తున్నారు. ప్రభుత్వం దానికి సొమ్ము కేటాయించగలిగినట్లయితే ఏర్పాటు చేస్తారు. Markets లో తగిన ఖరీదు రావడంలేదన్నారు. నిరుడు ఒక పశువు 10 వేల రూపాయలకు అమ్మబడింది. ఈ సంవత్సరం కర్నూలులో జరిగిన పశు ప్రదర్శనంలో 14 మాసాల గిత్తను 3 వేల రూపాయలకు అమ్మినట్లు తెలుస్తోంది. అందువల్ల ఒంగోలు బ్రీడ్ విషయంలో ఎక్కువగా ప్రచారం జరుగుతోందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ షేక్ మౌలానాసాహెబ్‌గారు మానూలు పద్ధతిలోనే అడవులను భగవంతుడు సృష్టించాడు కాబట్టి ప్రజాబాహుళ్యం అన్నివిధాలా వాటిని ఉపయోగించడానికి ప్రభుత్వం తగు సౌకర్యాలు కలుగజేయాలి అన్నారు.

వా రెంత సేపూ అడవులలోవుండే కర్రను కాల్చి బొగ్గు తయారుచేసుకోటానికి బీదప్రజలకు అవకాశం కల్గించాలన్నారు. వారు యీ విషయం పదేపదే చెబుతూ ఉంటారు

శ్రీ షేక్ మౌలాసాహెబ్ : On a point of information, Sir. పనికిమాలిన కంప, కర్ర బొగ్గుగా మార్చుకోడానికి అవకాశం యివ్వాలని చెప్పాను. కాని timber కు పనికివచ్చే పెద్ద పెద్ద అడవులలోని కట్టను కాల్చి బొగ్గుగా చేసుకోడానికి సౌకర్యాన్నివ్వాలని నేను మంత్రిగారిని కోరను. అట్లా కోరివుంటే, తప్పే. క్షమించాలి.

శ్రీ ఎం. పళ్ళంరాజు : మనరాష్ట్రానికి చాల వంటచెరుకు కావలసి ఉన్నది. శ్రీ రాజగోపాలనాయుడుగారు చెప్పినట్లుగా నెల్లూరు, చిత్తూరు ప్రాంతాల లోని చిట్టడవులలోని కలపను మద్రాసుకు బొగ్గు మార్కెట్లుగా ఉపయోగిస్తున్నారు మద్రాసులో బొగ్గుకు ఎక్కువగా demand ఉండడంచేత, బళ్ళ మీద ఎగుమతిచేస్తే ఎక్కువ ఖరీదు రావడంచేత మనరాష్ట్రంలోని ప్రజలకు బొగ్గులేకుండా చిట్టడవులలోని కలపను బొగ్గుగామార్చి మద్రాసుకు పంపించడం జరుగుతోంది. అందువల్ల బొగ్గు కాల్చుటను నిషేధించవలసియున్నది. అంతే కాని బొగ్గుకాల్చడానికి అవకాశం యిచ్చినట్లయితే శ్రీ రాజగోపాలనాయుడు గారు చెప్పినట్లు చిట్టడవులన్నీ నాశనమైపోతాయనే అభిప్రాయంతోనే నేను కూడ ఉన్నాను అందుచేత బీదజనమునకు యీవిధంగా వృత్తులు కల్పించడానికి అవకాశంలేదని మనవిచేస్తున్నాను.

నెల్లూరుజిల్లాలో వెంకటగిరి అడవులలో జరిగే అత్యాచారములను గురించి కూడ వారు మనవిచేశారు. వారు ఇదివరకు కాగితంమీదపెట్టి రిపోర్టు కూడ చేశారు పెద్దఅడవులు లేకపోవడంచేత, చిట్టడవులగురించి పెద్దఉద్యోగులు తగిన శ్రద్ధ తీసుకోకపోవడంచేత ఇట్టి అత్యాచారాలు జరుగుతున్నాయను కుంటాను. ఎక్కువ ఆదాయంవచ్చే అడవులవిషయంలోనే ఎక్కువ శ్రద్ధతీసుకొని. తక్కువ ఆదాయం వచ్చేవాటినిగురించి శ్రద్ధతీసుకోవడంలేనట్లు కనుపిస్తోంది. ఇందువల్ల చాలనష్టాలు కలుగుతున్నాయి. ఇట్లాఅయితే కొంతకాలానికి వ్యవసాయ పనిముట్లకు కూడ కలప దొరకకుండ తరిగిపోతుందేమోననిపిస్తున్నది. శ్రీ రాజగోపాలనాయుడుగారు చేసిన సలహాలు బాగానే ఉన్నాయి. బొగ్గు రవాణాను ఎంతవరకు ఆపుదల చేయగలమో చూడవలసియున్నది బాగా ఆలోచించి బొగ్గు కాల్చకుండా తగు ఏర్పాట్లు చేయడానికి ప్రయత్నిస్తామని మనవిచేస్తున్నాను.

తరువాత పెద్ద లారీలను వదలివేసి నెత్తిబరువు మూటలవారిని కావిడి వారిని మాత్రమే ఎక్కువగా బాధిస్తున్నారని చెప్పారు. ఇపుడు ఉద్యోగులలో

అదే జరుగుతున్నది. పెద్దవారిని ఏమీ అనలేక చిన్నవారిని మాత్రమే పట్టుకుని ఇన్ని కేసులు పట్టేరామని లెక్కలు చూపిస్తున్నట్లు కనపడుతోందని ప్రతినిధు లందరినుంచి వ్రాతమూలకంగా complaints వస్తున్నాయి. వాటినిగురించి తగిన శ్రద్ధ తీసుకుని నిలిపివెయడానికి ప్రయత్నం చేస్తామని వారికి మనవి చేస్తున్నాను కూపులు వేయడంలోను re-afforestation విషయంలోనుకూడా త్రోవలు మూసివేసే ప్రయత్నం ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటువారు చేసి వ్యవసాయ దారులకు ప్రయాణీకులకు కూడా ఇబ్బంది కలిగిస్తున్నారని వారు మనవి చేసారు. ఇదివరకే మామూలు రహదారిగా ఉండే బాటలుంటే వాటిని విడిచి పెట్టాలని ఉత్తరువులు డిపార్టుమెంటువారికి ఇస్తామని మనవిచేస్తున్నాను. మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో మేకల విషయంలో ప్రత్యేకంగా ఒక కేంద్రం ఏర్పాటుచేసి experiment చేస్తున్నారు. విరివిగా మేకలను వదలినా బాధ ఉన్నాయా, లేవా అనేది experiment జరుగుతోంది. ఆ విషయమై శ్రద్ధ తీసుకుంటారని మనవిచేస్తున్నాను. వ్యవసాయ పనిముట్లకు కావలసిన కలప మామూలుగా తీసుకునే ఏర్పాటు జరుగుతుందని వారికి మరల ఒకసారి మనవి చేస్తున్నాను. రాజమల్లుగారు కొన్ని సలహాలు ఇచ్చారు వారి సలహాలను తప్పకుండా ఆర్థికమంత్రిగారికి చెబుతాము. ప్రభుత్వాదాయం పెంపొందించ డానికై వారు ఇచ్చిన సలహాలకు కృతజ్ఞత తెలియచేస్తున్నాను Preventive measures గానే కాకుండా ఆదాయం వచ్చేమార్గం కూడా అవుతుంది. కాబట్టి కలపకు ఇంత tax అని fuel tax అని వేసేపద్ధతిని ఆర్థికమంత్రిగారికి చెప్పి లా డిపార్టుమెంటువారిద్వారా కూడా పరీక్ష చేయించి, అందుకు ఏవిధంగా చేయాలో ఆవిధంగా చేయడానికి ఏర్పాటు చేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను. అడవులలో దొంగతనాలను గురించి పదేపదే చెబుతున్నారు. వాటిని ఏవిధంగా అరికట్టాలో తెలియడంలేదు. పాటదార్లు కూడా వారు పాడుకున్న కూపు మాని వేసి, రెండవ కూపులోనుంచి తెచ్చుకునే విధానం ఉంది. అదేకాకుండా తెలం గాణా ప్రాంతంలో కంట్రాక్టర్లు చెట్లను మార్కుచేసేపద్ధతి- hammer marking ఉంది. దానివల్ల చాలా ప్రమాదకరంగా ఉంది. ఎన్ని చెట్లు కొట్టుకుపోయినా కంట్రాక్టరు hammer mark చేసే పరిస్థితి ఉంటే ఏ ప్రాంతంలోని చెట్లు అయినాసరే తన అడితిలోనికి వచ్చినపుడు hammer mark చేయవచ్చు. ఈ పద్ధతిని నిలుపుచేసి తెలంగాణాలో కూడా డిపార్టుమెంటుద్వారా hammer mark చేసే ఏర్పాటు చేయడానికై ఎంత సిబ్బంది కావాలంటే, చాలా ఎక్కువ కావా లని అన్నారు. ప్రతి సంవత్సరం రెండు లక్షల రూపాయలు కావలసివుంటుంది. అందుచేత ఏవిధంగా సరిపుచ్చి ఏర్పాటుచేయాలా అని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది. ఈ దొంగతనాలు నిలుపుచేయడానికి ఆంధ్రప్రాంతంలో ఉండేవిధంగానే కాపు దలలు ఎక్కువ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తామని, ఆ ఏర్పాట్లు వెనువెంటనే చేస్తా

మని శ్రీ రాజమల్లుగారికి మనవి చేస్తున్నాను శ్రీ పి వృల సత్యనారాయణగారు ఎక్కువగా మత్స్యపరిశ్రమను గురించి గట్టిగా చెప్పారు వారు సముద్ర ప్రాంతంలోని ఉప్పాడనుంచి రావడంచేత ఆ ప్రాంతంలో పల్లెగ్రామాలు ఎక్కువ కావడంచేత ఒక్కొక్క రోజు 4 వేల రూపాయిల ఖరీదైన చేప వలలో పడడంచేత ఎగుమతికి సౌకర్యాలు లేక కుళ్ళిపోవడం వారికంట బడుతూంటుంది. అందుచేతనే ఎగుమతి సౌకర్యాల గురించి అంతగట్టిగా చెప్పారని అనుకుంటాను. ఏమైనప్పటికి రెండు వ్యాన్లు మాత్రమే నిరుడుసంవత్సరం తీసుకువచ్చారు. 12 వ్యానులు తీసుకురావాలని అనుకున్నారు. ఒక ఎనిమిది వ్యాన్లు మార్చి లోపల తయారు కాగలవని బాడీ నిర్మాణంకూడా అయిన తరువాత ఏప్రెల్ మొదటి వారంలోనైనా తీసుకువచ్చి quick రవాణా ఏర్పరచి, ప్రజలకు అందజేస్తే బాగుందని అనుకుంటున్నాను. Inland fisheries కు సంబంధించి కో-ఆపరేటివ్స్‌లో జరిగే అన్యాయాలు శ్రీ సత్యనారాయణగారికి తెలుసు ; నాకు తెలుసు. Fishermen కానివారు, గ్రామంలోని పెద్దలు, పెద్ద లెవరినో ఏర్పాటు చేస్తే వారు సహకారసంఘాలుగా రిజిష్టరు అయి వాటిని నడుపుతూ ఉండడంవల్ల ఆ వృత్తి మీదనే జీవించే వారికి కాకుండా ఇతరులకు అవి ఉపయోగకరంగా ఉంటున్నవి చిన్న చెరువులవల్ల వచ్చే లబ్ధి కాని ఆదాయం కాని ఎవరికి లభించదు సంవత్సరానికి ఒకసారియో రెండుసార్లో చిన్న చెరువులలో చేపలు పట్టుకుని అనుభవించడానికి ఉంటుంది. కోస్తాప్రాంతంలో మార్కెటు సౌకర్యాలు కో-ఆపరేటివ్స్‌ద్వారా, ప్రభుత్వంద్వారా ఏర్పాటు చేయాలని అనుకుంటున్నాము. ప్రభుత్వంవారు వారి అనుభవాన్ని బట్టి సలహాలు చెప్పడానికై వారని కమిటీ మెంబరుగా ఉండాలని కోరుతున్నారు. వారు అందులో వుండి తమ అమూల్యమైన సలహాలు ఇచ్చి ఫిషరీస్ డిపార్టుమెంటును అభివృద్ధి చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారని అనుకుంటున్నాను. నైలాన్ వలలను గురించి కూడా వారు చెప్పారు అది సామాన్యంగా మత్స్య పరిశ్రమలో వుండే జాతికి అందుబాటులో లేదు. సగం సబ్సిడీ ఇచ్చినా వారు స్వయంగా నేత నేసుకున్న వలలే ఎక్కువ ఉపయోగకరంగా ఉంటాయని వారు అంటున్నారు. ఏమైనప్పటికి, దారంనేత వారు నేసుకునేటప్పుడు ఇంకా సబ్సిడీ ఎక్కువగా ఇచ్చే పరిస్థితి వుంటే అభివృద్ధికరంగా ఉంటుంది. యుద్ధకాలమందు ఏరోప్లేనులు వెళ్ళకుండా, కట్టే వలలలో కంటికి కనబడకుండా ఏర్పాటు చేసి warfare లో ఉపయోగించారు. ఈ నైలాన్‌నూలు, చాలా బలిష్ఠమైన నూలు, చాలా కాలం మన్నిక ఉంటుంది. దానిని popularise చేసి అందరూ వాడేటట్లు చేయవలసి ఉన్నది. ఇండియాలోకూడా ఈ నూలును ఉత్పత్తిచేసే ఒక ఫాక్టరీని కడుతున్నారు. అందుచేత నైలాన్ నూలు coastal ప్రాంతానికి

తగినంత సప్లయి అవుతుందేమో అనుకుంటున్నాను. వక్తలు ఇచ్చిన సలహాలను వీలైనంతవరకు అమలులో పెట్టడానికి ప్రభుత్వం పాటుపడగలదని మనవి చేస్తున్నాను. వారు ఎంతో శ్రద్ధతో రోడ్డుమీద పారవేసిన బిడ్డలుగావున్న animal husbandry, మత్స్యపరిశ్రమ విషయమై సలహాలు ఇచ్చినందుకు అభినందిస్తున్నాను. ఇంతకాలం నాకు ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి అభినందనలు అర్పిస్తూ, సభ్యులు తమ కట్ మోషన్సును ఉపసంహరించుకుని ఏకగ్రీవంగా ఈ మూడు డిమాండ్లను పాసు చేయాలని కోరుతున్నాను

DEMAND No. IV—Forest Department.

Temporary Chairman : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

Non-permitting of sheep in forest for free feeding the grass.

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Re. 1

Non issuing of jawar subsidy of Rs. 719 to Ryot named Ambati Venkaiah at Andole tahsil since 25-3-57 as per Tahsil letter No. 8896.

The motions were negatived.

Temporary Chairman : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

For the complete failure of the Government to eradicate corruption amongst the Forest Officers.

The motion was negatived.

Temporary Chairman: The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

For not appointing a committee to investigate and recommend the areas to be disreserved and areas to be afforested.

The motion was negatived.

Sri K. L. Narasimha Rao pressed for a division.

The House then divided:

Ayes 23 Noes 75

The motion was negatived.

Temporary Chairman: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

To criticise the Government for not leaving enough of unreserves to the villagers as previously enjoyed by them in the taken over estate forests.

The motion was negatived.

Temporary Chairman: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

For not setting apart separate blocks for goat grazing.

The motion was negatived.

Temporary Chairman: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

For including all Sivai Jama cultivation in the reserve forests in taken over estates and harassing cultivators.

The motion was negatived.

Temporary Chairman: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

For not reducing grazing fees for cows, buffalloes and sheep.

The motion was negatived.

Sri P. Rajagopal Naidu pressed for a division

The House then divided.

Ayes 25 Noes 76

The motion was negatived.

Temporary Chairman: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs 100

For not allowing the peasants and other poor people to carry head load of firewood from forests.

The motion was negatived.

Temporary Chairman: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

For not protecting the forests and implementing timber transit regulations strictly.

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

For the failure of the Government in repairing cattle ponds and small tanks within the taken over forests for the benefit of the cattle.

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

For the failure of the Government in not developing sandalwood trees in the western taluks of Chittoor district.

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

For the failure of the Government in auctioning minor produce in the forests blockwise instead of rangewise so as to increase the revenue.

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

To criticise the Government for not encouraging farm forestry.

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

For not allowing the peasants to get wood necessary for agricultural implements even by issuing permits.

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest department by Re. 1

For not taking up as many soil conservation schemes and water conservation schemes in the forest areas.

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs 100

For not afforesting the demanded hills in the reserve forests in Chittoor Dt.

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

For not completing working plans in many districts.

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

To critisise the Government for not developing zoological gardens.

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

For the failure of the Government to start forest industries like saw mill, lac production etc., in as many places as possible.

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

For the failure of the Government to start a research station in Chittoor district to conduct researches in forestry especially on fast growing species in eroded soils.

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

For not training personnel in soil conservation.

The motions were negatived.

Temporary Chairman: The question is:

To reduce the allotment of Rs 1,22,56,600 for Forest department by Rs. 100

సాగులోనున్న భూములను ఫారెస్టు నుండి విడదీసి భూమిలేని పేదలకు పట్టాలపైన ఇచ్చి అధికాహారోత్పత్తికి పూనుకోక పోవడమును గురించి

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

రిజర్వు ఫారెస్టు సరిహద్దులు గ్రామంచుట్టూ పశువులు నిలుచుటకు వీలుగా మినహాయించుటకు ప్రభుత్వం ప్రాధాన్యత ఇవ్వకపోవడం గురించి.

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56.600 for Forest Department by Rs. 100

రిజర్వు ఫారెస్టు ఏరియా నుండి వ్యవసాయ అవసర పరికరములు తెచ్చుకొనుటకు రైతులను ఇబ్బంది పెట్టకుండా చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుటకు.

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

రిజర్వు ఫారెస్టు నుండి ఏ వృత్తి లేని వెనుకబడిన తరగతుల ప్రజలు ఎండుపుల్లలు తెచ్చుకొని జీవనోపాధి గడుపుకోకుండా ఫారెస్టు ఉద్యోగులు కలిపించే ఆటంకములను తొలగించుటకు.

The motions were negatived

Temporary Chairman: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

నెల్లూరు జిల్లా రద్దయిన జమీందారి ప్రాంతములో కనిగిరి, పొదిలి దర్శి కంచెపుల్లరుల పద్ధతిని యింతవరకు రద్దుచేయనందున.

The motion was negatived.

Temporary Chairman: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

రాష్ట్రములోను, జిల్లా స్థాయిలలోను వివిధ పార్టీల వారితోను సలహా కమిటీలు ఏర్పరిచి ఫారెస్టు విషయాలలో సరిగా యింతవరకు చర్యలు తీసుకోనందుకు.

The motion was negatived.

Sri K. L. Narasimharao pressed for a division.

The House divided.

Ayes 23 Noes 76

The motion was negatived.

Temporary Chairman: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

To impress upon the Government to allow forest areas where no regeneration was possible to the poor Harijans and Vimuktajati people.

The motion was negatived.

Temporary Chairman: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1 22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

భద్రాచలం తాలూకా, నూగూరు తాలూకాల్లో ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటు వారు డిపార్టుమెంటు ద్వారా కలప నరికించుతూ వున్నారుగాన, కొన్ని సైజులు కొన్ని ఎగుమతిచేసిన రవాణా ఖర్చులు తగ్గునవి గాన కూనవరం రేంజీలో "సామిల్లు"ను పెట్టక పోయినందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

అప్పర్ గోదావరి డివిజనులో డిపార్టుమెంటు ద్వారా నరికిస్తున్న కలపకు ఘనపటడుగుకు 12 నయాపైసల నుండి 8 నయాపైసలకు తగ్గించి గిరిజనులకు కూలిని గిట్టుబడి కాకుండచేసి, వారితో నిర్బంధముగా పనులు చేయిస్తున్నందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటువారు, గిరిజనులను వ్యవసాయ తరుణములో వ్యవసాయ పనులు చేసుకోనివ్వక, డిపార్టుమెంటు పనులకు నిర్బంధముగా తీసుకువెళ్లి వారి వ్యవసాయ పనులు కుంటుపరస్తూ, వారిని పస్తులవాలు చేస్తున్నందుకు.

The motions were negatived.

Temporary Chairman : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

ఫారెస్టు పనులకు, నిర్బంధముగా గిరిజనులచేత పనులు చేయించు కొనుటకు బదులు ఫారెస్టు గ్యాంగ్ కూలీలను ప్రతి రేంజిలో ఏర్పాటుచేసి డిపార్టుమెంటు పనులు చేయించుకుంటూ వుండుటవల్ల ఫారెస్టు ఉద్యోగులు గిరిజన రైతులు పనిలోకి రాలేదనే కోపంతో తప్పుడు కేసులు పెట్టుటను పోగొట్టవచ్చును గాన సదరు పై విషయమును చర్చించుటకు.

The motion was negatived.

Sri Mohammed Tahseel pressed for a division.

The House divided.

Ayes 23 Noes 76

The motion was negatived.

Temporary Chairman : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

అప్పర్ గోదావరి జిల్లాలోని వర్జీనియా పొగాకు క్యూరింగ్ సమయమునకు పంటచెరకు క్రొపులు సకాలంలో పాటలకు పెట్టక, పాటకు పెట్టినవి కన్ఫరం చేయక, పొగాకు రైతులను నష్టపరుస్తున్న ప్రభుత్వ విధానాన్ని చర్చించుటకు గాను.

To reduce the allotment of Rs. 1,22,56,600 for Forest Department by Rs. 100

అప్పర్ గోదావరి జిల్లా ఫారెస్టు ఆఫీసు భవనములను నిర్మించుటలో ఆలస్యం జరుగుటవల్ల జిల్లా ఆఫీసు రాజమండ్రిలో వుండుటచేత ఫారెస్టు క్రింద ఉద్యోగులు రైతులకు పెట్టే బాధలు ఎక్కువగా వున్నవి గాన సదరు బిల్డింగులను వెంటనే నిర్మింపచేసి ఆఫీసులు వెంటనే పర్వర్చక పోవుటను గురించి

The motions were negatived.

DEMAND No. XXI—Fisheries

Temporary Chairman : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 35,90,900 for Fisheries by Rs. 100

for criticising the Government for not training fishermen in modern methods of fishing.

The motion was negatived.

Temporary Chairman : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 35,90,900 for Fisheries by Rs. 100

to bring the injustice of scales of pay of some cadres of Fisheries Department to the notice of Government and to discuss the policy regarding Fisheries' Co-operative Societies.

The motion was negatived.

DEMAND No. XXII—Animal Husbandry

Temporary Chairman : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,43,30,000 for Animal Husbandry by Rs. 100

for the failure of the Government for not training farmers in veterinary aid.

To reduce the allotment of Rs. 1,43,30,000 for Animal Husbandry by Rs. 100

for the failure of the Government for not providing aid to start cattle fairs in the State.

To reduce the allotment of Rs. 1,43,30,000 for Animal Husbandry by Rs. 100

to criticise the Government for not providing permanent quarters to Palamaner cattle farm.

The motions were negatived.

Temporary Chairman : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,43,30,000 for Animal Husbandry by Rs. 100

ఏజన్సీ ప్రాంతాలకు ఆబోతులను, మంచిరకం ఆవులను, గొర్రెలను, మేకలను, కోళ్ళను విరివిగా సప్లయి చేయలేకపోవుచున్నందుకు.

The motion was negatived.

Temporary Chairman : The question is:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 1,22,56,600 under Demand No. IV—Forest Department."

The motion was adopted.

Temporary Chairman : The question is:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 35,90,900 under Demand No. XXI—Fisheries."

The motion was adopted.

Temporary Chairman : The question is:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 12,06,000 under Demand No. XXXVIII—Capital Outlay on Forests."

The motion was adopted.

Temporary Chairman : The question is:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 1,43,30,000 under Demand No. XXII—Animal Husbandry."

The motion was adopted.

(*Mr. Speaker in the Chair*)

DEMAND No. XXXV—Local Administration - Rs. 50,33,400

DEMAND No. XXXVI—Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works - Rs. 4,49,96,000

The Minister for Planning and Information (Sri P. Ranga Reddy) : Sir, I beg to move that on the recommendation of the Governor, the Government be granted a sum not exceeding Rs. 50,33,400 under Demand No. XXXV— Local Administration.

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri P. Ranga Reddy: Sir, I beg to move that on the recommendation of the Governor, the Government be granted a sum not exceeding Rs. 4,49,96,000 under Demand No. XXXVI--Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works."

Mr. Speaker: Motion moved.

శ్రీ పి రంగా రెడ్డి. అధ్యక్షా! సభవారిముందు రెండు డిమాండులు ప్రతిపాదించాను Local administration కు సంబంధించినదొకటి దీనిలో మున్సిపల్ ఎడ్మినిస్ట్రేషనుకు సంబంధించిన విషయాలను కూడ సభ్యులు చర్చించవచ్చును ఆ చర్చానంతరం అవసరంఐతే మున్సిపల్ ఎడ్మినిస్ట్రేషను చూస్తున్న మంత్రిగారు జవాబు చెబుతారు నాకు పంచాయితిల భాగంవుంది కనుక దానికి సంబంధించి నేను సమాధానం చెబుతాను ముఖ్యంగా కమ్యూనిటీ డెవలప్ మెంట్ నేషనల్ ఎక్స్టెన్షన్ సర్వీస్, లోకల్ డెవలప్ మెంట్స్ వున్న డిమాండుకు సంబంధించి పెద్ద ఉపన్యాసం చేయవలసిన అవసరం లేదనుకొంటాను. సభ్యులందరికి విపులంగా తెలియటానికి ఒక written speech* సమర్పించుకొన్నాను మరల దానిలోని అంశాలను పునరుచ్చారణ చేసేదానికంటే చర్చానంతరం సమాధానం ఇవ్వటానికి హెచ్చుకాలాన్ని వినియోగించుకొంటే మంచిదనుకొంటున్నాను అందుచేత చర్చ కుపక్రమించవలసిందిగా గౌరవసభ్యులను కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు (ఎల్లందు-జనరల్): ఇంతకుముందు మంత్రిగారు గుర్తుచేసినట్లుగా—ఈ సంవత్సరం తయారయ్యే బ్లాకులతోసహా 326 బ్లాకులు లెక్కలోకి వస్తున్నాయి. కాని మనకు యిచ్చినదానిలో 352 అని ఉంది. ఈ discrepancy ఏమిటో వివరంగా తెల్పితే మంచిది.

శ్రీ పి. రంగారెడ్డి: Discrepancy ఏమీలేదు. 326 correct figure. 6 మాసాల వరకున్న బ్లాకులు కొన్ని ఉన్నాయి I stage లో 6 మాసాల వరకే ఉంటుంది. 6 మాసాల తరువాత అది II stage కి రావటం జరుగుతుంది అట్లాగే pre-extension blocks లో 6 మాసాలు అయిన తరువాత II stage block గా రావటం జరుగుతుంది. ఇప్పుడు ఏ స్థితిలో ఉన్నదంటే వాటి యొక్క stages ఆఖరుకు చూస్తే 326 అని తేలుతుంది కనుక 326 అనేదే correct అయిన figure.

---

*Vide Appendix printed at pages 191 - 209

DEMAND No. XXXV - Local Administration.

Sri N. Peddanna : Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 50,33,400 for Local Administration by Rs. 100

తెలంగాణా ప్రాంతంలో మునిసిపాలిటీ ఎన్నికలు జరిగి దాదాపు 7 సంవత్సరములు గడచినను వాటియొక్క కాలపరిమితి గడచిపోయి చాలా కాలము అయినను ఇంతవరకు మునిసిపల్ ఎన్నికలు జరుపక జాప్యము చేయుచున్నందుకు

Mr. Speaker : Motion moved.

Srimathi A. Kamala Devi : Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 50,33,400 for Local Administration by Re. 1

హైదరాబాదు గ్రామ పంచాయత్ చట్టం ప్రకారం ఆయా పంచాయతి కమిటీలకు ప్రభుత్వం గ్రామ భూ ఆదాయమునుండి నూటికి 15 రూపాయలు ఇవ్వకపోవటము గురించి

To reduce the allotment of Rs. 50,33,400 for Local Administration by Re. 1

రాష్ట్రములో పాత పంచాయతి మునిసిపాలిటీలకు యింకా ఎన్నికలు జరుపకపోవుట గురించి.

To reduce the allotment of Rs. 50,33,400 for Local Administration by Re. 1

గ్రామ పంచాయతిలకు ఆయా గ్రామ శివారు, గ్రామ కంఠాలందుగల ఫలవృక్షాల, ప్రభుత్వ భూములపై వాటికి అధికారం ఇవ్వకపోవుట గురించి చర్చించుటకు.

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri P. Rajagopal Naidu : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 50,33,400 for Local Administration by Re. 1

For not conducting elections by secret ballot in Panchayat elections.

To reduce the allotment of Rs. 50,33,400 for Local Administration by Rs. 100

For bringing labour tax in Panchayat legislation.

To reduce the allotment of Rs. 50,33,400 for Local Administration by Rs. 100

For bringing taxes on land transfer in Panchayat Legislation.

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri S. Vemayya : I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 50,33,400 for Local Administration by Rs. 100

ఉన్న రోడ్లు దుస్థితిగాను గుంటలు, మట్టిలుగాను కొన్ని రోడ్లు ప్రారంభించి పూర్తి చేయకపోవుటకును, కొన్ని రోడ్లకు కోలిన కంకర మాయమగుచున్నను, ప్రభుత్వం తగు శ్రద్ధ వహించనందుకుగాను.

To reduce the allotment of Rs. 50,33,400 for Local Administration by Rs. 100

నెల్లూరుజిల్లా, కోవూరుతాలూకాలోని, తురిమెర్ల, పెదపుత్తేడు రోడ్డు పనులు చాలా సంవత్సరముల క్రిందట ప్రారంభించి ఇప్పటికి పూర్తి చేయనందుకు విచారము తెల్పుటకు

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri Dharma Bhiksham : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 50,33,400 for Local Administration by Rs. 100

1956 నల్లగొండతాలూకాలో పంచాయితీబోర్డు ఎన్నికల సందర్భంలో దాఖలు చేసుకున్న డిపాజిట్లు ఇంతవరకు అనేక గ్రామాలకు ఇవ్వకుండా ఆపి ఉంచినందులకు.

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri J. Anand Rao : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 50,33,400 for Local Administration by Rs. 100

తెలంగాణాలో మునిసిపాలిటీ ఎన్నికలగడువు గడిచిపోయినా ఇంతవరకు తిరిగి ఎన్నికలు జరపకపోయినందుకు విచారం తెలియజేస్తూ.

To reduce the allotment of Rs. 50,33,400 for Local Administration by Rs. 100

తెలంగాణా ప్రాంతంలో పెద్ద పంచాయితిగ్రామాలకు పంచాయితీ ఎన్నికలు జరపవలసిన గడువు దాటినా—పంచాయితీసమితులు పాత సర్

పంచులతోనే ఎన్నికలు చేయించటం—ఇంతవరకు ఆ పంచాయతీ గ్రామాలలో ఎన్నికలు జరపకపోవుటకు నిరసనగా.

Mr. Speaker: Motions moved

DEMAND No. XXXVI—Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works.

Sri P. Rajagopal Naidu: I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 4,49,96,000 for Community development by Rs. 100

For the failure of the Government in reducing the personnel in the block areas in view of the formation of Panchayat samithis.

To reduce the allotment of Rs. 4,49,96,000 for Community development by Rs. 100

For not giving grants to construct school buildings, hospital buildings etc., under local development cn emes in non-block areas.

To reduce the allotment of Rs. 4,49,96,000 for Community development by Rs. 100

For not raising the qualifications for the selection of B. D. Os. as they are made gazetted officers.

To reduce the allotment of Rs. 4,49,96,000 for Community development by Rs. 100

For not giving 75% grant for drinking water wells in rural areas under local development grants.

Mr. Speaker: Motions moved.

Sri K. L. Narasimha Rao: I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 4,49,96,000 for Community Development by Rs. 100

ప్రభుత్వము వెనుకబడిన ప్రాంతాల్లో అభివృద్ధికై తగుచర్యలు తీసుకొనుటకు యింతవరకు ముందుకు రానందుకుగాను.

Mr. Speaker: Motion moved.

Sri P. Chokka Rao: I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 4,49,95,000 for Community Development by Rs. 100

కరీంనగరం జిల్లాలో వి. యల్. డబ్ల్యు లకు గాను నిర్మించబడిన యిండ్లు చాలావరకు అక్కరకు రాకుండ కూలిపోవటం జరిగింది. వాటి గురించి ప్రభుత్వం శ్రద్ధవహించి ఏమి చర్యలు తీసుకోనందుకు

To reducc the allotment of Rs. 4,49,96,000 for Community Development by Rs. 100

కరీంనగరం జిల్లాలో వి. యల్. డబ్ల్యు లు చాలా సెంటర్సులో లేరు. ప్రతిరోజు రైతులతో సన్నిహిత సంబంధం గల వి. యల్. డబ్ల్యు లు లేనందులకు జరుగుచున్న నష్టాన్ని ప్రభుత్వం గుర్తించనందులకు.

To reduce the allotment of Rs. 4,49,96,000 for Community Development by Rs. 100

బ్లాకులను నిర్ణయించేసే సమయంలో ఒక పద్ధతి, సూత్రం లేకుండ తమ యిష్టం వచ్చినట్లు అలాటు చేసే ప్రభుత్వం యొక్క పక్షపాతం మరియు మురా తత్వ దృష్టిని గురించి విమర్శించుటకు గాను

To reduce the allotment of Rs. 4,49,96,000 for Community Development by Rs. 100

బ్లాకు యొక్క కేంద్రాలను నిర్ణయించే సమయంలో సెంటర్ గ్రామాలను నిర్ణయించటంగా కాక తమ పార్టీ వారి గ్రామాలనే అవి బ్లాకు యొక్క ఏమూలకున్నా నిర్ణయించి నిత్యపరిపాలనా వ్యవహారాలలో చాలా చిక్కులకు దారితీస్తున్న ప్రభుత్వ విధానం గురించి.

To reduce the allotment of Rs. 4,49,96,000 for Community Development by Rs. 100

ఇంతవరకు రాష్ట్రం యొక్క చాలా బ్లాకులకు సంబంధించిన గ్రామాలు ఆయా బ్లాకుల కేంద్రాలకు అందుబాటులో లేనందులకు రోజువారి కార్యక్రమాలలో యిటు రైతులకు అటు బ్లాకు అధికార్లకు చాలా ఆటంకాలు మరియు యిబ్బందులు జరుగుచున్నవి. అందుకుగాను గ్రామాలను విడదీసి అందుబాటులో ఉన్న బ్లాకులలో కలుపుటకుగాను

To reduce the allotment of Rs. 4,49,96,000 for Community Development by Rs. 100

కరీంనగరం జిల్లాలో స్మాల్ సేవింగ్సు వసూలు ప్రధానంగ పంచాయతీ మద్దులు, ప్రజలకు యిచ్చే హక్కుమాలికాన తదితర పద్దులను పట్టుకొని జమ చూపించే ప్రభుత్వ విధానం గురించి.

Mr. Speaker: Motions moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 4 49,96,000 for Commnnity Development Projects, N.E.S. and L.D. Works by Rs. 100

To criticise the policy of the Government in not alloting the amount on a statutory basis and granting on peace meal adhoc.

To reduce the allotment of Rs. 4,49,96,000 for Community Development Projects, N.E.S. and L.D. Works by Rs 100

To impress upon the Government to allot grants to the road from Sattenapalli to Gujjarlapudi via. Bhimavaram, Abbur, Paidem in Guntur District in this year.

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri K. Ramachandra Reddv : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 4,49,96,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works by Rs. 100

తెలంగాణాలో కాలము ముగిసిన పంచాయితీబోర్డుల ఎన్నికలు జరుప నందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 4,49,96,000 for Community Development Projects, N.E.S. and L.D. Works by Rs. 100

అభివృద్ధి కార్యములను నిర్వహించడానికి పంచాయితీబోర్డులకు ఇచ్చి, నిర్వహింపజేసి దానికిబదులు వ్యక్తులకు ఇచ్చి పనులను చేయించుచున్నందులకు.

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri N. Peddanna : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 4,49,96,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works by Rs. 100

భద్రాచలం, కూనవరం, వరరామచంద్రపురం, ఎన్. ఇ. ఎస్. బ్లాకులు ఏర్పరచనందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 4,49,96,000 for Community Development by Rs. 100

తెలంగాణాలో పాతపంచాయితీ ఎన్నికలు జరుపక, క్రొత్తపంచాయితీ బోర్డు ఎన్నికలు జరిపి, అట్టి పాత పంచాయితీ ఎన్నికలు జరుపకుండా జాప్యం చేయుచున్నందుకు.

Mr. Speaker: Motions moved.

Srimati A. Kamala Devi: I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 4,49,96,000 for Community Development by Rs. 100

భువనగిరి తాలూకాలోని ఆలేరు పంచాయితీకమిటీ స్థాపుకు నల్లగొండ జిల్లాబోర్డు ఇస్తూవస్తున్న వేతనాలను జిల్లాపరిషత్ ఆపుచేస్తూ గావించిన ఆజ్ఞ గురించి చర్చింపుటకుగాను.

Mr. Speaker: Motion moved.

Sri Dharma Bhiksham: I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 4,49,96,000 for Community Development by Rs. 100

గడువు పూర్తి అయిన గ్రామపంచాయితీ, టౌను మ్యునిసిపాలిటీ మరియు మునిసిపల్ ఎన్నికలను తమ అవసరాలకు అనుకూలంగా బుద్ధిపూర్వకంగా ఎన్నికలను వాయిదా వేస్తూ బ్లాకు సమితి, నాన్ బ్లాక్ ఏరియాలో పరిషత్తు రిప్రజెంటేషన్, యూనివరిసిటీ సెనెటు ఎన్నికలలో అనర్హులైన ఓటర్లతో గెలిచి అక్రమమైన పరిపాలనకు పూనుకున్న యీ ప్రభుత్వ విధానం విమర్శించుటకుగాను.

Mr. Speaker: Motion moved.

Sri J. Anand Rao: I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 4,49,96,000 for Community Development by Rs. 100

కమ్యూనిటీ డెవలప్‌మెంట్ ప్రాజెక్టు వ్యవహారాలను సమగ్రంగా పరిశీలించేందుకు అవకాశం కోరుతూ.

Mr. Speaker: Motion moved.

*శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు: అధ్యక్షా, ప్లానింగు మంత్రిగారు సమాజవికాస కేంద్రాలకు సంబంధించిన డిమాండును, Local Administration కు సంబంధించిన డిమాండును ప్రతిపాదించారు. అయితే

నేను ముందు సమాజవికాస కేంద్రాలకు సంబంధించిన డిమాండును గురించి మాట్లాడదలచుకున్నాను. ఇందులో నాలుగు కోట్ల నలుబైతొమ్మిది లక్షల రూపాయలు ఈ పద్దు క్రింద అడుగుతున్నారు. కాని మాకు ఇచ్చిన బడ్జటు పుస్తకములలో చూస్తే ఉద్యోగస్థుల జీతాల క్రింద 9 లక్షల 15 వేలు మాత్రమే చూపించారు. కాని detailed accounts లోనికి పోయి పద్దుల నన్నింటినీ పరిశీలించి చూచాను. అందులో, ఒక కోటి ఆరు లక్షలు ఖర్చు ఉన్నట్లుగా కనబడుతున్నది. అయితే ఈ ఒక కోటి ఆరు లక్షలు అనేది న్యాయమేనా? కరెక్టు అవునా కాదా అనేది చూస్తే, అది కూడా కరెక్టు కాదు అన్నట్లుగా కనబడుతున్నది. ఎందుకంటే, గతసంవత్సరపు బడ్జెటు మనము చూస్తే, అప్పుడు 3 కోట్ల 41 లక్షలు మొత్తము పద్దు ఉండేది అందులోనుంచి 3 కోట్ల 26 లక్షలు ఉద్యోగస్థుల వేతనముల క్రింద ఖర్చుచేస్తున్నట్లుగా గత సంవత్సరమే చూపించారు. అయితే ప్రజలయొక్క ఉపయోగమునకు ఆ మొత్తంలో మిగిలింది 14 లక్షల 87 వేలు మాత్రమే. కాని ఈ సంవత్సరము 1 కోటి 6 లక్షలే చూపిస్తున్నారు దీనివల్ల కొంత తేడా వస్తున్నది అనేది ఆలోచించవలసిన విషయము. అయితే ఈ తేడాకు కారణము ఉండవచ్చు. అది ఏమిటంటే, 4 కోట్ల 4 లక్షలు జిల్లా పరిషత్తులకు, పంచాయితి సమితులకు grant-in-aid గా ఇస్తున్నట్లుగా అందులో వివరించారు పంచాయతి సమితుల క్రింద, జిల్లా పరిషత్తుల క్రింద ఎవరైతే పనిచేస్తూ ఉన్నారో వారియొక్క జీతములు ఈ బడ్జెటులో చూపించలేదు. ఆ కారణముచేత దానిని తక్కువగ చూపించి వుంటారేమోనని అనుకోవలసివస్తున్నది. పంచాయితీ సమితివరకే మనము తీసుకుంటే, అక్కడ **State Cadre** లో 19 మంది పనిచేస్తున్నారు **District Cadre** లో 17 మంది ఉన్నారు. **Block Cadre** లో 8 మంది ఉన్నారు ఈ విధముగ మొత్తముమీద నలభైనాలుగుమంది పనిచేస్తున్నారు.

(Sri P. Satyanarayana in the Chair)

అందులో 26 రూపాయల నుంచి 200 రూపాయల వరకు జీతాలు తీసుకునే వారు ఉన్నారు. వీరి అందరికీ జీతాలు బడ్జెటులో చూపించలేదు. దీనిని మనము accept చేయడము అంటే, బడ్జెటులో ఉన్న items తో ఇవి పోల్చిచూస్తే ప్రభుత్వమువారు చూపించిన లెక్కల ప్రకారము ఇందులో దాదాపు సగము మొత్తము, అంటే 400 చిల్లర లక్షలలో సగము జీతాల క్రిందనే ఖర్చగుచున్న దనుకొనవచ్చు. బ్లాకు ఏరియాలో పనిచేసే ఉద్యోగుల వేతనాలు, T A. లు, D A. లు, తరువాత సమితి, పరిషత్తుల మెంబర్లకు T.A., D A. లు వీటి అన్నింటికీ సగము అయినా ఖర్చు అయితే అది పోగా మిగిలిన సగములో ప్రజలకొరకు కొద్ది భాగము మాత్రమే ఖర్చు అగుచున్నదని మనము తెలుసుకోగలుగుతున్నాము. ఈ సంవత్సరము పనిచేస్తున్న మొత్తము అన్ని

బ్లాకుల సంఖ్య 352 ఉన్నది. అందులో పనిచేస్తున్న వారి T. A., D. A. లు వగైరాలు క్రింద దాదాపు 1 కోటి 83 లక్షల దాకా ఖర్చు అవుతుందన్న మాట. ఈ వేతనాల డబ్బు కూడకపోతే మిగిలినది కొద్దిభాగము మాత్రమే ఆ ప్రాంతానికి ఖర్చు అవుతున్నదని మనము అర్థము చేసుకోగలుగుతాము దీనినిబట్టి ఆ బ్లాకు ఏరియాలలో అన్నిచోట్లలోను ఏవిధముగ ఖర్చుచేస్తున్నారనేది తెలుస్తుంది. ప్రభుత్వము చెప్పేదిచూస్తే first stage లో ఒక్కొక్క బ్లాకుకు పన్నెండు లక్షలు ఖర్చుచేస్తున్నామని చెబుతున్నారు. అందులో కేంద్రప్రభుత్వం ఇచ్చేది చాలా పెద్ద మొత్తము యిస్తున్నది. కాని మన ప్రభుత్వము ఇచ్చేదిచూస్తే పంచవర్ష ప్రణాళిక యొక్క అయిదు సంవత్సరములకు కూడ చేర్చి 12 లక్షలు అయితే సంవత్సరానికి రు 2,90,000 మాత్రమే ఇస్తున్నది. ఇందులోనుంచి కూడ మనము separate చేసిచూస్తే, ఈ పన్నెండు లక్షలలోను ప్రభుత్వం ఇచ్చే లెక్కల ప్రకారముగానే ఉద్యోగుల జీతాలక్రింద 2 లక్షల ఇరవై వేలు ఖర్చు చేస్తున్నారన్నమాట. అట్లాగే ఉద్యోగస్థుల భవనాలక్రింద 1 లక్ష, jeeps క్రింద 15 వేలు, office furniture క్రింద 15 వేలు, ఆఫీసు బిల్డింగు క్రింద 25 వేలు, office equipment క్రింద ఒక పదివేలు ఈవిధముగ ఇస్తున్నారు మొత్తము మీద చూస్తే, నాలుగు లక్షల 35 వేలు office క్రింద, ఉద్యోగస్థుల వేతనాల క్రింద ఈ అయిదు సంవత్సరములకు అంతటికిన్ని చేర్చి ఖర్చు అవుతున్నది అయితే అటుతరువాత కూడ మిగిలినదానిలో చూస్తే ఒక నాలుగు లక్షల రూపాయలు అప్పుల క్రింద ఇచ్చేవి ఉన్నవి. అయితే ఈ అప్పులు ఏవిధముగ తిర్చాలంటే అవి ప్రజలనుంచి వసూలు చేసేవే అందువల్ల నేరుగా ఈనాడు ప్రభుత్వం ఆ ఏరియాకోసం ఎంత ఖర్చు చేస్తున్నదీ అంటే, రు 3 లక్షల 26 వేలు మాత్రమేనని అనుకోవాలి ఇతర ఖర్చుల క్రింద కూడ పెద్ద మొత్తమే ఖర్చు అవుతున్నదని తెలుస్తున్నది. ఇందులోనుంచి Dispensary building క్రింద పది వేలు ఉన్నారు. dispensary equipment క్రింద పదవేలు, ఆ తరువాత Cenema Projector కోసము కొంతభాగము— ఈవిధముగ ఖర్చు అవుతున్నది. అందులోదే officers యొక్క T A, D.A.లు, సమితిసభ్యులకు T A, D A లు ఈవిధముగ ఖర్చు అవుతూ ఉంటుందన్నమాట. అంటే ఈ 3 లక్షల 25 వేలు కూడ ప్రజలకు ఉపయోగపడే కార్యక్రమాలకుగాని, development కార్యక్రమాలకుగాని ఉపయోగపడడములేదని అర్థమవుతున్నది. అయితే బ్లాకు కార్యక్రమం ఏవిధముగజరుగుతుందని ఆలోచిస్తేBlock లోపల phased programme కేంద్ర ప్రభుత్వమువారే నిర్ణయిస్తున్నారు. ఇప్పుడు ప్రాంతాలవారీగా చూస్తే ఒక ప్రాంతములో ఒక విషయము అవసరమువస్తే, మరొక ప్రాంతములో మరొకటి లేకుండా పోవచ్చు. ఉదాహరణకు కృష్ణా జిల్లా తీసుకుందాము. అది డెల్టా ప్రాంతము కాని అక్కడ Minor Irrigation క్రింద కొంత

allot చేసి ఆ phased programme క్రింద అక్కడ minor irrigation కోసమే ఖర్చుచేయాలనే నిర్బంధము ఏవిధముగ ప్రయోగిస్తున్నారో దానివల్ల ఆ block లోపల ఉపయోగపడకుండా పోతున్నది. అల్లాగే ఇతర areas లో కూడ అక్కడ ప్రజలకు అవసరమైన కార్యక్రమములు వాటికి phased programme అనే కారణముతో ఖర్చుపెట్టుకునే అవకాశము లేకుండాపోతున్నది. అదేవిధముగ L. D. Works ఉన్నవి. వాటినిగురించి గతసంవత్సరము వచ్చిన రిపోర్టులు చూస్తున్నాము. ఈ L. D. Works క్రింద చాలా పెద్ద మొత్తము మిగిలిపోతున్నది ఏ సంవత్సరానికి ఆ సంవత్సరములో ఆ డబ్బు ఖర్చు కావడము లేదు. దానికి కారణములు చాలా ఉన్నవి అందులో ముఖ్యమైన కారణము ఏమిటంటే ప్రజల వద్దనుంచి వచ్చే contribution సమస్య ఆ ప్రాంతములో తప్పకుండా ఉన్నదని తెలుసుకోవలసిన విషయము Local Development Works కోసము ప్రజలవద్దనుంచి 50% contribution రావాలి అనే నిర్బంధము ఉన్నది కాని Backward areas లో చూస్తే, మా జిల్లాకు సంబంధించినంతవరకు బూరుగంపాడు, పాలవంచ, ఇల్లెందు తాలూకాలలో ఉన్నవి. అలాంటి ప్రాంతాలనుంచి ప్రజలవద్దనుంచి contribution రాలేదు. ఎందుకంటే ఆ ప్రాంతాలు సంవత్సరములోని 365 రోజులు తిండికోసము వెదుకుకునే ప్రాంతాలు. అలాంటిచోట ప్రజల contribution రావాలంటే, అది సాధ్యమయ్యే విషయము కాదు. అందువల్ల అలాంటి చోట్లలో contribution తగ్గించడముకాని, లేకపోతే, అసలు బొత్తుగా లేకుండా చేయడముకాని చేస్తేతప్ప, అలాంటి వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో ఉన్న బ్లాకులలోపల L.D Works ప్రజల contributionతో చేయించడము అంటే, అది సాధ్యమయ్యే విషయము కాదు. ఈ విషయాన్ని గురించి మేము ఇక్కడ ఎసెంబ్లీలో ఎన్నోసార్లు మంత్రిగారికి విన్నవించాము. ఇదివరకు శ్రీ వి. బి. రాజుగారు ప్లానింగు మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు ఈ విషయమును గురించి కేంద్రప్రభుత్వానికి సిఫార్సు చేయమని కోరడముకూడ జరిగింది దీని యొక్క ఫలితము ఏమైందో యింతవరకు తెలియదు. ప్రజల contribution తో L.D. Works చేయించాలంటే, ముఖ్యంగా తెలంగాణా ప్రాంతములో మాత్రము సాధ్యమయ్యేది కాదు Contribution కావాలంటే ప్రజలు చాలా కష్టపడే పరిస్థితి ఉంటుంది. అందువల్ల ఈ works విషయములో development కాకుండా పోతున్నది మునోరిలో Sixth Development Commissioners Conference లో యీ విషయాన్నిగురించి ప్రస్తావనరాగా, దీనికి వారు ఒప్పుకున్నారు. అక్కడవారు చెప్పిందిది :

"In view of the fact that a wider measure of disparity in regard to the facilities provided and

existing between the different villages in a Block, it was suggested that special attention will have to be paid to the removal of this disparity to avoid frustration on the part of the less fortunate villages. It was recommended that preference should be given to such villages in carrying out local works in the post intensive stage and that a certain amount of flexibility in regard to the scope of people's contribution in local works to be allowed in that area."

ఈ contribution ను గురించి పూర్తిగా రద్దు చేయటానికి All India Commissioners అందరు ఒకచోట చేరినప్పుడు వారు ఒప్పుకున్నారు. ఏమని అంటే contribution సమస్య వచ్చేటప్పటికి ఈ L. D. Works సక్రమంగా జరగకుండా అడ్డు వస్తున్నది. దీనిని రద్దుచేసే అవకాశము ఉండాలని వారు కూడ ఒప్పుకుని recommend చేశారు. కేంద్రప్రభుత్వముతో ఈ వ్యవహార మును గురించి correspond చేయమని కోరుతున్నాను.

తరువాత Village Development schemes ఉన్నవి. ఇవి చాలాచిన్న చిన్న స్కీములు. చిన్నవి ఐనా పెద్దవి ఐనా కేంద్రప్రభుత్వంవారే శాంక్షను చేస్తున్నారు. కాని వాటిని అమలు జరపటానికి వీలులేదు. సామాన్యముగ జరుగుతున్నది ఏమిటంటే-డిపార్టుమెంట్ల మధ్య దీనికి సంబంధించిన కాగితములు తిరుగుతున్నందువల్ల చాలా ఆలస్యములు జరుగుతున్నవి ఇది జరగకుండా చూడాలి. ఆఫీసర్లమధ్య, Departments మధ్య co-ordination ఉంటేనే గాని, ఈ పనులు జరగవు అని చెప్పాము. ఈ విషయాన్ని గురించి ఆలోచిస్తా మనికూడ ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. ఇలాంటి చిన్నచిన్న స్కీములకోసము శాంక్షను కేంద్రప్రభుత్వమునుంచి రావాలంటే, ఇవి సకాలములో వస్తేనేగాని వీలుండదు. ఆ వచ్చేదికూడ వర్షాకాలములో వస్తే, వర్షాకాలములో పనులు చేయటానికి వీలుండదు గనుక వేసవికాలముదాకా ఆగితే, అప్పుడు చేతిలో డబ్బులేదు అని చెప్పడము, దానివల్ల ఆ సంవత్సరానికి ఆగిపోవడము జరుగు తున్నది. ప్రజలు contribution ఇస్తామని ఎప్పుడైతే ముందుకు వస్తారో, అప్పుడే ఆ పనులు వెంటవెంటనే చేయించడము మంచిది. వారు మా గ్రామా నికి రోడ్లు వస్తున్నవి, మాకు కష్టాలు తీరిపోతాయని ఆలోచించుకుని ముందుకు వచ్చినప్పుడే ప్రభుత్వము శ్రద్ధవహించి, ఈ పనులు చేయించటానికి సిద్ధపడాలి. తరువాత 1958-59 వ సంవత్సరములో జరిగిన achievements ఏమిటో వివరించారు. ఆ సంవత్సరములో ఎక్కువ తృప్తికరంగా achievements జరిగినవి అని రిపోర్టులలో వ్రాశారు. అయితే కాగితములు అచ్చువేయించ డములోను, actual గా జరగడములోను చాలా తేడాలు ఉన్నవని ముఖ్య

మంత్రిగారు గుర్తించవలసిన విషయము. ఒక్కొకచోట ఒక వారమురోజులో, 15 రోజులో time ఇచ్చి మీరు ఈ పని ఈ టైములోగా పూర్తి చేయాలి అని వారికి ఇస్తారు. ఈ విధముగ చేయకముందే, అక్కడ సర్వే పూర్తిగానే చేయించి అటుతరువాత ఇవ్వాలి. ఆ విధముగ చేయకుండా ముందుగా ఆ పని అప్పజెప్పితే, సర్వేచేశాము అని తప్పుడు రిపోర్టులు పంపడము: దానిని పై అధికార్ల దగ్గరనుంచి endorse చేస్తూంటారు. ఏయే areas లో ఏ యే పనులు జరగాలి అనేది ముందుగానే తెలుసుకోవలసిన అవసరము ఉన్నది. వారికి ఇచ్చిన టైము చాలకనో, శాంక్షను ఆలస్యముగా రావడమువల్లనో అదేవాడ వర్షాకాలము సమీపించే జూన్, జూలై నెలలలోనో శాంక్షనుచేసి పంపిస్తే, సర్వేచేశామని తప్పు రిపోర్టులు పంపిస్తారు Compost pits ఉన్నాయని ఇందులో చూపించారుగాని ఒక్కటీలేదు. నేను అది రుజువుచేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. అంతేకాకుండా బావుల విషయంలోకూడా చాలా అన్యాయంగా ఉన్నది నాకు తెలిసినంతవరకు ఖమ్మంజిల్లాలో నల్గొండ ప్రాంతములో ప్రభుత్వము accounts లో చూపిస్తున్నటువంటిదాంట్లో కనీసం 10 percent బావులు ఐనా చూపించగలిగితే, ఆ డిపార్టుమెంటు చాల ఘనకార్యం చేసిందని చెప్పవచ్చు. అందుచేత ఈ బావుల పని అనేది కేవలం కాగితాలమీద జరుగుచున్నదేగాని field మీద జరగడంలేదు. Subsidy wells కు డబ్బుమాత్రం తీసుకొనడం జరుగుచున్నదితప్పితే, ఎక్కడా కూడా subsidy wells త్రవ్వడం కన్పించడంలేదు అందుకని ఈ wells కు గాను subsidy ఎక్కడెక్కడైతే ఇచ్చామని అంటారో, మంత్రివర్యులు ఆ జిల్లాలో tour పోయినప్పుడు, అటువంటివి 4, 5 బావులు చూచేపద్ధతి పెట్టుకొంటె బాగుంటుంది అప్పుడు ఆ స్థానిక ఉద్యోగులకుకూడా భయము ఉంటుంది. ఇవి మంత్రిగారు check చేస్తున్నారని అప్పుడు ఆ పనిని వారు సక్రమముగా నిర్వహిస్తారు. ప్రభుత్వము ఇచ్చినడబ్బు waste కాకుండా, సద్వినియోగమవుతుంది. ఆ విధంగా చేస్తేనే, దేశముయొక్క అభివృద్ధికి ఆ డబ్బు వినియోగించినట్లు అవుతుందితప్ప లేకపోతే ఈ బావులస్కీము అంతా bogus అనిమాత్రం కనిపిస్తుంది. ఇప్పుడు ఇది నిజంగా ఏవిధంగా జరుగుతూందని చూచినట్లైతే, ఆయా చోట్ల ఉండే పార్టీనాయకులు ఈ subsidies ఇప్పించే విషయంలో భాగాలు పెట్టుకొని, ఆ మొత్తంలో కొంత భాగాన్ని తమపార్టీ కార్యక్రమాల కొరకు తీసుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఆ విధంగా ఆ మొత్తాలను ఎవరికివారు వాడుకొని బావుల త్రవ్వకానికి వాడకపోవడం జరుగుతున్నదని మాత్రం నేను స్పష్టంగా చెప్పదలచుకొన్నాను. మంత్రిగారు ఈ విషయంలో enquiry చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నట్లయితే, ఈ subsidy wells కు గాని,

ఇతర wells కు గాని departmental sanction చేసేటటువంటివాటిలో 25 percent wells కూడ అక్కడ లేవు అనేది మా నల్గొండజిల్లాకు సంబంధించి నంతవరకు, రుజువుచేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను అని చెప్పుతున్నాను. అదే రకంగా ఎరువులు పంపకం విషయములో కూడా జరుగుతున్నది అట్లాగే విత్తనాలు పంపకం సందర్భంలోకూడా చాలా అన్యాయం జరుగుతున్నది ఒక Agriculture Department కు ఇది నేరుగా సంబంధించినది కాకపోయినప్పటి కినీ ఇద blocks కు సంబంధించి వున్నప్పటికీ, అక్కడ ఎరువులు ఇచ్చినట్లు వ్రాసు కోవడం, ఆ ఎరువులు లారీలలో క్రిష్ణాడిస్ట్రిక్టుకు export చేయడము అనేది జరుగుతుంది. వాళ్ళను పట్టుకొని పోలీసులు వాళ్ళమీద కేసులు పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేశారు. కాని, పైనుంచి interference వచ్చి ఆ కేసులు జరగ కుండా అయినాయి. ఎక్కడనో ఎల్లందు తాలూకాలో అమ్మవలసిన ఎరువులు తిరువూరు సరిహద్దులలో ముత్తగూడెం అనే గ్రామంలో ఆ లారీని పట్టుకోవడం జరిగింది అన్న మాట. ఇట్లాంటివి అనేకం జరుగుతూ ఉన్నాయి. అంతేకాకుండా, స్తోమతు కలిగి ఖర్చుపెట్టుకోగలిగినవారికి మాత్రమే చాలా ఎక్కువగా ఇస్తు న్నారు. నిజంగా అవసరమున్న వారికి పుట్టడంలేదు. ఇది చాలా విచారకరము. అందువల్ల పేదవాళ్ళకు అవి ముట్టేందుకు అవకాశాలు ఏమాత్రం ఉన్నాయి నే విషయము ఆలోచించవలెనని నేను కోరుతున్నాను. ఇప్పుడు పంచవర్ష ప్రణాళి కలు వేసుకొని కార్యక్రమం జరుపుకొంటున్నాము. కాని ఈ plans సక్ర మంగా జరగవలెనంటె ప్రజాసహకారము అవసరము. ఈ plans కొరకు డబ్బు ఏదైతే ప్రజలనుంచి మనము వసూలు చేస్తున్నామో, అందులోని ప్రతి పైసా కూడా ప్రజలకు అనుకూలంగా, వాళ్ళకు లాభదాయకంగా ఉపయోగ పడవలెనంటే, ప్రజలయొక్క సహకారం అవసరమనే విషయము ప్రభుత్వము గుర్తించాలి. ఆ రకంగా ముందుకు పోవడానికి ప్రభుత్వము ఆలోచిస్తూనే స్కీములు వేస్తూవున్నది. కాని ఆ రకంగా జరగడంలేదు. అధికారులు ప్రజలతో కలవడానికి సిగ్గుపడుతున్నారు. వారు ప్రజలతో సమానంగా వెళ్ళాలంటే కుదరడంలేదు. వాళ్ళ వేషభాషలకు, ప్రజల వేషభాషలకు చాలా తేడా ఉన్నది. కనుక ఆ విధంగా ప్రజలతో కలువలేని వాళ్ళు ఉంటే, వారిని అక్కడ నుంచి తీసి ఏ పోలీసుడిపార్టుమెంటులోనో లేక ప్రజలతో సంబంధం లేనిచోట వేసి, ప్రజలతో నిత్య సంబంధాలను పెట్టుకొని, సజీవ సంబంధములను సృష్టించు కోడానికి సిద్ధంగా ఉన్న వాళ్ళను మాత్రం అక్కడికి పంపించి ఆ కార్యక్రమాలు సరియైన పద్ధతులలో జరిగేటట్లు చూడవలెనని నేను కోరుతున్నాను. తరువాత plan కు సంబంధించి కొన్ని schemes లో shortfalls ఉన్నాయన్నారు. దానికి కారణాలుగా, late sanction అని, land acqusition procee-dings లో ఇబ్బందులు ఉన్నాయని చెప్పుతున్నారు. ఈ land acqusition లో

చాలా గందరగోళము, చాలా అన్యాయం జరుగుతున్నది. ఆ Act చాలా అన్యాయంగా ఉన్నది. అటువంటి Act ఈ క్షణమైనా మార్చవలసిన అవసరమున్నది. దీనివల్ల హరిజనులకు ఇళ్ళు కట్టుకోడానికి చాలా delay అవుతున్నది వాళ్ళకు భూములు ఇవ్వవలెననే సదుద్దేశముతో ప్రభుత్వం ఉన్నప్పటికీ ఈ Act అడ్డము వస్తున్నది అనే విషయం ప్రతిమంత్రి ఒప్పుకొన్నారు ఈ Land Acquisition Act లోని లోపాలవల్ల హరిజనులకు ఇళ్ళు లేకుండాపోవడమే కాకుండా, దేశాభివృద్ధికి కూడా అడ్డముగా ఉంటుందనేది స్పష్టంగా కనపడుతుందన్నమాట. రోడ్లు వేయవలెనంటే, వాటికి డబ్బు sanction అవుతుంది కాని ఆ acquisition proceedings సక్రమంగా జరగడానికి అవకాశంలేదు. కాబట్టి ఆ రోడ్డు నిర్మించడానికి అవకాశం లేకుండాపోతుంది. అదేవిధంగా ఒక school building కావాలన్నా, దానికి ఈ land acquisition proceedings అడ్డంగా ఉన్నవనేది ప్రతి ఒకరు ఒప్పుకొన్నారు. కనుక ఆ Act ను amend చేసి, అది దేశానికి ఉపయోగపడేటట్లుగా చేసేందుకు ఆలోచించవలసిన అవసరమున్నదని నేను మనవిచేస్తున్నాను. Late sanctions of the schemes జరుగుతున్నాయని అన్నారు 1958 జులై, ఆగష్టు economic review గనుక చూచినట్లయితే, 1957-58 plan మనకు ఎందుకు సక్రమంగా ఫలించలేదనేదాన్ని గురించి ఆ economic experts దాంట్లో ఒక article వ్రాశారు మనకు procedural difficulties వల్లనే ఆ విధంగా జరుగుతున్నది, కనుక దాన్నిగురించి ఆలోచించవలెనని అన్నారు

"The achievements in respect of planned expenditure could have been better, but for the fact that a considerable number of new schemes included in the annual plan for 1957-58 were not sanctioned or were sanctioned late." అని వారు స్పష్టంగా ఆనాడు చెప్పారు తరువాత "118 schemes costing Rs. 113 lakhs were not sanctioned and therefore, could not be implemented. 72 schemes were sanctioned but were not implemented before the close of the year." అని అన్నారు అంటే, ఒకప్రక్కన sanction కు ఆలస్యం జరుగుతూ ఉన్నది. రెండవప్రక్కన sanction అయినవాటిని implement చేయడంలో Department fail అవుతూ ఉన్నది అనేవిషయము వీరు స్పష్టంగా చూపించారు. అంతేకాదు, ఈ ఖర్చు జరిగింది అని మనముందు బడ్జెట్ సెషనుకు తీసుకురావడానికి డిపార్టుమెంటు ఏ విధంగా సంచరిస్తున్నది అనేదికూడా వీరు స్పష్టంగా explain చేశారు.

"The delayed sanction had some impact on the expenditure reported for different quarters of the year. The expenditure incurred in the year was on a progressive scale from quarter to quarter."

అంటే last quarter లో ఎక్కువగా ఖర్చు అవుతూ ఉన్నదని వాళ్ళు స్పష్టంగా చెప్పారు అన్నమాట.

"The expenditure in the last quarter was thus almost equal to the cumulative expenditure of the previous three quarters and this was mostly due to the settlement of bills, adjustment of outstanding claims, disbursements of loans etc. during the last quarter of the year, in order to finalise the annual account and the expenditure and to avoid lapse of budget provisions."

అంటే budget provisions. lapse కాకుండా ఉండేదానికి మాత్రం last లో ఇవన్నీ మూకుమ్మడిగా చేస్తున్నారు. అది సరైనపద్ధతి కాదు. బడ్జెటులో చాలా పెద్దమొత్తము ఖర్చుఅయినట్లు కన్పిస్తుందిగాని అందులో ఉన్న అన్ని schemes కు విధిగా ఖర్చు కావడంలేదు అని వారుచెప్పారు. తరువాత, Irrigation Power, వీటిలో పెద్ద మొత్తము ఖర్చు అయిపోతున్నది గాని, ఇతర schemes లో చాలా తక్కువ మొత్తము ఖర్చు అయింది అని చెప్పారన్న మాట. ఆ economical experts శ్రమించి ఆ article వ్రాసినప్పుడు, దాని నుంచి గుణపాఠమును తీసుకొని, ఆ విధంగా schemes implement చేయక పోతే, అట్లాంటి bulletin మనం తీసుకోవడంవల్ల ఏమి లాభము పొందగలుగుతాము అనేది మనము చూడవలసిన అవసరం ఉన్నది. అటువంటి విషయాలలో experts యొక్క సలహాను పాటించవలసిన అవసరం ఉన్నదని నేను మనవి చేస్తున్నాను ఇక ఈ కార్యక్రమాన్ని సరియైన పద్ధతులలో నడిపించడంకొరకు ప్రజాసహకారం ఏమైనా తీసుకొంటున్నారా. లేక political parties దీంట్లో జోక్యం కలుగజేసుకొని వారి ఇష్టప్రకారం చేస్తున్నారా అనేది చూడవలసియున్నది. Politics లో వివిధ పార్టీలకు differences ఉండవచ్చు. తీవ్రంగా పోరాడవచ్చు. కాని దేశాభివృద్ధికి సంబంధించిన schemes విషయంలో మాత్రము పార్టీ తత్వాలు, పార్టీ విభేధాలు తీసుకొనిరాకుండా, ప్రజలందరి సహకారము తీసుకొనుటకు ప్రయత్నించడం అవసరము. ప్రజలలో ఒక major section ను దానినుంచి దూరముచేయడం ద్వారా ఆ కార్యక్రమం నిర్వహించగలుగుతాము అంటే, అది ఏ విధంగా జరుగుతుందో నాకు అర్థం కాకుండా ఉన్నది. ఇప్పుడు ఈ department ద్వారా పనులు చేయించవలసిన అవసరం ఉన్నది. దీంట్లో ఉద్యోగస్తులను Public Service Commission ద్వారా నియమిస్తున్నారా అంటే లేదన్నమాట. ఈ ఉద్యోగస్తులను select చేయడానికి ఒక కమిటీ వేయడం, ఆ కమిటీలో party in power కు సంబంధించినవారు, M. L. A. లు ఉండడం, వారు తమ బంధువులకు, తమ కులాల

వారికి అవకాశాలు కల్పించడం, ఈ విధంగా జరుగుతున్నది. మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో దాదాపు మూడవ భాగంగా ఉన్నట్టి కమ్యూనిస్టు పార్టీని ఈ కార్య క్రమంనుంచి దూరముగా ఉంచడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఈ విధముగా చేయడంవల్ల మన దేశము, మన రాష్ట్రము అభివృద్ధిచెందుతుందని ఆశించడం మాత్రం పొరబాటు అని మనవి చేయదలచుకొన్నాను. ఈ Blocks లో ఖర్చులు చాలా గందరగోళంగా జరుగుచున్నాయి. ఈ విషయాన్ని ముఖ్యంగా మంత్రి గారు గమనించవలసిన అవసరమున్నది. 16 కోట్ల 6 వేల రూపాయలు ఖర్చు అయిందని మొన్ననే వారు చెప్పారు. ఇట్లా లాభదాయకం కాని స్కీములు ఆ ఆఫీసర్లు ఎందుకు చేస్తున్నారో తెలియడంలేదు. భువనగిరి బ్లాక్ ఉన్నది. ఆ బ్లాక్ సమితి అయింది. అక్కడ రమణారెడ్డి అనే పెద్దమనిషి B. D. O. గా ఉన్నాడు. ఆయన స్వగ్రామంలోనే Community Hall ఒకటి, school ఒకటి, ఎరువుల పంపకం కేంద్రం ఒకటి ఏర్పాటుచేశారు దాంట్లో చాలా గందరగోళము చేశాడు. Community Hall కు 11 వేల రూపా యలు Budget లో amount ఉంటే, దానికి 25 వేల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టినట్లుగా ఆయన కాగితాలలో సృష్టించాడు. ఎవరైతే ఆ buildings కట్టించారో వారికి డబ్బు ఇవ్వలేదు ఇంకొకరికెవ్వరికో ఇచ్చినట్లుగా రశీదులు తీసుకున్నారు. ఈ విషయాలు మంత్రిగారితో చెప్పడమూ, వారు అతనిని suspend చేసి enquiry చేస్తామని చెప్పడం జరిగింది గాని, ఈ నాటివరకు enquiry చేయడం జరగలేదనే విషయాన్ని తెలుసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. దేశము యొక్క, ప్రజల యొక్క సొత్తును ఈ విధముగా అన్యాయం చేసి, దాదాపు ఒక లక్ష రూపాయలవరకు దిగమ్రింగిన ఒక B. D. O. విషయంలో మన ప్రభుత్వము, కాంగ్రెసు నాయకులు దయదలచడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నా రంటే, దేశంపట్ల అన్యాయం చేస్తున్నారనే విషయం గుర్తించవలెనని కోరు తున్నాను. ఆ విషయం గురించి ప్రతిపక్ష ఉపనాయకుడైన నారాయణరెడ్డి గారు కూడా చెప్పారు. ఈ విషయంలో ఆ ఉద్యోగిపైన ఏవైతే charges ఉన్నాయో, వాటిని ఏ క్షణమైన prove చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నానని అన్నారు. కాని, ఈ విషయంలో విచారణ జరుపుటకు ఆలస్యం జరుగుతున్నది. ఈ లోపల ఆయన అక్కడికి వెళ్ళి ప్రతివాళ్ళను బ్రతిమిలాడి, ప్రచారం చేసు కొని, సాధారణ ప్రజలలో ఉండే ఆ దయార్ద్రతను ఆకర్షించి, తన రసీదులు ఏవైతే వాళ్ళదగ్గర ఉన్నాయో వాటిని కాజేయడానికి ప్రయత్నంచేస్తున్నాడు. అక్కడ ఏవైతే ఆధారాలు ఉన్నాయో, వాటిని లేకుండా చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు. ఆ విధముగా కొన్ని లక్షల ధనాన్ని, దేశము యొక్క ధనాన్ని దుర్వినియోగంచేసిన అతనిపట్ల దయతలచడం సరియైన పద్ధతి కాదు. అట్లాంటివారిని ఏదో విధంగా శిక్షింపగలిగినప్పుడే, దేశము యొక్క స్కీమ్ము

సరియైన పద్ధతులలో అమలుజరుపగలుగుతారు. ఆ విధంగా కాకుండా ఒక లక్ష రూపాయలు మ్రింగిన పెద్దమనిషిని మీరుఏమీ చేయలేకపోయినారని తెలుసు కొన్నతరువాత, ఇతర ఉద్యోగులలోకూడా అటువంటి ఆశ రేకెత్తించడమునేది జరుగుతుందనే విషయం ప్రభుత్వానికి మనవి చేయదలచుకొన్నాను.

తెలంగాణా ప్రాంతములో సమితులకు ఎన్నికలు జరిగినవి. ఈ సమితుల ఎన్నికలు జరుగునప్పుడు ముందుగా మేము చెప్పాము. తెలంగాణా ప్రాంత ములో ఒక పెద్ద సంఖ్యలో పాతపంచాయితీబోర్డ్సు ఉన్నవి. ఆ ఎన్నికలు జరిపి సమితి ఎన్నికలు జరపమని చెప్పాము. కాని కొత్తపంచాయితీబోర్డ్సు ఎన్ని కలు జరిగి రిజల్ట్సు చూచిన తరువాత పాత పంచాయితీబోర్డ్సుకు ఎన్నికలు పెట్టే ధైర్యం ప్రభుత్వానికి లేకపోయింది ఆ కారణంగా పాతపంచాయితీ లను, కొత్త పంచాయితీలను కలిపి సమితి ఎన్నికలు జరిపింది. ముఖ్యమంత్రి సంజీవయ్యగారు ధైర్యంగా, ఖమ్మంజిల్లాలో సమితులు, జిల్లా పరిషత్తులు, తమపార్టీకే వచ్చాయని చెబుతున్నారు. నేను మొన్న జనరల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ డిమాండ్ మీద మాట్లాడుతున్నప్పుడు వారు అడిగారు. ఖమ్మంజిల్లా అంటే ఎందుకో వారికి అంత దయ ? ఖమ్మంజిల్లా సంగతి వచ్చేటప్పటికి ఆయన అకస్మాత్తుగా లేచి నుంచుంటాడు తన సీటులో ! తన స్థానము యొక్క విలువనుకూడ గుర్తించ కుండ మాట్లాడుతారు ! అయితే ఈ పాతపంచాయితీబోర్డులు నిర్ణయాత్మక మైన పొజిషన్‌లో ఉన్నాయి. నా కాన్‌స్టిట్యుయన్సీలో రెండు బ్లాక్సు ఉన్నవి. 26 పంచాయితీలు ఎన్నికలో పాల్గొనవలె; అందులో 13 పాతవి. ఇంకొక చోట 17 పంచాయితీలు పాల్గొనవలె, అందులో 8 పాతవి. ఈ పాతవి అసలు నిర్ణయాన్ని చేసే స్థితిలో ఉన్నవి ఈ సందర్భములో జోగిపేట సమితివారు హైకోర్టుకు వెళ్ళారు. హైకోర్టు చెప్పింది. ఈమాత్రం ప్రభుత్వమునకు తెలియదా? ఆనాడు పంచాయితీ చట్టములో ఏమి ఉన్నది ? ఈ పంచాయితీచట్టం ప్రకారం ఉన్న ప్రెసిడెంట్సు, సమితి ఎన్నికలలో పాల్గొనే హక్కు ఉన్నదా, లేదా, అనే విషయం తెలియదా అంటే ప్రభుత్వానికి తెలుసు. మేము ఆనాడు గుర్తు చేశాము. వాటికి time period అయిపోయినదని పదేపదే గుర్తుచేశాము. అయినప్పటికీ ప్రభుత్వము వినిపించుకొనలేదు హైకోర్టు ఏమిచెప్పినది ? పాత వారు వారి period అయిపోయిన తరువాత current administration వ్యవహారాలు నిర్వహించుటకు మాత్రమే హక్కును కలిగి ఉంటారు. కాని ఈ సమితుల ఎన్నికలలో పాల్గొనే హక్కుగాని, లేక సమితి అధ్యక్షులను ఎన్ను కొనుటకుగాని హక్కు లేదని హైకోర్టు స్పష్టముగా చెబుతోంది. కాని ప్రభుత్వం గుర్తిస్తున్నట్లు లేదు. అందుకు తగుచర్య తీసుకొనలేదు. పాత పంచా యితీబోర్డ్సు అధ్యక్షులుగా ఉన్నవారు బ్లాక్ సమితి అధ్యక్షులుగా ఎన్నిక అయి

కూర్చొన్నారు. ఇవాళ వారు చట్ట విరుద్ధముగా ఆ సమితులను నిర్వహిస్తు న్నారు. కొంతమంది జిల్లా పరిషత్తుకు సభ్యులుగా ఎన్నికైనారు. వారు చట్ట విరుద్ధముగా జిల్లాపరిషత్తులలో కూర్చొని ఉన్నారు. ఈ విషయిములో ప్రభు త్వము వెంటనే చర్యలు తీసుకొని వీలైనంతవరకు మెజారిటీతో పాత పంచా యితీబోర్డులు ఉండి నిర్ణయాత్మకస్థితిలో ఉన్నప్పుడు ఆ అధ్యక్షులద్వారా ఏర్ప డిన సమితులను రద్దుచేసి వాటికి క్రొత్తగా ఎన్నికలు పెట్టించి తరువాత సమితుల నిర్మాణం చేయవలెనని కోరుతున్నాను.

జిల్లాపరిషత్తుల విషయంలోకూడ ఆ బిల్లుమీద చర్చ జరిగినప్పుడు మేము చెప్పాము: "మీరు ప్లాన్ సక్రమమయిన పద్ధతిలో అమలు జరగాలని కోరు తున్నారు. Standing Committees వివిధ విషయాలకు సంబంధించి నిర్మా ణము చేయబోతున్నారు. అక్కడ ఉన్న proportional representation దృష్ట్యా Standing Committees లో అందరికీ representation వచ్చేట్లు చూడండి" అని అనాడు చెప్పితే మంత్రిగారు ఒప్పుకొనలేదు. వారు చెప్పినది ఇది: "దాదాపు అదే దోరణిలో పనులు జరగాలికదా! పనులు జరగకుండా అక్కడ ఎలెక్టు అయినవారు చేస్తారా? అందువల్ల దాదాపు proportional representation పద్ధతిలోనే adjust చేసుకొంటారు, దాని విషయములో వెనకాముందూ చూడవలసిన అవసరంలేదు; 'proportional representation' అని wording లేకపోయినా ఆ ప్రకారం అమలు జరుగుటకొరకు మా పార్టీ ద్వారా ప్రయత్నము చేస్తాము" అనే పద్ధతిలో చెప్పారు. కాని ఇప్పుడు జరుగుతోంది ఏమిటి? కృష్ణాజిల్లా విషయం తీసుకొంటే విస్సన్నపేట, నూజివీడు, మోటూరు పంచాయితీసమితులు ఉన్నవి. ఈ పంచాయితీసమితులలో అక్కడ Party in power ఒక్క ఓటు మెజారిటీతో గెలిచారు. కాని Standing Committees లో మాత్రం Opposition Parties లో ఏ ఒక్కరికీ స్థానం ఇవ్వలేదు. తమపార్టీ పక్షపాతానికి వాటిని ఏ విధంగా ఉపయోగించుకొంటు న్నారో చూడవచ్చును ఖమ్మం జిల్లాపరిషత్తు విషయంకూడ చూడవచ్చును. చట్టముప్రకారము అన్ని స్థానాలు పూర్తిగా భర్తీ కాకుండా ఒక్క మెంబరే రెండు కమిటీలలో స్థానాలు ఆక్రమించుటకు వీలులేదు. ఆ కారణంచేత ప్రతిపక్షంలోని మా అందరికీ Standing Committees లో సీట్సు ఇవ్వక తప్పలేదు. కాని ఎక్కడ ఇచ్చారు? Finance Committee మొదలైన వాటిల్లో మాకు ఇవ్వకుండా ఏదో ఒకే కమిటీలోకి తోసేశారు అందువల్ల ఈ విధంగా పార్టీ పక్షపాతదృష్టితో జిల్లాపరిషత్తులు, సమితులు పనిచేయుట ప్రారంభిస్తే, అది కార్యక్రమాలు సక్రమంగా నడవటానికి కాదని, దేశాన్ని ముందుకు తీసుకుపోవడానికి కాదని మంత్రివర్గం గుర్తించాలి. ఎక్కడైతే

తమ పార్టీవారు ఈ విధంగా చేస్తున్నారో, వారికి సరైన హెచ్చరికలు ఇచ్చి కనీసం డెవలప్‌మెంట్ కార్యక్రమాలలోనైనా ప్రజలలో అన్ని వర్గాలవారిని అన్ని రాజకీయ పార్టీలవారిని కలుపుకొని తీసుకొనిపోవుటకు కృషిచేయవలెనని ప్రభుత్వం తమ పార్టీవారిని హెచ్చరించవలెనని కోరుతున్నాను. మా జిల్లాపరిషత్తు అధ్యక్షునిసంగతి చెప్పడానికే వీలులేదు! కోతికి కొబ్బరికాయి దొరికినట్లుగా, ఆయనకు యీ జిల్లాపరిషత్తు అధ్యక్షతపదవి దొరికింది అది దొరికినప్పటినుంచి గ్రామాలమీద జిల్లాపరిషత్తు డబ్బుతో బాగా తిరుగుతున్నాడు. కాని ఆయన చేసేదేమిటి? "అరేయ్, కమ్యూనిస్టు ఎవరురా!" ఇదీ —న్యాయంగా చెప్పాలంటే— ఆయన wording! "కమ్యూనిస్టులకు ఏమి అధికారం ఉన్నది? 3 లక్షల రూపాయలు నాచేతిలో ఉన్నవి. కమ్యూనిస్టుద్వారా మీరు ఏదైనా represent చేస్తే నేను నిర్వహించను. నాకు మూడు లక్షలు ఖర్చుపెట్టే అవకాశము ఉన్నది, మొత్తం నామీదనే ఆధారపడి ఉన్నది" అని చెబుతున్నారు. అంతేకాదు, పాల్వంచ తాలూకాలో కమ్యూనిస్టుపార్టీ కార్యకర్త ఒకరున్నారు. ఆయన విషయంలో "వీడెవడు, ఎక్కడనుంచి వచ్చాడు?" అనే రీతిగా మాట్లాడాడు. అయితే ఈయన, యీ అధ్యక్షుడు, ఎక్కడనుంచి వచ్చాడు? న్యాయంగాచూస్తే పోలీసు యాక్షనుకు పూర్వం ఆయన మా తెలంగాణా ప్రాంతంలో లేడు. ఆయనకు ఏలూరు తాలూకాలో 2½ ఎకరాలు ఉండేది. ఇవాళ ఇక్కడకువచ్చి కాంగ్రెసు వేషం వేసుకొన్నాడు. దాదాపు 100 ఎకరాలు మాగాణీ, 50 ఎకరాలతోట ఇవన్నీ సంపాదించాడు. పెద్దనాయకుడనని గర్విస్తున్నాడు. పరిషత్తు అధ్యక్షుడుగా **official tour** చేస్తున్నప్పుడు రాజకీయ దృక్పథంతో పనులుచేయుట సరైనది కాదు. రాజకీయ పద్ధతులద్వారా కాకుండా మంచిపద్ధతులతో పనిచేయాలని ప్రభుత్వపక్షంవారు వారి కార్యకర్తలను ఆదేశించాలని కోరుతున్నాను.

స్థానిక సంస్థల డిపార్టుమెంటు గురించి కొన్ని విషయాలు చెబుతాను. ఆంధ్ర ప్రాంతంలో పంచాయితీలకు రహస్య వోటింగు లేదు అనేది మనకు తెలుసు. దాని ప్రభావం ఏరకంగా ఉన్నదో స్పష్టంగా కనబడుతుంది. జిల్లా పరిషత్తు అధ్యక్షుల చరిత్రను ఒకసారి క్రిందకూ పైకి చూస్తే ఈ బహిరంగ వోటింగుయొక్క ఫలితము ఏవిధముగా ఉన్నదీ మనకు కనబడుతుంది. ఈ జిల్లా పరిషత్తుల అధ్యక్షులు ఎవరు? ఒక పేదవాడైనాగాని, లేక ప్రజలసేవలో కృషిసలిపే సాధారణవ్యక్తి ఎవరైనా ఒకరు జిల్లా పరిషత్తు అధ్యక్షుడు అయినట్లు మనకు ఎక్కడా కనపడటంలేదు. కాకపోతే ఒకరూ, అరా, ఉన్నారనుకోండి. బొత్తిగా లేరని **rule out** చేయుటలేదు. కాని మెజారిటీచూస్తే, తరతరాలుగా ప్రజలను తమ కాళ్ళక్రింద అణచిపెట్టినవారే జిల్లా పరిషత్తు అధ్యక్షులు అయినారు.

పంచాయితీ ఎన్నికలలో అధికారపక్షం యొక్క దౌర్జన్యాలు చాలా ఎక్కువ అవుతున్నాయి ఇది సహించరాని విషయం ఈ విషయంలో జాగ్రత్త తీసుకోవలసిన బాధ్యత రాష్ట్రనాయకులపైన, ప్రత్యేకంగా ఆ పార్టీకి బాధ్యత వహించే మంత్రులమీదనే ఉన్నదని నేను అనుకుంటున్నాను. ఖమ్మంజిల్లాలో సాయంత్రం 5 గంటలకు poling పూర్తి కాబోతున్నది. 4½ గంటలకు సిద్దారెడ్డి గారిని వెంటపెట్టుకుని తాసిల్దారుగారు Presiding Officer దగ్గరకు voters list తెసుకువచ్చి, వీళ్లుకూడ ఓటర్లే, వీళ్ళచేత ఓటు వేయించమని చెబుతారు. అంతకుముందు Presiding Officer కు తెలియదు, జనానికి తెలియదు. ఈ విధంగా అయిదారు గ్రామాలలో పోలింగ్ ముగియడానికి ½ గంట ఎంచు చేయడం జరిగింది 12, 15 పళ్ళ పిల్లవాళ్ళచేతకూడ ఓట్లు వేయించితే rules ప్రకారం objection చెప్పుకోడానికి కూడ వీలులేకుండా చేశారు నెల్లూరు Municipality లో కూడ ఒక చుట్టు గుడిసెలోపల 250 మంది voters ఉన్నట్లుగా తప్పుడు voters ను నమోదు చేసుకోవడం జరిగింది. ఇట్లా తప్పుడు voter లను నమోదు చేసుకోవడంద్వారా ఫలితాలను తారుమారు చేయుటకు ప్రయత్నం చేస్తున్నారని నేను చెబుతున్నాను. Madras Panchayat Act లో Section 143 లో Inspector General ఏ పరిస్థితులలో కూడ ఎన్నికైన పంచాయితీలను రద్దు చేయడానికి వీలులేదని స్పష్టంగా ఉన్నది. కాని అవసరం అయితే President ను రద్దుచేయవచ్చు, తిరిగి ఎన్నికలు పెట్టించవచ్చునని rules లో పెట్టారు అట్లా interfere అయినవి High Court లో case నడుస్తున్నది High Court stay order యిచ్చినది. చట్టానికి విరుద్ధంగా rules frame చేయడం, తద్వారా తమపార్టీ పట్టం గట్టెక్కించు కోవడానికి ప్రయత్నం చేయడం న్యాయంకాదు అని నేను మనవిచేస్తున్నాను. Minor Panchayat Boards ఉన్నాయి. పంచాయితీ ఎన్నికలు ఒకసారి start అయిన తరువాత stay యివ్వడం అనేది rules కు విరుద్ధం. కాని మన మంత్రులు అనేక సందర్భాలలో stay యిచ్చిన ఆధారాలు మనముందర ఉన్నాయి. ఈ విధంగా జరుగుతున్న వాటిని గురించి ఆలోచించవలెనని కోరుతూ నేను ముగిస్తున్నాను.

*శ్రీ డి. వి. రమణారెడ్డి (దర్శి) : అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన demand ను నేను బలపరుస్తూ వారికి కొన్నిసూచనలు చేస్తున్నాను. Planning కు సంబంధించిన పనులలో backward area కు develop అయిన area కు ఒకేరకంగా contributions తీసుకోవడం అనేది చాల విచారకరమైన విషయం. Backward area లో ఉండేవాళ్లు వాళ్లకు యిచ్చిన డబ్బును utilise చేసు కోడానికి వీలులేక, contribution యివ్వడానికి వీలులేక వెనుకబడినవాడు

వెనుకనే ఉంటున్నారు. Develop అయిన ప్రాంతం develop అవుతూనే ఉన్నది. Contribution ఇచ్చే పద్ధతిలేకుండా చేసినట్లయితే బాగుపడడానికి, నిమ్నోన్నతాలు చక్క-చేసుకోడానికి వీలు ఉంటుందని సోదరసభ్యులు అనేకమారులు చెప్పినప్పటికి దానిలో ఎలాంటి మార్పు లేనటువంటి కారణంచేత contribution యిస్తేనే పనులు జరుగుతాయి, లేకపోతే లేదు అనే system వల్ల వెనకబడిన ప్రాంతాలు వెనుకబడినట్లే ఉంటున్నాయి. అక్కడ పనులు జరగడానికి వీలు లేకుండా పోతున్నది. అందువలన వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో contribution లేకుండా పనులు జరిపించవలసిన అవసరం ఉన్నదని గుర్తిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. Contribution రొక్క-మూలకంగానే గాకుండా పనిమూలకంగా కూడ చేయాలని కోరుతూ ఉంటారు. హీన దశలో ఉన్నటువంటి ప్రాంతాలలో ఉదయం మొదలు సాయంత్రం వరకు పనిచేసినా భోజనానికి సంపాదించుకోడానికే చేతకానివాడు, ఈ పనులలో work of labour క్రింద సహాయం చేయవలసింది అంటే సాధ్యపడడంలేదు. అయితే Backward areas లో కూడ బ్లాక్‌లలో పనులు జరుగుతున్నట్లుగా B. D Os చూపిస్తున్నారు. న్యాయంగా ప్రజలనుంచి contribution గాని, work of labour క్రింద గాని యేమీ రావడంలేదు. పైవాళ్ళ pressure తట్టుకోలేక యిచ్చిన డబ్బును ఖర్చుపెట్టకపోతే చేతకాని వాళ్ళు అని అనిపించుకుంటారనే ఉద్దేశ్యంచేత ఎవరికో ఒకరికి contract కు పనులు యిచ్చి "ఈపనులు మీరు జరుపుకోండి, మేము చూచి చూడనట్లు పోతాము" అని కొన్ని పనులు జరిపిస్తున్నారు. ఇది కూడ గమనించవలసినవిషయం అని మీద్వారా మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను.

B. D. Os ను తీసుకునేటప్పుడు 50% రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటునుంచి తీసుకుంటున్నారు. ఇది చాల అన్యాయంగా కనబడుతున్నది. మొట్టమొదటి నుంచి అన్నివిషయాలలో ఆరితేరి నిజాయితీకిగాని, లంచగొండితనానికిగాని అన్నిటికి ముందు అడుగు వేసేటటువంటి department గా తయారైంది. Revenue Department లలో ఏ office కు వెళ్ళినా సరే రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటులో కనబడ్డంత అవినీతి యింకొక departmentలో కనబడలేదు. ఇట్లాంటి department లో నుంచి 50% B. D. Os. ను తీసుకోవడం న్యాయంకాదు. Blockలలో జరుగుతున్నటువంటివిషయాలుచూస్తే Revenue peopleగాకుండా యితర departments నుంచి వచ్చినవారు popular గా ఉండి లంచకుంచాలు లేకుండా జాగ్రత్తగా నడుచుకుంటున్నారు. నా Block లో పనిచేసే B.D.Os. సంగతి, తదితరచోట్ల ఉన్నస్థితికూడ నాకు తెలుసు. ఇకనుంచి 50% వాళ్ళనుంచి గాకుండా Agricultural Department, Animal Husbandry, Co-operative Department మొదలైన వాటిల్లోనుంచి తీసుకొనుట మంచిది.

వాళ్ళు పెద్దమనుష్యులుగా కనబడుతున్నారు లంచాలు తీసుకోకుండా ప్రజల యొక్క co-operation తీసుకుని పనులుచేసే పద్ధతిలో కనబడుతున్నారు. కాబట్టి ఆ విషయం ఆలోచించవలసిందని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

M. L. As. ను voting హక్కు లేకుండా పంచాయితీ సమితులలో కూర్చోపెట్టి voting సమయంలో బైటికి నడవమని చెప్పేటటువంటిది సరైన పద్ధతిగా కనబడడంలేదు. ఈ బిల్లు తయారైనప్పుడే M.L As అందరు voting హక్కు ఉండాలని కోరినప్పుడు Chief Minister గారు M L A. స్థాయిక అది చాలదు. ఆ సభలలో vote చేయడం బాగుండదు. ఊరికే వాళ్ళకు సలహా యిచ్చే మనిషిగా మాత్రమే M L.A. ఉండాలి అని అన్నారు. Political గా బ్లాకులలో రాజకీయ పార్టీలు రెండు యుద్ధాలు చేసేటటువంటి స్థితి ఉన్నప్పుడు M L A. వారికి సలహా యివ్వడంగానీ, చేయడంగాని ఏమి ఉండదు. ఇప్పుడైన విలు అయితే M. L As. సమితులలో ఉండకుండా తొలగించే ఏర్పాటు చేయడం చాల అవసరం అని భావిస్తూ ఈ విషయం మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. Elections లో President election మాత్రమే officers ను జరపమన్నారు. మిగతా స్థాయీ సంఘములు Vice-President election ను elect అయిన President ను జరపమన్నారు దీనివల్ల చాల చిక్కులు వస్తున్నాయి. చదువు రానటువంటి members ఉన్న సమితులలో స్థాయీ సంఘాలలోను, Vice-Chairman election జరిగినప్పుడున్నూ, చదువు రానటువంటి కారణంచేత మెంబర్లు వారు స్వయంగా ఓటు చేయడానికి వీలులేదు. అయిన President యొక్క assistance తీసుకుని vote చేయవలసి ఉంటుంది. Political గా తమపార్టీ నెగ్గాలనే ఉద్దేశ్యం ఉన్న ప్రెసిడెంటు తనపార్టీ మైనారిటీలో ఉన్నప్పటికి కూడ అవతలపార్టీకి మెజారిటీ ఉన్నను ఆ పార్టీ మెంబర్లు ఒకరికి మార్కుచేయమంటే మరియొకరికి చేసి తన పార్టీని గెలిపించినటువంటి సాదృశ్యాలు చాలా ఉన్నవి. అట్లాంటివి ప్రభుత్వందగ్గర revision petitions వగైరాలు పెట్టుకొని వ్యాజ్యాలతో తంటాలు పడుతున్నారు. ఇట్లాంటి తగాదాలు ఏర్పడుతున్నప్పుడు స్థాయీ సంఘాల వరకు కూడ officer నే ఎలక్షన్ జరపమనే నిర్ణయం అయినా తీసుకోవాలి లేదా తగాదాలు ఉన్నప్పుడు rules లో నైనా మార్చి symbol system ఎందుకు పెట్టకూడదు అని నేను అడుగుతున్నాను. రహస్యం reveal కాకుండా ఉండాలనే ఉద్దేశ్యముతో secret ballot పెట్టి ఉన్నారు. Illiterate member పోయి ఫలానావారికి mark చేయమని President కు చెప్పినప్పుడైన రహస్యం reveal అవుతోంది గనుక symbol system పెట్టి వాళ్ళ యిష్టం వచ్చిన వాళ్ళకు vote చేయమనినట్లయితే యిలాంటి యిబ్బందులు ఏమీ ఉండవు. కాబట్టి ఈ పద్ధతిని ఎందుకు ఏర్పాటుచేయకూడదో ఆలోచించవలసిందని మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను.

సమితిలో బి. డి. ఒ కు ప్రెసిడెంటుకు మధ్య వివాదాలు ఏర్పడే అవకాశ మున్నది కొన్ని విషయములకు సంబంధించి స్పెసిఫిక్‌గా రూల్సు లేకపోవడంవలన యిది సంభవిస్తుంది బి. డి. ఒ. ను సమితి ప్రెసిడెంటు కంట్రోల్‌లో వుండమని చెబుతున్నారు ప్రెసిడెంటు రూల్సుకు విరుద్ధంగా అనేక విషయాలు యిట్లా కావాలి, అట్లా కావాలి అని చెబుతాడు; బి. డి ఒ. గారితో యితడు గవర్నమెంటుకు సబార్డినేట్ గనుక తనకు మాటవస్తుందని వీల్లేదని చెప్పవలసి వస్తుంది. అందువలన వీరిద్దరిమధ్య వివాదములు ఏర్పడుటకు అవకాశము కలుగుతున్నది దీనికి సంబంధించి నాకు తెలిసిన ఒక ఉదాహరణమును తెలుపుతాను. ఒక ప్రెసిడెంటు నాకు పదురోజులపాటు ఒక జీప్ కావాలి; వెంటనే దానికి కావలసిన పెట్రోల్ వగైరా అన్ని ఏర్పాట్లుచేసి పంపవలసిందని కోరినారు. బి. డి ఒ. మీకు జీప్ ఎందుకు కావాలి; ఎంత పెట్రోల్ కావాలి; మీ వెంట ఎక్స్టెన్షన్ ఆఫీసర్సును ఎవరెవరిని పంపించమంటారు, మీరు ఏఏ ఊళ్ళు తిరుగుతారు; నేనుకూడ మిమ్మల్ని ఫాలో కావాలా, అక్కరలేదా? అని అడిగారు. అందుకు ఆ ప్రెసిడెంటు అదంతా మీకు అనవసరం, నాకు పదురోజులపాటు జీపు కావాలి యిస్తారా, లేదా? అన్నారు. తత్ఫలితంగా యిద్దరిమధ్య వివాద మేర్పడినది. ప్రెసిడెంటు టూర్ బయలుదేరినప్పుడు అతని వెంట ఆఫీసర్సును ఎన్ని రోజులవరకు వెంటబెట్టుకుని తిరగవచ్చును? యీ మొదలైన విషయాలు స్పెసిఫిక్ గా రూల్సులో వుండాలి. బి. డి. ఒ. రూల్సుకు విరుద్ధముగా మాట్లాడడానికి వీలులేదు. టెక్నికల్ వుద్యోగులు వెంటలేకుండా ఆ ప్రెసిడెంటు పోయికూడా చేసేదేమీ వుండదు. కనుక ఆయన తన స్వంత ప్రయోజనము కొరకు - తన చుట్టాల యింటికి వెళ్ళడానికి జీపు అడిగాడో, మరొకదానికొరకు అడిగినాడో - తెలియదు. ఇటువంటి పరిస్థితులు ఏర్పడతాయి. ఈ విధమైన ప్రాక్టికల్ యిబ్బందులు ఏర్పడకుండునట్లు రూల్సులో అన్ని విషయములు తెలుపుతూ పరిస్థితులను చక్కబరచగలరని ఆశిస్తూ యింతటితో నేను సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

*శ్రీ యల్. వెంకటరెడ్డి (నల్గొండ) : అధ్యక్షా, ప్లానింగ్ అండ్ డెవలప్‌మెంటు కార్యక్రమములకు సంబంధించి పంచాయితీ ఎన్నికలలో చాల అవకతవకలు జరుగుతున్నవని మిత్రులు కొంతమంది చెప్పారు. డెవలప్‌మెంటు వర్క్సు అసలు ఎందుకు సరిగా జరుగుటలేదో నేను వివరంగా చెప్పదలచుకున్నాను. ఈ డెవలప్‌మెంట్ కార్యక్రమములో ఎన్ని లోపము లున్నవో బహుశా మంత్రిగారికి తెలిసే ఉంటాయి. ఎన్ని ఉన్నవో తెలియకపోయినా, కనీసం కొన్ని అయినా తెలిసివుంటాయి. **Practical** గా ఉన్న లోపములను కొన్నింటిని నేను ఇపుడు పేర్కొంటాను.

Development Works కు సంబంధించి, stage I లో మొదటి రెండు, మూడు సంవత్సరములలో పనులు అసలు జరుగుటలేదు. జిల్లా డిప్యూటీ కలెక్టరుకు కొన్ని పనులు అప్పచెప్పడము, ఆయన వాటిపై సరియైన శ్రద్ధ తీసుకొనకపోవడము వల్లనో లేక ప్రజాసహకారం లేకపోవడం వల్లనో లేక B. D. Os. కు జీపులు లేకపోవడం వల్లనో, మరెందువల్లనో మొదటి రెండు, మూడు సంవత్సరములలో పనులు పనిమాత్రము జరుగుటలేదు. అందుకు కేటాయించిన డబ్బుమాత్రం మిగిలిపోతున్నది. ఇంక stage I అయిపోతుందని తెలియగానే, ఆఖరు సమయంలో ప్రభుత్వం యొక్క వత్తిడివల్లనో, డబ్బు మిగిలిపోతుందనో, అవసరమున్నా లేకపోయినా లక్షలాది రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నారు. ఉదాహరణకు Construction Works, Communications కు సంబంధించి ఒక విషయం చెబుతాను. మిరియాలగూడెం తాలూకాలో ఇంక మూడు నెలలలో stage I అయిపోతుందనగా ఒక B. D. O. గారు వచ్చారు. వారి చేతిలో మూడు నెలల సమయము, మూడు లక్షల రూపాయలు ఉన్నాయి. ఏమిచేయాలని ఆదుర్దాపడ్డారు. కూర్చుని programme వేశారు. Communications కు సంబంధించి 10 వేల రూపాయలు ఉన్నాయి ఎట్లా ఖర్చుపెట్టాలి అని ఆలోచించారు. ఖాజీపేటకు వెళ్ళి బొంగులు కొనుక్కొచ్చారు. అంటే కల్వర్ట్సుకొరకు అన్నమాట. అచట రోడ్లు లేవు; అందుకు sanction కూడా లేదు. అదేవిధంగా అంబర్ చరఖాలు, cultural programmes కు కావలసిన ఇతర వస్తువు లన్నీ ఒక నెలరోజులలో లారీలపై తీసుకొచ్చేశారు. అప్పుడు మాబోటివాళ్ళను పిలచి "ఏమండీ మీరు కొంచెం సహాయం చేయాలి, లేకపోతే stage I అయిపోతుంది, డబ్బు lapse అయిపోతుంది" అన్నారు. ఏమి చెయ్యాలి? అని అడిగితే కొందరు "ఒక రోడ్డు వేయండి" అన్నారు. మంత్రిగారు అందజేసిన సమాచారములో 14 వేల మైళ్ళకు రోడ్లు వేసినట్లు చెబుతున్నారు. నాకు తెలిసినంతవరకు నల్లగొండజిల్లాలో సరిగా function చేసేవి 14 మైళ్ళుగల రోడ్డుకూడా లేదు. రోడ్లు ఉన్నమాట నిజమే. ఒక ఊరునుండి యింకొక ఊరికి మన్నుపోయడం రోడ్లు వేసినట్లు తెలిపి డబ్బు తీసుకోవడం తప్పితే మరొకటి జరగడంలేదు. సరిగా మోరీలుకట్టి చక్కగా function చేసేట్లు ఏర్పాటు చేసిన రోడ్లు బహుశా 4, 5 వుంటాయేమో! అంతకంటె ఎక్కువ వుండవు. అయితే మిరియాలగూడెంకు సంబంధించి మమ్మల్ని, ఒకరిద్దరిని, పిలిచి మాకు డబ్బుయిచ్చారు. Road alignment ఎలాగండి! అంటే "మీ యిష్టం వచ్చినట్లుగా చేయండి, డబ్బు తీసుకోండి" అన్నారు. ఈ విధంగా ఒకరిద్దరు representatives ను పట్టుకుని ఒక వారంరోజులలో 20 వేల రూపాయలు యిచ్చి, అక్కడక్కడ మట్టిపని పూర్తిచేశారు. తరువాత సెమినార్ లో "డబ్బు ఎలా యిస్తున్నారు శాంక్షన్ లేకుండా!" అనే ప్రశ్న వచ్చింది. అప్పుడు

అసిస్టెంటు కమిషనర్‌గారో, కమిషనర్‌గారో యిదంతా కలెక్టరు లోపమని. ఆయన 10, 15 వేలకు అధికారమును ఎలాగూ కలిగివున్నారు గనుక ఒక రోడ్డును 10, 15 తునకలుచేసి sanction తీసుకోమన్నారు. సరే, అదయినా మంచిదే అనుకున్నాం. పనిమటుకు సాగుతున్నది, sanction మటుకు రావడం లేదు. డబ్బువిషయం వచ్చేటప్పటికి చివరికి పెద్దగొడవ జరిగింది. ఎక్కడిపనులు అక్కడనే ఆగిపోయినవి. ఒక్క building పూర్తి కాలేదు; ఒక్కరోడ్డు పూర్తి కాలేదు. ఎక్కడివి అక్కడనే నిలిచిపోయినవి. ప్రభుత్వమువారు కేంద్రమును stage I ను యింకొక సంవత్సరముకు extend చేయివలసిందిగా కోరుతా మంటున్నారు. ఎంతో డబ్బు ఖర్చుకాకుండా lapse అయిపోయింది. ఒక్కొక్క చోట ఖర్చుపెట్టగా మిగిలినది సరిగా తిరిగిరాకపోవడం జరిగింది. ఇంకా రెండు నెలలు వున్నదనగా పనులు చేయవలయుననుకోనడం, రికార్డు చేయడం, పని ప్రారంభించడం, శాంక్షను రాకపోవడం, పనులు ఆగిపోవడం జరుగుతున్నది. 10 వేల రూపాయలు communication కొరకు మిర్యాలగూడెంకు కేటాయించ బడినప్పటికీ, యింతవరకు ఒక్క ఫర్లాంగువరకు కూడ రోడ్డు complete కాలేదు డబ్బు యివ్వవలసిన సమయం వచ్చేటప్పటికి legal sanction కాలేదని డబ్బు యివ్వలేదు. కలెక్టరుగారు ప్రభుత్వానికి తెలిపినారు. ప్రభుత్వమువారు ఎంతపని జరిగిందో అంతవరకు డబ్బు ఎత్తిపట్టుకోండి తరువాత legalise చేయండి అన్నారు ఆవిధంగానే డబ్బు ఎత్తిపట్టుకున్నారు ఇవ్వమంటే sanction రాలేదు అంటున్నారు. మరల మార్చి నెల వచ్చింది. ఇంతవరకు డబ్బురాలేదు; పనులు అలాగే నిలిచివున్నవి. డెవలప్‌మెంట్ కార్యక్రమాలలో రైతులు సహకరించడము లేదను విషయము సరికాదు. కొంతవరకు టెక్నికల్ యితర అధికారుల సహాయము ఎక్కువగా అందడములేదు. దీనివలననే నలగొండ తాలూకాలో కార్యక్రమములన్ని నిలిచిపోయి వున్నవి.

447 బ్లాకులు, వాటిలో 14 వేలమైళ్ళ రోడ్లు ఉన్నాయన్నారు. 14 వేల మైళ్లు కాదు, 1400 పూర్తి అయినా మాకు సంతోషమే. కాని యథార్థంగా ఉన్నవా, లేవా అనేది మంత్రిగారు తెల్సుకోవాలి. ఇంచుమించు ఇంకొక 300 blocks రాబోతున్నాయి. అయితే, ఇదివరకు కలిగిన అనుభవాలను దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. Sanction కాక కొన్ని technical ఇబ్బందులవల్ల కొన్ని పనులుజరుగకుండా ఉంటున్నాయి. Technical department కు సంబంధించిన ఒక విషయం చెబుతాను. Road roller కావాలంటే వీరు ఇంకొక డిపార్టుమెంటుకు ఇవ్వరు. ప్లానింగు ప్రపంచంలో అన్ని డిపార్టుమెంటులతోనూ సంబంధం కలిగి వుంటుంది. కాని, వారు సహకరించరు, సహాకరించే స్థితిలో లేరు. అవకాశం కూడ లేదు. P. W. D. కి సంబంధించి ఏ నాగార్జునసాగర్

ప్రాజెక్టువంటిదో కట్టడములో ఎన్నాళ్ళు పని జరగకపోయినా డబ్బు lapse కాకుండా ఉంటుంది. కాని planning లో అట్లా కాదు పని జరిగినా, జరుగక పోయినా ఆ డబ్బు అంతటితో సరి. అందువల్ల ఈ పనులు జరుగుటలో ఆలస్యంలేకుండా చేయాలి. Planning programme కు సంబంధించి అధికారులను పంపిస్తారు. వారు fixed time లోపల ఆ పనిని పూర్తిచేసుకోవాలి వారికి ఆవిషయం చెప్పకుండా time bar అయిపోయిందని, sanction లేదని అంటే ఎట్లా? నిన్ననో, మొన్ననో మంత్రిగారు ఒక ప్రశ్నకు సమాధానం చెబుతూ, groups ను abolish చేయడం లేదన్నారు పంచాయతీలను grouping చేసినప్పుడు అన్ని పార్టీలవారు కలిసి ఏ యే గ్రామాలు ఎక్కడ ఉండాలో చెప్పారు కాని జిల్లాబోర్డువారు అన్నిటినీ రద్దుచేసి వారికి అనుకూలమైన విధంగా grouping చేశారు. అది కూడదని ఎన్నో పర్యాయములు ప్రజలు తెలియజేశారు. దానికి సంబంధించిన telegrams అన్నీ కూడ ఉన్నాయి. చాలా వ్యవహారం జరిగింది. వారి దురదృష్టమో, ప్రతిపక్షంవారి అదృష్టమో కాని వారి groupcs ఏర్పాటు చేసినచోట్లలో వారు ఓడిపోయారు, వీరు గెల్చారు. తిరిగి ఆ groups ను మార్చి మొదట ఎట్లా ఉందో అట్లాగే ఉంచాలని ఆ పార్టీ వారు అన్నారు. ఇప్పుడు మళ్ళా మార్చడానికి వీలులేదని ప్రతిపక్షంవారన్నారు. ఈ వ్యవహారం పంచాయతీ బోర్డు ఎన్నికలు, ప్రెసిడెంటు ఎన్నిక జరిగేవరకూ అట్లాగే ఉన్నది. దీనిని గురించి ఇప్పుడు ఏమీ చేయడంలేదని మంత్రిగారు చెప్పారు. అయితే, వారికి పనులు జరగడం ప్రధానమా; లేక తమవారికి లాభం కలగడం ప్రధానమా? వారి దృష్టిలో ఏమి ఉన్నది? Planning కు సంబందించిన అధికారుల విషయం ఉన్నది. నేను ప్రత్యేకంగా B D.Os , Extention Officers గురించి మాట్లాడుతున్నాను. వేరే విధంగా అర్థం చేసుకోకూడదని మనవిచేస్తున్నాను. వారు ఏమీ పనిచేయదలచుకోలేదు. వారి నుంచి ఎవ్వరూ పని తీసుకోదలచుకోలేదు. రైతులు వారితో సహకరించడం లేదనే మాట మాత్రం ఉన్నది. ఉర్దూ భాషలో దానిని 'అరులేవాన్' అంటారు. ప్రజలు సహకరించటం లేదంటారు. రిప్రజెంటేటివ్ అనే వాడు రైతులతో సంప్రదించవలసి యుంటుంది. సర్కారుదగ్గరకు వచ్చినప్పుడు వంగి సలాము పెట్టి వ్యవహరించాలి. వారి కిచ్చే concession వారి కివ్వాలి, వీరి కిచ్చే concession వీరి కివ్వాలి; contribution ఇవ్వాలి. ఈ పనులన్నీ చేయడానికి రిప్రజెంటేటివ్ దెబ్బతినిపోతున్నాడు. రిప్రజెంటేటివ్ అసలు ఏమి చేయగలుగుతాడు? సరైన పని మాత్రం చేయగలుగుతాడు. Contractor ఏ విధంగా రావాలో ఆ విధంగా రావాలి. ఏ విధంగా నిలబడాలో ఆ విధంగా నిలబడాలి. ఇదంతా సాధ్యమయ్యే పని కాదు. ఇప్పటికే ఎన్నో లక్షల రూపాయలు పాడైపోయాయి. ఇంకా 800 బ్లాకులు ఏర్పాటు కాబోతున్నాయి. పనులు జరుగ

పోతున్నాయి. ఇదివరకు ఎన్నో లోపాలు జరిగాయి. కాని, ఆ లోపాలకు రైతులు బాధ్యులు కారు 95% వరకు ప్లానింగు అధికారులు బాధ్యులు. అసలు ప్లానింగ్ ప్రోగ్రామే తప్పు అని నేననుకొంటున్నాను పిల్లవానికి చదువు రాకపోతే పంతులు అవస్థపడి చదువు చెప్పాలి. పిల్లవాడు చదువలేదని పంతులు వెళ్ళిపోతే ఇక ఆ పిల్లవానికి చదువెట్లా వస్తుంది? ఈనాడు రైతులు పిల్లవాని మాదిరిగ ఉన్నారు. వారికి ఏమికావాలో వారు అడగగలిగినట్లయితే బాగుగనే ఉండును. మన ప్లానింగు ప్రోగ్రాము రైతులది కాదు, ప్రభుత్వానిది. ప్రభుత్వం తన కార్యక్రమమునకు అనుకూలంగా రైతులను తెచ్చుకోవాలంటే వారికి అనుకూలంగా ప్రభుత్వంవారు నడవాలని నేను స్పష్టం చేస్తున్నాను. Technical lines అంటారు. ఈ ప్రపంచంలో అందరూ technical, technical అంటుంటే ఈ వేళ నేనొక్కడను technicality లేదంటే చెల్లుతుందా? కాని, technical people యొక్క technique చాల technical గా ఉంటుంది. ఈ technique అనేది వారి ఇష్టమొచ్చినట్లు ఆడుతుంది. 80 వేల రూపాయల పని అయిందని ప్రభుత్వానికి telegram పంపిస్తాడు 60 వేలని రికార్డు చేస్తాడు. ఆ తరువాత 53 వేలు అంటాడు. తగ్గించేశా నంటాడు ఎవరైనా అడిగితే. ఎందుకు తగ్గించారు? అని అడిగితే నేనొక్కడను ఏమి చేయాలి, ప్రపంచమంతా తిరగాలా, నాకు jeeps లేవు అంటారు. ఈ విధంగా తన రిపోర్టులతో ప్రభుత్వాన్ని mislead చేస్తున్నాడు, రిప్రజెంటేటివులను బాధ పెడుతున్నాడు. ఇటువంటి కేసు ఒకటి ఇప్పుడు సెక్రటేరియట్‌లో ఉన్నది. ఎక్కువడబ్బు ఇచ్చామని వీరు అంటారు. పని చేయడంలేదని వారు వ్రాస్తారు Files తీసుకుని ఇదంతా పైరవి చేయాలంటే సంవత్సరమంతా సరిపోతుంది ప్లానింగ్ కొరకు technical people ను ఇంజనీరులను, సూపర్‌వైజరులను నియమిస్తున్నారు. ఈ ఉద్యోగాలకు P. W. D కి పోకుండా, పనిరానివారు వస్తారనుకొంటను నల్లగొండజిల్లాకు వచ్చినవారు చేసేది, చెప్పేది మాకు అర్థంకాదు. మీరు telegram లో వ్రాసినది వేరుగాను, actuality వేరుగాను ఉన్నదేమిటి అని అడిగితే అదే technique అంటారు. Amount ఖర్చుచేయడమే ప్రధానంగా జరుగుతున్నది కాని, వారిమీద ఏ మాత్రం control లేదనీ నేననుకొంటున్నాను.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావుగారు చెప్పినట్లు కంట్రోలు చాల విధాలుగా ఉంటుంది. ప్లానింగుకు సంబంధించి ఒక చిన్న విషయం ఉన్నది. వీటిలో ఏ work లో కూడ stage one అయినా complete కాలేదు Regularise కాలేదు. Technical sanction కాలేదు. వాటి నిప్పుడు బ్లాకు సమితులలోనికి తీసుకొంటున్నారు. మరి ratio ఏమిటనే ప్రశ్న వచ్చింది. Stage (1) లో

¼ contribution, stage (2) లో 50% contribution అని ఉన్నది. Legal complications వల్లనో, మరెందువల్లనో stage (1) లో కొన్ని పనులు complete కాలేదు. అవన్నీ stage (1) లో పూర్తికావాలని పంపించాము. మంత్రిగారు యీ విషయం గమనించి ఇదివరకు stage (1) లో మొదలుపెట్టిన పనులు అదే contribution తో complete చేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతూ నేను ముగిస్తున్నాను.

*శ్రీ జి. గంగారెడ్డి (ముధోల్): అధ్యక్షా, ఈ డిమాండును నేను బల పరుస్తున్నాను. అధికార వికేంద్రీకరణ అనేది సర్కారు ఉద్యోగులలో ఎట్లా ఉన్నదంటే అన్నదమ్ములు పంచుకొని ఒకరిని చూచి మరొకరు ఓర్వలేక పోట్లాడుకొన్నట్లుగా ఉన్నదా అనిపిస్తున్నది. దీనిని మనం చక్కగా గమనించాలి పంచాయితీకమిటీలు, గ్రామపంచాయితీలు గావురాన్‌లలోని చింత చెట్లను హర్రాజు చేయడంలో తగవులు వస్తున్నవి. ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను. నిర్మల్ తాలూకాలో టెంబూన్ అనే ఒక గ్రామం ఉన్నది అక్కడ హర్రాజు చేశారు. హర్రాజు చేయడం జరిగిన తరువాత తహశీల్దారు వేరే హర్రాజు చేశాడు. వీరు ఒకరికిచ్చారు; తహశీల్దారుగారు ఇంకొకరికి ఇచ్చారు చచ్చిపోయినప్పుడు యమధర్మరాజు వస్తే, కొత్త యమధర్మరాజా ? పాత యమధర్మ రాజా ? అనే విధంగా పనులు జరుగుతున్నాయి. ఆ గ్రామంలో ఈ ఇద్దరు పొట్లాడుకోవడం, తన్నుకోవడం జరుగుతోంది. ఈయన ఒక హుకుం సూచిస్తే, రెండవవారు ఇంకొక హుకుం సూచిస్తారు. మధ్యలో పోలీసులు రావడం జరుగుతుంది నేను ఇచ్చిన హుకుంను అమలుచేయకపోతే నా తహశీల్దారు తనమునకు లోటుకదా అంటారు తహశీల్దారువారు. ఈ విధంగా తగాదాలు ఎదురు స్తున్నాయి. హుకుంలు తీసుకున్నవారు అదాలత్ ఎక్కారు. ఏ తరీఖా మారుతుందో తెల్సుకోవలసి యున్నది.

పంచాయితీ ఎన్నికలు జరిగాయి ఆ ఎన్నికలలో వతందార్లు పాల్గొన కూడదని, నామినేషనులు దాఖలు చేయకూడదని ప్రభుత్వంనుంచి ఒక circular వచ్చింది. రేపు పంచాయితీ ఎన్నికలు జరుగుతాయనగా యీవేళ అట్టి సర్క్యులర్ వచ్చింది. తెలంగాణాలో యీనాడు చూచినట్లయితే 20, 30 మంది వతందారులైనా పంచాయితీలలో ఉన్నారు. రిటర్నింగ్ ఆఫీసరులు కానూన్ లోని ఉద్దేశాన్ని సక్రమంగా నెరవేర్చాలి కదా! తహశీల్దారులు యింతమంది వతందార్లున్నారని ఒక list తయారుచేసి ప్రతిచోటకు పంపడంలో కష్ట మేముందో నాకు తెలియడంలేదు.

తేబడిన పద్ధును సక్రమంగా నడుపవలసిన బాధ్యత మనపై ఉంది. ఈ తీరుగా ఎన్నికలలో పంచాయితీ కమిటీలు వచ్చాయి. పంచాయితీ కమిటీల

విషయం వదులుదాము. పంచాయితీ సమితులలో ఏమి జరిగింది? అవి ఏవిధంగా నడుస్తున్నాయి, సక్రమంగా నడుస్తున్నాయా, వాటికి ఇవ్వబడిన డబ్బు, ఉద్యోగులు ఏవిధంగా ఉంటున్నాయి—ఈ విషయాలు ఒకసారి చూస్తే బాగుంటుంది. గ్రామసేవకులున్నారు. పాపం, వారు ఏదో సిటీలో చదువుకుని సిటీజీవితానికి వాతావరణానికి అలవాటుపడ్డారు. పల్లెటూళ్లలో వారు ఏమిచేస్తారు? 7 గంటల వరకు పడుకుంటారు. పల్లెటూళ్ళలోనివారు మూడుగంటలకే లేస్తారు వారి ప్రపంచం, వారి పృథివి వేరు; వీరిది వేరు. ప్రణాళికలను అమలుచేసి ముందుకు తీసుకువస్తామని చెప్పేవారికి, గ్రామాలలోనివారికి చాలాదూరం ఉంది. వారికి ఒక సూర్యుడు, వీరికి ఒక సూర్యుడు! గ్రామసేవకుడు పోతాడు—అందరూ చేలల్లోకిపోయిన తరువాత చేతిలో గొడుగు పట్టుకుని టకాటకా వెడతాడు. రైతులు వుండరు - వినడానికే ఎవరూ సిద్ధంగా లేరు, అందుకే దేశం వెనుకబడిపోతున్నది అంటాడు. ఎప్పుడు వింటారు? రాత్రి సమయంలో పోవడానికి ఇతనికి వీలులేదు. గ్రామసేవకుడు ఏమిచేయాలి, tour ఎట్లా చేయాలనేదానికి ఒక పుస్తకం అచ్చువేశారు. ఏమేమి పనిచేయాలో, ఎంత target ఉండాలో పుస్తకంలో ఉంటుంది. Targets అన్నీ కాగితంమీదనే పూర్తి అవుతాయి. నిజంగా చూస్తే ఏ target అక్కడ ఉండదు. పంచాయతీ సమితుల మీటింగు జరుగుతూవుంటే గ్రామసేవకులు హాజరై ఉండరు. సర్పంచీలు 'అయ్యా, ఏమేమి పనులు జరిగాయి' అని అడిగితే సగటుగా జవాబు చెబుతారు. ఇన్ని గట్లు వేసాము, కొన్ని కూరగాయ తోటలను మేలురకం చేయడానికి సలహా ఇవ్వబడ్డది - ఈ విధంగా టకాటకా చదువుతాడు. ఏ గ్రామంలో ఏ స్థలంలో ఎవరికి ఏమి ఇచ్చింది అడిగితే నా దగ్గర లేదు, V. L. W. డైరీలో ఉంటుంది అంటాడు. డైరీలో వుంటే 'మేము ఇక్కడకు ఎందుకు వచ్చింది? ఇది ఏమైనా తిరుపతి యాత్రనా, కొండమీదికి పోయి దేవుని దర్శనంచేసుకొని, ఇంటికి పోవడానికి - 5 రూపాయిలు తీసుకుని' అని అంటే 'నాదగ్గర లేదు, నకలు పంపడానికి లేదు' అంటాడు. V.L W. ఫలానా గ్రామంలో ఫలానా చోట ఫలానా పనిచేసాను అని చెవుతూవుండే డైరీ నకలును పంచాయితీ సమితి ఆఫీసుకు పంపించకపోతే మన ప్రణాళిక ఎంత సుప్రసిద్ధంగా ఉందని అనాలి? ముఖ్యసేవిక, గ్రామసేవికలు ఒకరి నొకరు కలువరు. వారి దుర్దైవమో, ఏమో, దేశం ముందుకు రానిదే అంటారు. ముఖ్యసేవిక అయినవారు మా ముధోల్ తాలూకాకు వచ్చారు. మహారాష్ట్రమునకు సరిహద్దులో ఉన్న ప్రాంతం అది. ఆమెకు హిందూస్థానీ రాదు, హిందీ రాదు, మరాఠీ రాదు. గ్రామీణ భాష తెలుగు కూడా రాదు. ఆమె అక్కడకుపోయి ఏమిచేస్తుంది? ఎవరికి సలహా ఇస్తుంది? సంసారం ఎట్లా జరుపుకోవాలి, మనుష్యులు, మనుష్యులు మోస్తరుగా ఎట్లా బ్రతకాలి—ఇలాంటి అన్నింటిపైన ఆమె గ్రామాలలో బోధచేయాలి. గ్రామం

లోని స్త్రీ ఉదయమే చేనిలోనికి పోతుంది ఈమె ఎనిమిది కొట్టేవరకు లేవదు. ఈమె అలవాటుపడ్డ విషయాలు వేరు - స్నో, పౌడర్-గిప్పడర్, ఒక ప్రక్క సంచి, గొడుగు - పట్టుకుని ఈమె పోతుంది. ప్రణాళికల targets వ్రాసుకుంటారు. ఇన్ని ఊళ్లలో సలహా ఇచ్చినాను, పిల్లలను ఎలా పండబెట్టేది, లేపేది, తలలు కడగడం, మూతులు కడగడం, ఏ విధంగా పొయ్యి వేయాలి - ఇవన్ని చెప్పాను అని వ్రాసుకుంటుంది, పాపం! ఎవరి ఇంటిదగ్గర, ఎవరికి - ఆ సంఖ్య లేదు పశువులకు కొట్టాలు పూర్వకాలంనుంచి మంచిగాలేవు పశువులన్నీ రోగపీడితంగా ఉన్నాయట! పశువులను కట్టే విధానం చెప్పడానికి గ్రామ సేవకుడు పోతాడు. స్నో వ్రాసుకొని దస్తీ అడ్డంపెట్టుకుని కొట్టం దగ్గరకు పోతాడు అతడు పోయి ఎవరికిచెబుతాడు? Targetsమాత్రం చక్కగా వ్రాస్తాడు. విజయదశమినాడు శమీ వృక్షం దగ్గరకు పోయి ఆ బాపనాయన ఇంత జమ, ఇంత ఖర్చు అని వ్రాసుకుని అందరికి వినిపిస్తూంటాడు. ఆ రకంగా ఉంది ఈ ప్రణాళిక లెక్కలు నిజంగా జరుగుతున్నాయా, లేదా - మనమీదట వ్రాయబడ్డది సత్యమేవజయతి అని. మొదటి ప్రణాళిక ఏర్పాటుచేయడంలోనే ఎక్కడెక్కడ ఏవిధంగా వర్తించాలన్నది ఏర్పాటు చేయలేదు ఇది ఏవిధంగా వర్తింపబడాలన్నది పంచాయతీ సమితి ప్రసిడెంటులకే బోధపడడంలేదు. తహసిల్దారుగారికి బోధపడడంలేదు. మొన్ననే నాకు తెలిసింది—పంచాయతీ సమితి ప్రెసిడెంటులను ట్రయినుంగుకు కుశాయించారుట. నన్ను కొందరు ప్రసిడెంటులు కలిశారు. ఏమి చెప్పారని అడిగితే 'చెప్పవచ్చిన వానికే చక్కగా తెలియదు, మాకు వాళ్ళు అంగ్రేజీ ముక్కలలో చెబుతున్నారు, మాకు తెలియడంలేదు' అన్నారు. 'చెబితే వినడం మీకు అలవాటు లేదు' అని రెండు మూడు గంటలలోపల పెట్టారు అని అన్నారు. ప్రణాళికలు కావాలని చెబుతాము. మన శాసనసభలోనే చూడండి—కోరం కూడా లేకుండా పోతున్నది. నన్ను కొందరు అడిగారు— సర్కారు ఉద్యోగులు పని సక్రమంగా చేయడంలేదని అంటారే; మేము పేపర్లలో చదివాము, అసెంబ్లీలో కోరం సక్రమంగా ఉండదట; మీరు కూర్చోడానికే అలవాటు పడకపోతే దేశానికి మీరు ఏమి మేలు చేస్తారు? అని. తుకారాం సంతు గుజరాయించాడు. ఒక పిల్లవానికి బెల్లం తినే అలవాటు. బెల్లం తినగానే రోగం వచ్చేది; దగ్గు, దమ్ము లేచేది సంతు తుకారాం దగ్గరకు పోయి ఎవరు చెప్పినా వినేవాడట. తల్లి పిల్లవాణ్ణి తీసుకుపోయి సంతు తుకారాంతో చెప్పింది- నాయనా, ఈ పిల్లవాడు బెల్లం తింటాడు; తింటే రోగం వస్తున్నది అని. ఒక వారం రోజులైన తరువాత రమ్మని తుకారాం చెప్పాడు. వారం రోజులైన తరువాత తిరిగి వెడితే 'అబ్బాయీ, బెల్లం తినడం మానాలి' అన్నాట్ట. ఆమాట మొదటనే చెప్పకూడదా అంటే 'నాకు కూడా బెల్లం తినే అలవాటున్నది; నేను మానుకోవాలి కదా' అన్నాట్ట అందుచేత

ఎవరికైనా క్రమ పద్ధతి ఉండాలి. ఈనాడు లంచగొండితనమైనా జాడ్యమైనా మనపై ఉండే బాధ్యతను కూడా తెలుసుకోవాలి.

خربوز کو دیکھکر خربوز رنگ پکڑتا ہے ۔

మనలో ఉండే లోపాలను దిద్దుకొనిననాడే లోకంలో ఏదైనా వర్తింప చేయగలుగుతామని మనవిచేస్తూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ బి. అప్పారావు (అనకాపల్లి). అధ్యక్షా, మంత్రిగారు సమగ్రమైన ఒక రిపోర్టు ఇచ్చారు, బడ్జెటును ప్రతిపాదిస్తూ. అది చదివితే చాల వాస్తవిక విషయాలు కనిపించాయి. వారి ఉద్దేశం ప్రకారంగానే A P. C C President గా ఉండి వారు నడిపించిన కార్యక్రమానికి అనుగుణంగా కరతలామలకంగా కనిపిస్తున్నది. వారు అధ్యక్షులుగా ఎన్నికలను నడిపించిన దానికి అనుగుణంగా కనిపించాయి. అందులో సందేహం ఏమీలేదు కాని ఒక విషయం మాత్రం చెప్పాలి. వారు రాష్ట్రకాంగ్రెసు అధ్యక్షులు వికేంద్రీకరణ అనబడే యీ స్కీముతో ఎంతవరకు సంతృప్తి పడుతున్నారో నాకు అనుమానంగా ఉంది. వారు చెప్పింది ఒకటి, మనస్సులో ఉన్నది ఒకటై ఉండాలని నా వ్యక్తిగత అభిప్రాయం. నిజం చెప్పాల్సివస్తే ఇది వికేంద్రీకరణకాదు, కేంద్రీకరణ. దానిని వికేంద్రీకరణముగా వర్ణించుకునే అలవాటు అయిపోతున్నది. ఉదాహరణకు చెబుతున్నాను ఆనాడు బ్రిటీషువాళ్ళ హయాములో జిల్లాబోర్డులకు ఉండిన అధికారాలు, హక్కులు జిల్లా పరిషత్తులకు లేవు నిమిత్త మాత్రముగా పరిషత్తు ఉంది కలెక్టర్లు Standing Committees కి అధ్యక్షులుగా ఉన్నారు శాసనసభ్యులుగా ఉన్నవారు ఆనాడు శాసన నిర్మాణమునకు మాత్రమే ఉండేవారు. జిల్లాబోర్డు సభ్యులు వేరే ఉండేవారు. ఈనాడు జిల్లాలో వచ్చిన పరిషత్తు అధ్యక్షులను చూస్తే సాధారణంగా అందరూ శాసనసభ్యులే, దిగువను వారే, మీదనువారే, అంతటనూ వారే. బ్లాకులలోకూడ వారే, దేశం గొడ్డుపోయిందా ? దేశానికి ఏమివచ్చింది ? మనుష్యులు దొరకడం లేదా ? ఏమో తెలియడంలేదు. దీనిని వికేంద్రీకరణగా వర్ణిస్తున్నారు. ఈ వికేంద్రీకరణలో జిల్లా స్థాయిలోఉన్న అధ్యక్షులకైనా అధికారంఉందా అంటే కలెక్టరు Standing Committee లో కూర్చోవలె. వారే అధ్యక్షత వహించాలి అలాంటప్పుడు నిమిత్తమాత్రంగా పరిషత్తు అధ్యక్షులు ఉంటున్నారు. ఈ విషయాన్ని, బలవంత రాయ్ మెహతా కమిటీ రిపోర్టుతో జోడించి ఇది వికేంద్రీకరణ విధానమని అనుకోడం ఆత్మవంచన అనుకుంటాను. ఒక విషయం మనం పరిశీలించాలి. గ్రామస్థాయి మంత్రిగారిని పరిశీలించమంటాను. వారు ఇప్పుడే మంత్రిగా రైనారు. ఇంతవరకు ఒక Organization కు అధ్యక్షులుగా ఉండి రాష్ట్రంలో తిరిగి చాల అనుభవము సంపాదించినవారు. 12 లేక 14 నయాపైసలు ఇచ్చి

"మీ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు మీరు చేసుకోండి" అని బ్లాకులవారిని అంటే వారు ఏమి కార్యక్రమాలు నిర్వహించుకో గలుగుతారు? గవర్నమెంటు ఇచ్చేది జీతాలక్రింద 75% పోతుంది. మిగిలింది వారు ఇచ్చేదానితో కలిపి కార్యక్రమాలు నిర్వహించుకోవలెనంటే hard worker గా బ్లాకులో నేను పని చేశాను. కాబట్టి అనుభవ పూర్వకంగా చెబుతున్నాను. వెనుకబడిన గ్రామాలలో బి డి. వో. గారు ఒక గ్రామాన్ని సిఫార్సుచేస్తే రెండవ గ్రామమువారు బీ డి. వో ని తిట్టడము మానరు. అలాగే అధ్యక్షుడికి కూడా వస్తుంది. ప్రజా సహకారపు డబ్బు రూపేణా వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో వస్తుందని అనుకోను. శ్రమదానము కొన్ని గ్రామాలలో నిర్బంధపూర్వకంగా వస్తుందని మా మిత్రులు చెప్పారు. డెల్టా జిల్లాలలో బాగా ఉన్నవారి దగ్గరనుండి తప్పితే డబ్బు కూడా రాదు ప్రభుత్వం గ్రామ పరిపాలనా వికేంద్రీకరణ అంటూ యిచ్చే డబ్బు నిమిత్తమాత్రంగా ఉంది. పోనీ ఆ విధంగా అధికారాలు ఉన్నా డబ్బు ఎక్కువ ఇస్తే ఎక్కువ పనులు చేయించుకునేవారు. అది స్వల్పంగా ఇస్తున్నారు. మొత్తం ఇన్ని కోట్ల రూపాయల ఆదాయము వస్తున్న రాష్ట్రంలో ఇన్ని గ్రామాలకు ప్రభుత్వంఇస్తున్న డబ్బు లక్షలసంఖ్యలో ఉంది. మనిషి ఒక్కింటికి కోసం అర్ధరూపాయైనా లేదు. దానిని నయాపైసల సంఖ్యలో వర్ణించుకుంటున్నారు అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు ఏమీ జరుగలేదు. పంచాయతీలకు ఎక్కువ బాధ్యతలు ఇచ్చారు. వారికి ఇచ్చిన బాధ్యతల ప్రకారం పనులు చేసుకోవడానికి వారికి అధికారాలు ఉన్నాయి పిండిలేని రొట్టె అన్నట్లు వారికి ఆర్థికసహాయము లేనిదే ఏమిచేసుకోగలుగుతారు? బ్లాకు స్థాయిలో గాని, పంచాయతి స్థాయిలో గాని, జిల్లా స్థాయిలో గాని కొత్త పన్నులను వేసుకోమంటున్నారు కొత్త పన్నులు వేస్తే ఏ పార్టీవారు అధికారములో ఉన్నా unpopular అవుతారు. అందులో సందేహం యేమీ లేదు. రాష్ట్రప్రభుత్వము కొన్ని sources మీద పన్నులువేసినది. ఇప్పటికే పెంటకు, ఇంటికి అన్నిటికి పన్నులుఉన్నాయి. వారికిఉన్న sources exhaust అయిఉన్నాయి అట్టి పరిస్థితులలో ప్రభుత్వం తీవ్రంగాఆలోచించాలి. పంచాయతీలు కమ్యూనిటీ డెవలప్ మెంటు బ్లాకు పరిషత్తులు వచ్చిన తరువాత స్థానిక సంస్థల శాఖ, ప్లానింగు శాఖ సమన్వయము కావాలనే అభిప్రాయముతో నేను ఉన్నాను. దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తే రెండింటికీ పరస్పరం సంబంధం ఉంది. మంత్రిగారు రెండు portfolios బాధ్యత తీసుకొని విభాగం చేసుకున్నందుకు సంతోషమే. కాని ఈ రెండు డిపార్టుమెంటులను ఏకం చేసే తరుణం వచ్చింది అనుకుంటాను. పురపాలక సంఘము యొక్క చట్టమును సవరిస్తామని కొన్ని సంవత్సరాలుగా హామీ ఇస్తూవస్తున్నది ప్రభుత్వము. నేటివరకు సవరించలేదు. ఒక డిపార్టుమెంటుకి, ఒక డిపార్టుమెంటుకి సంబంధమేలేదు. కమీషనరుచెప్పింది

హెల్తు ఆఫీసరు వినడు, హెల్తు ఆఫీసరు చెప్పింది ఎడ్యుకేషన్ ఆఫీసరు వినడు, కమీషనరు చెప్పింది ఇంజనీరు వినడు. ఒకరితో ఒకరికి పడదు. ఎవరిమీద ఎవరు అజమాయిషీ చేయాలి? అనే తగాదాలతో ప్రజాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు కుంటు పడుతున్నాయని చెప్పకతప్పదు. చైర్మనుల గోడు వినేవారులేరు. ప్రభుత్వం యొక్క interference ఉంది. మంత్రులకు దాసోహంఅనే చైర్మనులుంటే చెప్పి చేయించుకోడం జరుగుతున్నది. నేను ఒక పురపాలక సంఘమునుండి వచ్చిన వాడను కనుక నాకు స్వయముగా అనుభవం ఉంది. బ్లాకు డెవలప్‌మెంటు కార్యక్రమాలలో ప్రభుత్వం యిచ్చిన స్వల్పవ్యవధిలోనే, బాల్యావస్థలోనే ప్రభుత్వం interfere కావడం జరుగుతున్నది. దీనికి మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పవలసినదిగా కోరుతున్నాను. విశాఖపట్టణంజిల్లా గురించి ప్లానింగు కమీషను వారి note ఉంది సమర్థులైన శ్రీ ఐ. జె నాయుడు, కలెక్టరుగారి note కూడ ఉంది. ఒకబ్లాకు హెడ్‌క్వార్టర్సు ఉన్నచోట తాలూకా హాస్పిటల్ ఉండాలని ప్రభుత్వం యిచ్చిన జి వో. ఉండగా దానికి విరుద్ధముగా పరిషత్తు అధ్యక్షులు influence చేసే ప్రయత్నంచేయడం జరిగింది. బ్లాకు area లో ఉన్న ప్రజలలో 90% బ్లాకు హెడ్ క్వార్టర్సులో హాస్పిటల్ ఉండాలని వోటుచేశారు. కాబట్టి బ్లాకు హెడ్‌క్వార్టర్సులో ఉండాలని నిర్ణయం చేయడం జరిగింది. ఒక మంత్రి గారు కోడూరుగ్రామంలో ప్రారంభోత్సవం చేశారు. ప్రారంభోత్సవం చేసిన తరువాత అంతా కాంగ్రెసువారే ఐనా group politics ను బట్టి, ఆగ్రామంలో కొంత ఖర్చుపెట్టి అభివృద్ధి జరిగిన తరువాత ఇంకొక గ్రామానికి మారాలని హిందూస్తాన్, పాకిస్తాన్ వాదం అక్కడా తీసుకువచ్చారు. దాంట్లో జిల్లా పరిషత్తుప్రెసిడెంటుగారి interference ఉంది. స్థానికంగా ఇచ్చిన అధికారాలలో కూడా top level నుంచి interfere కావడం జరుగుతున్నది. దానివల్ల administration దెబ్బతిని అభివృద్ధి అరికట్టబడుతుంది. ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టు కొని మంత్రిగారు సమాధానం యివ్వాలని కోరుతున్నాను. మంత్రిగారి notice లోకి ఈ కేసులు వచ్చిఉంటాయని నాకు తెలుసును. వారు ఫలానా గ్రామానికి ఇవ్వండని చెబితే నేను అడగను. గ్రూప్పులకు సంబంధంలేదు. Administration దృక్పథంతో చూస్తే సమర్థులైన administrators రిపోర్టు వ్రాసిపెట్టిన తరువాత ఇంక్వయిరీ చేసినతరువాత కూడా మరీ అదేపనిగా మంత్రులను influlence చేసుకోవడం చాల అక్రమమైన విషయం. ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయా నికి రావాలి. చీటికిమాటికి administration లో interfere కాకూడదు. అందుచేత మంత్రులందరూ ఏకమనస్తత్వం కలిగివుండాలని మనవిచేస్తున్నాను.

పంచాయతీలకు వచ్చే ఆదాయం గురించి ఆలోచించేటప్పుడు ప్రొహిబిషను గురించి ఆలోచించాలి. ప్రొహిబిషను పోలీసువారికి అప్పచెప్పిన వ్యవహారం,

ఈత, తాటిచెట్లు, నీరా వ్యవహారం ఉంది. నీరాషాపులను పెట్టుకోమనండి. గవర్నమెంటు యిచ్చిన వాగ్దానాలు వమ్ముచేసినది. రామమూర్తి కమిటీ రిపోర్టు బుట్టదాఖలు అయినది గౌరవసభ్యులు వెంకటయ్యగారి స్కీము ఎక్కడ ఉందో తెలియదు. అందుచేత ఈ సమస్యను solve చేయలేకపోయిందని గవర్నమెంటు ఒప్పుకోని prestige question లేకుండా ఏ భాషలో అయితేనేం కల్లు అనుకోనీయండి, నీరా అనుకోనీయండి, షాపులు పెట్టుకోనీయండి. ఇప్పుడు పెట్టిన నీరా సొసైటీలలో ఖచ్చితముగా కల్లు అమ్ముతున్నారు, నా నియోజక వర్గములో రెండు నీరా సొసైటీలను organize చేశాను. నేను గీత సత్యాగ్రహిని. ఇవ్వాళ చూస్తే నీరాషాపులలో కల్లే అమ్ముతున్నారు అనేది సత్యం సత్యం చెప్పవలెనని గాంధీ చెప్పిన ప్రబోధానికి అసత్యం చెప్పడం అలవాటు పడకూడదు. తప్పు చేసినప్పుడు మరీ మరీ తప్పేనని ఒప్పుకోవడంలో గొప్పతనం ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. హృదయపరివర్తనచేసుకుని తాటిచెట్ల ఈతచెట్ల ప్రయోజనాన్ని పంచాయతీలకు ఇస్తే ఆ ఆదాయమును వారు వేలం పెట్టుకుంటారు. అటు తిరిగి గీత కార్మికులకు పని కలుగుతుంది అది పునరాలోచన చేయవలసినదనీ పంచాయతీలకు ఆర్థికస్తోమత కలిగించవలసిందని కోరుతున్నాను పురపాలక సంఘాల విషయంలో మంత్రిగారు దీర్ఘంగా ఆలోచించాలి వారు సమాధానం చెప్పవచ్చు ఇప్పుడు చాల ప్రాథమికదశలో ఉన్నాం చాల experiment చేయవలసి ఉంటుంది అని Experimental stage లోనే పంచాయతీ, బ్లాకు level తో పాటు పురపాలక సంఘాలు కూడా వీలైతే చట్టం సవరణచేస్తాం అంటున్నారు కాబట్టి దశలవారీగా ఇందులో ఒక unit గా Act వర్తించే వీలు పరిశీలించాలి Too many departments ఉండకుండా ఒకే control లో ఉంచి administration లో officers ను ఎక్కువ పెట్టే పద్ధతులను ఎక్కువచేసి దానిని సరియైన పద్ధతులలో నడుపడానికి ఒకే మంత్రిగారు అజమాయిషీచేయడానికి వీలుంటుంది. అందుచేత మంత్రిగారు తీవ్రంగా ఆలోచించి వీలున్నంతవరకు ఆర్థికస్థోమతను ఎక్కువచేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను ఎన్నికల పద్ధతి ఈ విధంగా ఉంచకుండా సాధ్యమైనంతవరకు మార్చాలి ప్రజలలో చలనం కలిగించారు. చేసినదానికి సంతృప్తి వెల్లడి చేస్తున్నాను. చాలా లోపాలున్నాయి వాటిని సవరించుకుంటూ నిజమైన వికేంద్రీకరణ మార్గంలో శాసనసభ్యులను ఏ స్థానంలో ఉంచాలో ఆ స్థానంలోనే ఉంచి తదితరులకు secret ballot పద్ధతిలో ఎన్నికలు జరిపించి శాసనసభ్యులకు స్థానంలేని స్థానిక సంస్థలుగా మార్చాలనీ, అదనంగా డబ్బు యిచ్చి, అధికారాలు యివ్వమని కోరుతున్నాను. జై హింద్!

*శ్రీమతి ఎ. కమలాదేవి (ఆలేరు) : అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ప్లానింగుమీద, పంచాయతీ కమిటీల మీద చర్చ జరుగుతున్నది. స్థానిక సంస్థల విషయం

తీసుకుంటే పాత పంచాయతీ కమిటీ ఎన్నికల విషయం వచ్చింది. పాత పంచాయతీ కమిటీలకు ఇంతవరకుఎన్నికలు జరగలేదు. దాదాపు సంవత్సరంనుంచి కొత్త పంచాయతీ ఎన్నికలు జరిగే సందర్భంలో పాత పంచాయతీ ఎన్నికలు ఒకటి రెండు నెలలలో జరుపుతామని ముఖ్యమంత్రి గారు హామీ ఇచ్చారు పాత పంచాయతీ ఎన్నికలు జరుపలేదు. పాత పంచాయతీ అధ్యక్షుల వోటుద్వారానే సమితులు, జిల్లా పరిషత్తుల ఏర్పాటుజరిగింది వాటి Act కొరకని చెప్పి రెండు-మూడు సంవత్సరాలు జరపడం జరిగింది అది సరియైనది కాదు ఏ Act ప్రకారం అయితే కొత్త పంచాయతీ ఎన్నికలు జరిగినవో అదే విధముగా 5 సంవత్సరాలు పైబడిన పాత పంచాయతీలకు వెంటనే ఎన్నికలు జరపడానికి ఆలోచించాలి. Act ఇప్పుడే వచ్చే అవకాశం కూడా లేదు ఈ సెషనులో రాదు. అది వచ్చేవరకు పాత పంచాయతీ ఎన్నికలను ఆపకూడదు వెంటనే ఏర్పాటు చేయాలి కొత్త పంచాయితీ కమిటీ ఎన్నికల సందర్భములో grouping చేసేటప్పుడు 5-6 మైళ్ళ దూరంలో ఉన్న గ్రామాలను కలపడం, తమకు అనుకూలంగా వస్తాయా రావా అనే దృష్టితోనే చేసిన ఉదాహరణలు చూపించగలను. Grouping చేసేటప్పుడు ఆ గ్రామ ప్రజలు ఏ పంచాయితీలో చేరాలని కోరుతారో ఆవిధముగా కోరడానికి అవకాశం ఇవ్వాలని చెప్పడం జరిగింది. అప్పుడు ఆ విధముగా ఒప్పుకోలేదు. తరువాత ఎన్నికలు జరిగాయనుకోండి. ఎన్నికలు జరిగిన తరువాత కొన్ని గ్రామాలలో ఏమిచేశారు? వారికి ఆ గ్రామాలలో మెజారిటీరాదని అనుకుంటే 90% voting అయిన తరువాత పోలింగు ఆపడం జరిగింది. ఆ ఎన్నికలు ఇంతవరకూ జరగలేదు. 4-5 మాసాలు జరిగినప్పటికీ అవి జరగలేదు. అట్టి ఉదాహరణ ఏపూరు ఉంది 12 గంటలవరకు పోలింగు జరిగింది. తరువాత అకస్మాత్తుగా పోలింగు ఆపడం జరిగింది. ఎందుకు ఆపారో తెలియదు. తిరిగి ఫలానా తారీఖున పోలింగు జరుగుతుందని ప్రకటించడం జరిగింది. పోలింగు జరుగుతుందని అందరూ కూర్చోడం మంత్రిగారి దగ్గరనుండి stay రావడం జరిగింది. ఈవిధంగా ఎన్నికలు జరిగే అవకాశం లేదని క్రిందినుంచి, పోలీసువైపునుంచి రాలేదు ఎవరోవచ్చి చెబితే, తాము అనుకున్న వ్యక్తి గెలవడని తోచినంతమాత్రాన ఎన్నికలు ఆపడం అనేది సరియైనది కాదు. కోర్టులో కేసు ఉన్నదనే కారణం చూపిస్తూ పంచాయతీబోర్డు ఎన్నికలు జరుపలేదు. సమితికి తమ యిష్టంవచ్చిన వారిని nomination చేసుకుని పరిషత్తుకుకూడా అదే విధముగా చేశారు. ప్రతి చిన్న గ్రామంలో ఎన్నికలు పెట్టినప్పుడు ఏదో జరుగుతుందని కారణాలు చూపించి ఆపడం సబబుకాదు. అట్లా ఆపిన ఎన్నికలను వెంటనే జరిపించాలి. ఎన్నికలు జరిగి 5-6 మాసములైనది. పంచాయతీ కమిటీ సభ్యులు కట్టిన డిపాజిట్లు ఇంతవరకు ఇవ్వలేదని వింటున్నాం. వెంటనే ఆ డిపాజిట్లు ఇప్పించాలి.

ఎన్నికల తరువాత ఆరుమాసములు జరిగినతరువాత ఎవరైతే డిపాజిట్లు కోరరో వారికి యిచ్చే అవకాశం లేదు. పంచాయతీబోర్డుకి ట్రాన్స్ఫరు చెయబడుతుందని Act లో ఉంది. సభ్యులు అడిగిన సందర్భములో వెంటనే ఇప్పించాలి. ప్రభుత్వము చేతులలోకి వచ్చిన డబ్బు తిరిగిరాదనే అభిప్రాయము ప్రజలలో కలుగకూడదు అవిధముగా కలిగితే ప్రజలదగ్గరకు డబ్బుకోసం వెళ్ళినప్పుడు మరల ప్రభుత్వం ఇస్తుందో లేదో అనే అనుమానం పడకుండా వెంటనే ఇవ్వాలి. ఈ విధముగా జాప్యం చెయడం సరియైనది కాదు ఒక్కొక్కరికి ఇవ్వవలసినది ఇరవై రూపాయలే అయినప్పటికి పంచాయతీ కమిటీ ఎన్నికలసందర్భములో అందరూ డబ్బు పెట్టుకోగలిగినవారే నిలబడ్డారని కాదు అప్పుచేసి కట్టి ఉన్నారు, తరువాత ఇద్దాము అనే ఉద్దేశంతో. ఇక పంచాయతీ కమిటీలకు ఏమి అధికారాలున్నాయో ఆలోచించాలి. అధ్యక్షులకు అనుభవం లేకపోవచ్చు ఎన్నికలు జరిగిన తక్షణమే సక్రమంగా పనిచేసే శక్తి లేదు. Training Centres పెట్టారు. అవి తాత్కాలిక training centres కాకుండా permanent training centres గా ఉండాలి. ఎప్పటికప్పుడు సలహాలు ఇవ్వడం, కష్టనష్టాలను తీర్చడం, training జరుగుతూఉండడం జరగాలి. తెలంగాణా పంచాయతీ కమిటీలకు ఆదాయం వచ్చే sources లేవు పాత పంచాయతీ కమిటీలకు ప్రభుత్వం ఇచ్చేది తక్కువ. 1% లేక 2% ఇవ్వడం జరుగుతున్నది .15% ఇవ్వవలెనని పాత పంచాయతీ చట్టంలో ఉన్నప్పటికి ఆ విధముగా చేయుట లేదు ప్రభుత్వము యొక్క రివిన్యూనుంచి కనీసం 15% అయినా వెంటనే పంచాయతీ కమిటీలకు ఇవ్వాలి ఆ విధముగా ఇస్తే పనులు చేయగలుగుతారు గ్రామాలలో ఏ పనులు కావలసినా ప్రజలనుండి contribution కోరడము జరుగుతున్నది. పంచాయతీ కమిటీ పన్నులు వేస్తే ప్రజలు భరించలేరు. ఇంటి పన్నులను భరించడమే ప్రజలకు కష్టముగా ఉంది. తెలంగాణా ప్రాంతము వెనుకబడిన ప్రాంతము. ప్రజలు చాల బీదవారు కాబట్టి పంచాయతీకి వచ్చే ఆదాయం ప్రభుత్వంవారు ఇచ్చే వాటా వెంటనే ఇవ్వాలి. వారికి సరియైన వాటా ఇవ్వాలని నా ఉద్దేశము. బంచరాయి పోరంబోకు మీద అధికారం పంచాయతీ కమిటీలకు ఉండాలి బంచరాయి పోరంబోకు భూములను దున్నేందుకు గాని, అందులో ఇళ్లు కట్టుకునే అవకాశం పంచాయతీ కమిటీలకు ఉండేటట్లు వెంటనే వారికి అధికారం అప్పజెప్పాలి గ్రామాలలో ఫలవృక్షములు మామిడి, చింత, సీతాఫలము మొదలగు వాటిని పటేల్ పట్వారీలు తాలూకా సెంటరుకు తెచ్చి హర్రాజు పెట్టడం జరుగుతున్నది. తమ పేరుకు కొద్ది డబ్బుతో హర్రాజు ఖతంచేస్తున్నారు. ప్రభుత్వానికి వచ్చే ఆదా తగ్గుతుంది. దానిని పంచాయతీ కమిటీలకు అప్పచెబితే వారు చెట్లనుకాపాడి వేలంపెట్టి పంచాయతీ కమిటీ ఉపయోగమునకు గ్రామాభివృద్ధికి ఉపయోగించడానికి అవకాశం

ఉంటుంది. ఫలవృక్షములు నాశనం కాకుండా పంచాయతీలు కాపాడుతవి అందుచేత వాటిని పంచాయతీ కమిటీలకు అప్పచెప్పాలి.

అదేవిధముగ కల్లు, సారాయి దుకాణాలు ఉన్నవి, వాటిద్వారా వచ్చే డబ్బు ఎన్నోవిధములుగా ప్రభుత్వము తీసుకుంటున్నది పంచాయతీ ఆక్టులో 55(6) సెక్షను ప్రకారము పంచాయతీ కమిటీలనుంచే లైసెన్సులు పొందాలని ఉన్నది. ఇప్పుడు పంచాయతీబోర్డులు ఏర్పడినవి ఇప్పుడు ఈ సెక్షను పంచాయతీ బోర్డులకు వర్తిస్తుందో లేదో మంత్రిగారు చెప్పవలసియున్నది. అయితే పంచాయతీ కమిటీలకు ఈవిధముగ వచ్చే ఆదాయము మరొకవిధముగ రాదు. అందువల్ల ఈ ఆబ్కారీ దుకాణాలు ఎక్కడెక్కడ అయితే పెట్టుకుంటున్నారో, వాళ్లకు లైసెన్సులు పంచాయతీ కమిటీలే ఇవ్వాలని ఉన్నది. ప్రభుత్వము ఇచ్చే ఫర్మానాలు ఏవైతే ఉన్నవో వాటికి అయ్యే ఖర్చు, ప్రభుత్వము ఖర్చు తగ్గించుకొని పంచాయతీలకు యిస్తే, వారికి కొంత ఆదాయము రావటానికి అవకాశము ఉన్నది. ఆ డబ్బుతో వారు కొన్నిపనులు సక్రమముగా చేయించటానికి సాధ్యమవుతుంది గనుక, దీన్ని గురించి ప్రభుత్వము ఆలోచించాల్సి ఉంటుంది ఈ 55(6) సెక్షను దేనికి వర్తిస్తుందో చెప్పాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఇటీవల వరకు పాతపంచాయతీ కమిటీలు ఉన్నవి. ఆ కమిటీలక్రింద పనిచేయటానికి District Board staff కొంతమంది పనిచేస్తున్నారు. ఊడ్చేవాళ్ళు, చప్రాసీలు ఆఫీసులో పనిచేసే clerks ఉన్నారు. వీరికి జీతాలుకూడ జిల్లాబోర్డువారే యిస్తున్నారు. కొత్త పంచాయతీబోర్డులు ఏర్పడిన తరువాత, జిల్లాబోర్డు వారు పంచాయతీబోర్డులకు ఈ staff కోసము యివ్వవలసిన సొమ్మును transfer చేయలేదు కాని వారి జీతాలు కొత్తపంచాయతీ బోర్డువారే భరించవలసియున్నది. ఆ విధముగ ఉంటే, పంచాయతీ బోర్డులలో జిల్లాబోర్డు వారు allot చేసిన staff జీతాలు 30 రూపాయల వారు, 40 రూపాయల వారు కూడా ఉన్నారు. పంచాయతీ బోర్డువారు ఇవ్వవలెనంటే, 40 రూపాయలు draw చేసేవారికి 30 రూపాయలు యివ్వవలెనంటే, వాళ్లు నష్టపడతారు. అది వారు ఒప్పరు. అందువల్ల ఈ staff జిల్లా పరిషత్తుయొక్క staff గా treat చేసి వారిని మరొకచోటుకు transfer చేయడము మంచిది. ఆ విధముగ చేయకపోతే, వారందరికీ అంత హెచ్చు జీతాలు యివ్వాలంటే పంచాయతీ బోర్డులు భరించలేవు. పంచాయతీ బోర్డులకు అంతటి హెచ్చు జీతాలు భరించటానికి డబ్బు చాలదు. అందువల్ల వారిని District cadre కు మార్చి, వారిని transfer చేయడము అయినా చేయాలి లేకపోతే డబ్బు అయినా ఇవ్వాలి. ఈ రెండింటిలో ఏదైనా చేయండి. ఉదాహరణకు ఆతేరు విషయము చెబుతున్నాను. వారికి కూడా ఇలాంటి సమస్యలరే వచ్చింది. వారు దానిని గురించి వ్రాస్తే యింతవరకు సమాధానము రాలేదు. కనీసము

ఆ staff ను transfer అయినా చేస్తే, వారు సక్రమంగా పనులు చేసికోగలుగుతారు. మంత్రిగారు ఈ విషయమును గురించి ఆలోచిస్తారని ఆశిస్తున్నాను

పూర్వము పంచాయితీ కమిటీలు అని ఉండేవి ఈ కమిటీలలో పని చేసినవారు అనుభవము లేనివారు కూడా ఉన్నారు. ఈ కమిటీలు దరిదాపు 5, 6 సంవత్సరములుగా లేనిచేస్తున్నవి ఉన్నవి. కొత్తగా వచ్చిన పంచాయతీ ప్రెసిడెంట్లలో కొందరు చేరి కొన్ని పంచాయతీ కమిటీ Chairmen మీద No-confidence motion తీసుకొనిరావడము జరిగింది. వారు ఏ ఏ పనులు చేశారో తెలియదు. ఉదాహరణకు మాదాపురం పంచాయతీకమిటి ఉన్నది ఆ కమిటీ చేర్మను Independent Member. అక్కడ ప్రెసిడెంట్లు అందరుచేరి ఆయనను పంచాయతీబోర్డు ప్రెసిడెంటుగా చేశారు ప్రభుత్వము ఆయనకుఇచ్చే Local-fund డబ్బే కానివ్వండి, లేక రహదారిఫండే కానివ్వండి లేక Licenses కు సంబంధించిన డబ్బే కానివ్వండి, ఆ డబ్బునంతా జమకట్టకుండా, ప్రజలకు ఉపయోగించే పనులు చేయకుండా, దిగమ్రింగివేశాడు. దానిని గురించి ప్రభుత్వానికి మెమొరాండముకూడ ఇచ్చారు. Post office లో ఉన్న డబ్బునంతా తిన్నాడని రుజువుకూడ అయినది. ఆయనపైన ఈ విషయములో కేసు నడుస్తున్నది. బోర్డు మెంబర్లు అందరుచేరి ఆయనమీద No-confidence motion తీసుకొనివచ్చి రుజువుచేయాలని ప్రయత్నిస్తూంటే ఆ ప్రెసిడెంటు వెంటనే కాంగ్రెసు పార్టిలో చేరాడు. ఆ పార్టిలోచేరి కాంగ్రెసు బురఖా వెయ్యగానే ఆయనకు రక్షణ దొరికింది. ఆయనపైన కేసు ఎప్పుడో 1957 నుంచి జరుగుతున్నది అది ఇప్పటికి 3 సంవత్సరములు కావస్తున్నప్పటికినీ, కేసును గురించి యింతవరకు విచారణలేదు సరిగదా, ఆయనను తొలగించలేదు. పంచాయితీ కమిటీ మీటింగులుకూడ జరపలేదు, అలాంటి ఆయనకు ప్రభుత్వము Local-Fund డబ్బు ఎట్లా యిచ్చిందో తెలియదు. కాంగ్రెసు బురఖా వేయగానే చేసిన తప్పులు అన్నీ మాఫీ అయిపోతాయన్నట్లుగా కనబడుతున్నది పంచాయతీ కమిటీ Vice-Chairman, కమిటీ మెంబర్లు నెలకు ఒక పిటిషను చొప్పున ప్రభుత్వానికి పంపిస్తున్నప్పటికినీ, ఆయనమీద చర్య తీసుకొనడము అనేది కనిపించదు. పంచాయతీ డబ్బు అయినను అదికూడ ప్రభుత్వము సొమ్మేకనుక. అది కాజేసిన వారిని యింకా అలాంటి హోదాలలో ఉంచడము మంచిదికాదు. ఆయనను వెంటనే తొలగించాలని కోరుతున్నాను.

తరువాత ప్లానింగుకు సంబంధించిన విషయములు చెప్పదలచుకున్నాను. శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావుగారు కొన్ని సంగతులు చెప్పారు. నేను ఇప్పుడు ఆ లెక్కల వివరములలోకి పోదలచలేదు. అక్కడ పనిచేస్తున్న B. D. O. నూ, ఇంకా కొంతమంది కలసి ప్రభుత్వము ఇచ్చిన డబ్బును తింటూంటే, ప్రభుత్వము తీసుకున్న చర్య ఏమిటి? ఆయన public institution కు చెందిన డబ్బు

దిగ్రమింగి హాయిగా కూర్చుంటే, ప్రభుత్వము ఏలాంటి విచారణగాని, చర్య గాని తీసుకోకుండా ఉన్నది పైగా ఆయనకు రక్షణకూడ ఇస్తున్నది. ఇది సాకుగా తీసుకుని ఇతర ప్రెసిడెంట్లుకూడ ఆ విధముగ చేయవచ్చుననే భావము ప్రభుత్వము కలుగజేస్తున్నదని ప్రజలు అనుకోకతప్పదు. ఆయన డబ్బు తాజేసి కాంగ్రెసుబురకా వేసుకుంటే, ప్రభుత్వము రక్షణ ఇస్తుందని అనుకోవచ్చునా అని అడుగుతున్నాను. కరపత్రములో వేసిన విషయములు చూచి నేను మాట్లాడడము లేదు Actual గా చేసినది రుజువు కాగలవే నేను మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను మరొక ఉదాహరణ చెబుతున్నాను భువనగిరిబ్లాకులో ఉన్న ఒక గ్రామములో ఒకచేద బావిని త్రవ్విన సందర్భములో ప్రభుత్వము యిచ్చే subsidy కోసము దరఖాస్తు చేశాడు. దరఖాస్తుదారుడు subsidy తెచ్చుకోటానికి పోతే నాలుగువందల రూపాయలు ఇవ్వవలసివుంటే, 350 రూపాయలే ఇచ్చారట. సరే 50 రూపాయలు లంచముకావోలు అని ఊరకున్నాడు రశీదులు వ్రాయించుకునేటప్పుడు ఆ ఆఫీసుకు ఒక రశీదు కావాలి అని, ఇంకొక ఆఫీసులో ఇంకొక రశీదు కావాలని రెండు రశీదులు 4 వందల రూపాయలకు తీసుకున్నాడట. ఆయన ఎనిమిది వందలకు రశీదులు తీసుకున్నారేమి? ఇచ్చినది నాలుగు వందలేకదా అని అడిగితే, దానికి జవాబు చెప్పరు. ఇలాంటి అన్యాయములు, అక్రమములుకూడ జరుగుతున్నవని ప్రభుత్వముదృష్టికి తెస్తున్నాను. నేను ఈ విషయమును గురించి ఎవరో చెప్పిన మాటలు వినివచ్చి చెప్పడము లేదు ఈ విషయాన్ని గురించిన details అన్నీ సేకరించి, ఒక కరపత్రము వేయించి అధికార్లకు పంపడము జరిగింది ఆ రెండు రశీదులు భువనగిరి బ్లాకులో ఉన్నవి. దర్యాప్తు చేయించవచ్చు. విచారణ చేయిస్తే, అసలు విషయము బైటపడుతుంది. రుజువు కావటానికి అవకాశము ఉన్నది మంత్రి గారు విచారిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. తరువాత నారాయణరెడ్డిగారు కూడ వారి గ్రామముసంగతి కూడ చెప్పారు. అక్కడ ఒక స్కూలు కట్టారట. దానికి actual గా అయిన ఖర్చు అంతా చేరి మొత్తము 1600 రూపాయలు. కాని accounts books లో చూస్తే రు. 4,500 లు అని వ్రాయబడి యున్నది. మిగత సొమ్ము తినకపోతే ఏమైనట్లు? ఆ విషయమును ఎవరో రిపోర్టు చేయగా ఆయనను suspend చేశారు. Suspend చేసినతరువాత ఆయన తను వాస్తవముగ ఖర్చు చేసినట్లుగా రశీదులు పుట్టించటానికి వారిదగ్గరకు, వీరిదగ్గరకు తిరుగుతున్నాడు. జోగిపేటలో 40 వేలు కాబోలు Cheque cash చేశాడు. ఈ విషయమును గురించి బస్వా మానయ్యగారు కూడ చెప్పారు ఆ డబ్బు తెచ్చి ఇక్కడ కొంతమందికి, అక్కడ కొంతమందికి ఇచ్చి "మీరు నా తరపున సాక్ష్యము చెప్పండి" అని బ్రతిమలాడుకుంటున్నాడు. ఈ మధ్య నేను ఒక విషయమును గురించి విన్నాను. అది ఎంతవరకు నిజమో తెలియదు.

Account Books audit చేయాలని audit party వెళ్ళిందట. వారు వచ్చేది తెలుసుకుని Cash Books లో సంతకములు పెట్టి వచ్చాడు. Cash Books మూడింటిలో, ఒకటి క్రొత్త బుక్కు, పాత బుక్కులలో మా సంతకములు ఉన్నవే. ఈ మూడవ బుక్కులో మా సంతకములు లేవేమి అని Auditor ప్రశ్నిస్తే, దానికి జవాబు లేదు. ఈ పంచాయతీ బోర్డు అంతా nominated members. వాళ్లు ఈయనను ప్రెసిడెంటుగా ఎన్నుకున్నారు. అందులో మా వాళ్ళను మెంబర్లుగా రానియ్యలేదు డబ్బు దిగమ్రింగటానికి వీలు కాదని మా పార్టీ వారిని రానివ్వకుండా చేశారు మా పార్టీ వారు ఉంటే వాళ్ళు చేసిన పనులు బైటకువస్తాయని మా పార్టీ వారిని రానివ్వలేదు. 70 మందికి పైగా applications ఉంటే అందులో మా వాళ్ళను ఒక్కరిని అయినా తీసుకోలేదు అక్కడ జరిగే సంగతులు మేము రుజువుచేస్తామని చెబుతున్నప్పటికినీ ఇంతవరకు ఏలాంటి చర్య కూడ తీసుకున్నట్లు లేదు. ఇలాంటి misappropriation కు ప్రభుత్వము కూడ దోహదమిస్తున్నదని ప్రజలు ఎందువల్ల అనుమానించరు? ఆ డబ్బు తిన్నది ఆయన ఒక్కరే కాదు. ఆ group కు సంబంధించినవారు, ఆఫీసర్లు, చాలామంది ఉంటారు ఈ misappropriation district level లో జరిగి ఉంటుందని అనుమానము ఉన్నది. ఎందుకంటే enquiry report పంపించడములో district level లో దీనికి సంబంధము ఉన్నవారందరికీ అనుకూలముగ రిపోర్టు పంపించారని మేము వింటున్నాము. ఇంతవరకు సుమారు ఒక లక్ష యాభై వేల రూపాయలదాకా అందరుచేరి దిగమ్రింగినట్లుగా accounts వల్ల తెలుస్తున్నది. వాళ్ళు అందరు చాలా సంతోషముగ ఖర్చుచేస్తున్నారంటే, అంత డబ్బు వారి కెక్కడిది? అక్కడ జరిగిన work కు తగినట్లు ఖర్చు Account Book గాని, work గాని చూపవు. ఈ విషయమును గురించి మంత్రిగారు ఏమి చర్య తీసుకుంటారని అడుగుతున్నాను.

మరొక విషయము కూడ చెబుతున్నాను. బీబీనగర్ అనేది ఒక పల్లె గ్రామము. అక్కడ ఒక పార్కు కట్టించారు. ఆ పార్కుకు గాను చేసిన పని ఏమిటో చెబుతాను చుట్టూ ముళ్ళతీగ వేశారు. నాలుగు సిమెంటు బెంచీలు వేశారు. ఇవి తప్ప అక్కడ చేసింది ఏమీ కూడ కనబడదు. అంతకు తప్ప అందులో చెట్లు వేయలేదు. ఈ కాస్తపనికి వెయ్యి రూపాయలు ఖర్చుచేశారని చెప్పారు. ఆ గ్రామానికి ఒక approach road సుమారు ఒక ఫర్లాంగు దూరము ఉంటుంది. వేశారు. దానికి పోసిందల్లా మట్టి మాత్రమే. అంతకు తప్ప కంకర అయినా పోయలేదు. ఇదేనా Planning అంటే? Planning క్రింద ఇచ్చిన డబ్బు దీనికోసమేనా ఉపయోగించేది? దానివల్ల ప్రజలకు కలిగిన లాభము ఏమిటి? రోడ్డువేస్తాము అంటే, ప్రజలు వద్దనరు. కాని అది ప్రజలకు ఉపయోగించేదిగా ఉండాలి. మట్టితో పోసిన రోడ్డు మాత్రము ఎందుకు? అది అవసరమే

లేదు. అదేవిధముగ అక్కడ ఒక అంగూరు తోట వేయాలని ఒక electric pump తీసుకునివచ్చి పెట్టారు దానిని తీసుకునివచ్చి యిప్పటికి దరిదాపు రెండు సంవత్సరములు కావచ్చింది అంగూరు తోట వేయకపోగా, ఆ pump అక్కడ ఎండకు వానకు తడిసి తుప్పుపట్టిపోతున్నది. అది ఊరకనే ఉంచడము ఎందుకు? మాకైనా యిస్తే మేము మంచినీరు దానిద్వారా సప్లయి చేసుకుంటాము అని ప్రజలు కోరుతున్నారు. దవాఖానా కట్టిస్తామని ఒకచోట ఏర్పాటు చేశారు. దానికి ఎంత ఖర్చు చేశారో దర్యాప్తు చేయాల్సి ఉన్నది. ఆ దవాఖానా open చేయటానికి కేంద్రమంత్రి, శంకరరావుదేవ్ గారు వచ్చి open చేశారు దానికి ప్రజలుకూడ కొంత donation ఇచ్చారు. ఇంత వరకు జరిగిన పని ఏమిటంటే, basement మాత్రము వేశారు. అంతకంటే ఏమీ చేయలేదు అది జరిగిన తరువాత, మరల అక్కడ చేసిన పని యేమీ లేదు. అది ఇప్పుడు village level worker యొక్క ఇల్లుగా మారిపోయింది. ఆ దవాఖానా ఎక్కడికి పోయిందో అంతులేదు, కాబట్టి ఈవిధముగ ఒక్కొక్క గ్రామము ఉదాహరణగా తీసుకుని చెప్పాలంటే ఎన్నో సంగతులు బైట పడుతాయి. ఆ దవాఖానాకు ఎంత డబ్బు ఖర్చుచేసిందిన్నీ, ఏ విధముగ ఖర్చు చేసిందిన్నీ చెప్పమంటే చెబుతాను ఈ దవాఖానాను గురించి ఆయన ఖర్చు చేశానని చెప్పి తిన్నటువంటి డబ్బు ఎంతో దర్యాప్తు చేయిస్తే తెలుస్తుంది. రుజువు అయిన తరువాత ఆయనను దండించండి. ఈ విషయములను గురించి విచారించటానికి కేంద్రమునుంచి ఒక అధికారిని పంపటానికి ప్రభుత్వము ఎందుకు ధైర్యము చేయదు? పాత మంత్రివర్గముపోయి క్రొత్త మంత్రివర్గము వచ్చింది. పాతమంత్రిగారు వెళ్ళారు క్రొత్తమంత్రిగారు వచ్చారు ఈ విషయములో enquiry జరగకుండా పాత మంత్రివర్గము లెవెల్ లో ప్రయత్నము చేస్తున్నాడు. అలాంటి ప్రయత్నమును ప్రభుత్వము ఎదుర్కొని కనీసము ఈ మంత్రివర్గము లెవెల్ లోనైనా enquiry చేయించమని కోరుతున్నాను Enquiry చేయించండి, అసలు విషయం బైటపడుతుంది. Result అయిదారు నెలలలో అటో యిటో తేలుతుంది. పోనీ, ప్రభుత్వము యొక్క అనుమతి లేకుండా ఎక్కువ ఖర్చు చేశారా అంటే, అది ఎక్కడ ఖర్చుచేశారో, ఎంతఖర్చుచేశారో, ఖర్చుపెట్టిందయినా ప్రజలకు ఉపయోగకరముగ ఉన్నదా, చెప్పమనండి. తరువాత కోళ్ళ పెంపక కేంద్రాలు అని మూడు కేంద్రాలు పెట్టారు. ఆ కేంద్రాలకుపోయి చూడండి. అందులో ఒక్క కేంద్రంలోకూడ ఒక్క కోడి అయినా లేదు అసలు కేంద్రాలే ఎత్తివేశారు. ఆ కేంద్రాలకు ఒక్కొక్కదాని క్రింద ఎంత ఖర్చు అయిందో ఆలోచించండి. ఆ మూడు కేంద్రాలలో వేసిన జాలర్లు (జాళీలు) కూడ లేవు. దీన్ని గురించి కూడ విచారణ చేయవలసియున్నది.

తరువాత ప్లానింగుకు సంబంధించిన విషయము ఒక్కటి చెప్పి ముగిస్తున్నాను ప్లానింగు డిపార్టుమెంటులో B D O ల సెలక్షను గురించి ఒక్క విషయము విన్నాను. ప్లానింగు డిపార్టుమెంటులో 7 years సర్వీసు చేసిన వారికి B. D. O. లుగా ప్రమోషను తెచ్చుకోటానికి అవకాశము ఉన్నదని విన్నాను అది ఎంతవరకు నిజమో తెలియదు Planning Department లో Direct గా S. E. O. లుగా recruit అయినవారు కాకుండా ఇతర డిపార్టుమెంట్లునుంచి వచ్చినవారు కూడ ఉన్నారు. వీరికే B. D O లు కావటానికి ఎక్కువగ అవకాశము ఉన్నదని, direct గా S E. O లుగా వచ్చిన వారికి అవకాశము లేదని తెలిసింది ఇది ఎంతవరకు నిజమో చెప్పమని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. Seniority చూచే సందర్భములో S E.O లలో కూడ స్త్రీలు ఉన్నారు గనుక promotion ఇచ్చే సందర్భములో వారినికూడ B. D O లుగా చేయటానికి ఆలోచించమని కోరుతున్నాను. స్త్రీల విషయములో కూడ seniority చూడాలని కోరుతున్నాను. ఒక్క మగవారికే యీ seniority question పెట్టక, స్త్రీల seniority కూడ చూచి వారిని కూడ B. D O లుగా promote చేసే అవకాశము కలుగజేయాలని కోరుతూ, అధ్యక్షులవారు నాకు ఈ అవకాశము యిచ్చినందులకు వారికి నా ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ ముగిస్తున్నాను

*శ్రీ ఎమ్ బాగారెడ్డి (జహీరాబాద్): అధ్యక్షా, నూర్లకొలది సంవత్సరాలుగా సాగుతున్న ఈ ప్రభుత్వ పరిపాలనలో అధికార వికేంద్రీకరణ జరగడమువల్ల పరిపాలనలో గొప్పమార్పు వచ్చింది. వాటియొక్క Rules and Regulations ను బట్టి చూస్తే వెనుకటి కాలములోకూడ పెద్దపెద్ద పట్టణముల లోనే అభివృద్ధిపనులు సాగుతు వచ్చినవి. అవి ఇప్పుడుకూడ అదేవిధముగ జరుగుతున్నవి చూస్తున్నాము. భారతదేశ చరిత్రలో ఏ ప్రభుత్వముకాని, మన ప్రభుత్వముకాని పల్లెసీమలయొక్క అభివృద్ధికోసము ఈనాడు ఎంతడబ్బు ఖర్చు చేస్తున్నదని చూస్తే, అదేమి కన్పించదు అయితే Community development works విషయములో మాత్రము కొంతశ్రద్ధ తీసుకుంటున్నట్లుగా ఉన్నది ఈ పనులకు సంబంధించిన various శాఖలను అన్నీచేర్చి ఒక్క Community Development Department గా రూపొందింపజేసినట్లుగా కనబడుతున్నది. అయితే Agriculture Department, Cooperative Department, National Extension Schemes కు సంబంధించినశాఖ వీటినిచేర్చి ప్రత్యేకంగా మరొక డిపార్టుమెంటుగా మార్చటానికి కారణము ఏమిటి అని ఆలోచిస్తే, ఈ departments ఎన్ని ఉన్నప్పటికినీ, మనకు ప్రజాప్రభుత్వము జరుగుతున్నదని ప్రజలు పేరుకు చెప్పకోటానికి తప్ప, మరి దేనికికూడ ప్రయోజనము కాన్పించదు.

ఈ డిపార్టుమెంట్లు నడిపించే పనులనుగురించి ప్రజాప్రభుత్వము అని అనుకుంటున్నప్పుడు, ప్రజలకు ఏ రూపములో ఏలాంటి అధికారాలు లేకుండా ఉన్నని.

ఈ people's programme అంటే ప్రజలయొక్క programme ప్రజల తరఫుననుంచి, ప్రజలకొరకు చేయవలసిందనే సిద్ధాంతాన్ని మనం ఒప్పుకొన్నప్పుడు, వికేంద్రీకరణ జరిపి పంచాయితీ కమిటీలు, పంచాయితీ సమితులు, జిల్లాపరిషత్తులు ఎర్పడిన తరువాత ఇది ప్రజాప్రభుత్వము అని ప్రజలు అనుకోడానికి కొంత అవకాశం ఏర్పడింది. ఇది ప్రజాప్రభుత్వము అనడానికి కొంత అర్థం వచ్చింది. దీనివలన మొత్తం పరిపాలనలో మార్పురాకుండానే, కొంత వరకు గ్రామ లెవల్‌లో, తాలూకా లెవల్‌లో, జిల్లా లెవల్‌లో మార్పు వచ్చింది. ఒక సెక్షనునుంచి అధికారాలు, రెండవ సెక్షనుకు మార్చబడినాయి ఈవిధంగా అధికారాలు పోయినవని గ్రామ లెవల్‌లో, తాలూకా లెవల్‌లో, జిల్లా లెవల్‌లో కొంతమంది ఉద్యోగులకు కొద్దిగా బాధగా ఉన్నది వారు ఎక్కడకుపోయినా train లో గాని, buses లో గాని ఇదేవిషయం మాట్లాడుతూ ఉంటారు. ఇదేమిటి, ఈ పంచాయితీ కమిటీలు, సమితులు ఇవి నడచేవా, ప్రభుత్వము ఈవిధమైన దుర్మార్గాన్ని తలపెట్టిందని అనుకొంటూ ఉంటారు. కాని ప్రజాప్రభుత్వాన్ని, democracy ని ఒప్పుకొన్నవాళ్ళంతా ఈ వికేంద్రీకరణాన్ని defend చేయడం వారి కర్తవ్యమని చెప్పవలసియున్నది. ఈ development and planning లో ఏమి జరుగుతున్నదో ఏమోగాని, కొంత మంది దీనిని ఒకేవైపున, ఒకేవిధంగా చిత్రించి ఈ department చెడ్డపనుల కొరకే ప్లానుకొంటున్నటువంటిదిగా ఉన్నదని ప్రచారం చేయడం సామాన్యంగా గ్రామాలలో జరుగుతూ ఉన్నది. తరువాత department level లో చూచి నప్పుడు ముఖ్యంగా revenue department లో కొందరు ఉద్యోగస్థులు మొదటినుంచి పనిచేసినవాళ్ళు హృదయపూర్వకంగా సహకరిస్తున్నారు అనుకోండి. కాని కొన్నిచోట్ల ఆ విధంగా కనిపించదు. మా తాలూకాలో చూస్తున్నాను. చాలా పంచాయితీ కమిటీలయొక్క సర్‌పంచులకు ఆ పోలీసు పట్వారీలయొక్క దఫ్తరాలు ఏవైతే ఉంటున్నాయో అవి ఇదివరకు ఇవ్వడం లేదు. తాశీల్దార్లకు తెలిపితే, వాళ్ళకు మేము చెప్పుతాము, మా పటేలు కరణాలు ఇస్తున్నారు అని చెప్పుతున్నారు.

తరువాత Planning శాఖలో, Village Level Worker అనే ఉద్యోగి basic man of the development అటువంటప్పుడు 5, 6 గ్రామాలకు ఒక్కొక్క Village Level Worker ను మనము పెట్టినాము. కాని 5, 6 గ్రామాలకు ఒకతను పనిచేయగలుగుతాడా, all types of development పనులలో అనేది ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉన్నది. కనుక ఒక్కొక్క Village Level Worker కు గ్రామాలసంఖ్య తక్కువ చేసినట్లయితే బాగుంటుంది.

ఆ సందర్భంలో నా suggestion ఒకటి ఉన్నది. Agriculture Department లో fieldman ఉన్నాడు. Revenue Department లో Revenue Inspector ఉన్నాడు Revenue Inspector ను తీసుకోకపోయినా, యీ fieldman ఉద్యోగము, Village Level Worker ఉద్యోగము, ఈ రెండు ఉద్యోగాలకు, ఇద్దరు కాకుండా, ఈ రెండు పనులకు ఒకరినే వేసి, ఆ రెండు పనులకు Village Worker ను ఒకరినే వేసి 2, 3 గ్రామాలకు ఒక Village Level Worker ను పెట్టినట్లయితే, intensiveగా పనిచేయవచ్చు అని నా మనవి. ఇంకా రివిన్యూ ఇన్స్పెక్టర్లనుకూడా ఇందులోనే కలిపినట్లయితే బాగుంటుంది. ఈ విషయం ప్రభుత్వం ఆలోచించవలెనని కోరుతున్నాను తరువాత ఈ Planning Department లో, ఎక్కువ దురదృష్టమేమంటే S.E O. ఈ S.E O. చేయవలసిన పనులు clear గా చూపించనందువల్ల, వాళ్ళ కార్యక్రమం ఏమో తెలుసుకోవడం కష్టంగా ఉన్నది. ఈ మార్పు వచ్చిన తరువాత, Deputy Inspector of Schools కు ఒక block ఇచ్చినారు అతనుగాక మళ్ళీ ఒక S. E O., ఒక lady S.E.O కూడా ఉన్నారు. ఈ ముగ్గురి పనులు మాస్తే సమానంగానే, ఒకటిగానే కనిపిస్తున్నాయి. అందువలన ఈ Deputy Inspector of Schools ను, S.E.O. ను వేరు వేరుగా పెట్టకుంటే, ఒక Block లో S.E O ను పెట్టి అతనికే Deputy Inspector of Schools పనికూడా ఇచ్చి, మరొక block ను Deputy Inspector of Schools కు ఇచ్చి అతనికే ఆ block లోని S.E.O. పనికూడా ఇచ్చి ఈవిధంగా ఆ ఇద్దరిపనులు ఒక బ్లాకులో ఒకరికే అప్పచెప్పితే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత ఈ B.D O. పైన supervise చేసేది ఎవరు ? సమితి అధ్యక్షుడా అంటే, అతనికేమీ powers ఉన్నట్లు కన్పించడం లేదు జిల్లా పరిషత్తు కార్యదర్శి అంటే, అతను ఆఫీసు పని మాత్రము చూచుకొంటున్నట్లు కనిపిస్తుంది. కాని జిల్లాకలెక్టర్లు అప్పుడప్పుడు ఏదో కొంత చూసేటట్లు కనిపిస్తుంది. అయినా clear గా లేదు కనుక వీరిపైన control, supervision ఎవరికి ఉండాలో, వీరి duties ఏమో ఆ విషయం గురించి. ప్రభుత్వము ఆలోచించవలెనని కోరుతున్నాను ఇంకా ఈ B D.O యొక్క ఆఫీసు work చూస్తూ ఉంటే, చూసేవారికి మాకే ఎంతో బాధగా కనిపిస్తుంది. దినానికి 50, 60 ఉత్తరువులు, letters, ఆ information పంపవలసిందని, ఈ information పంపవలసిందని, వస్తూ ఉంటే ఈ కాగితాలు చూచుకొనేందుకే సరిపోతుందిగాని field లో పనిచేసేందుకు అవకాశము లేకుండా పోతుంది. కనుక ఈ కాగితాల వ్యవహారం వాళ్ళకు చాలావరకు తగ్గించి, ఈ planning and development కార్యక్రమం ఒక మార్గదర్శకంగా ఉండేటట్లు చేయాలని కోరుతున్నాను. తరువాత జిల్లా level లో పరిషత్తుకు, వేరే departments కు liabilities చూచినప్పుడు

Education Department కు సంబంధించినంతవరకు, వాళ్ళ జీతాలు ఇచ్చేది, bills చేసేది అదంతా జిల్లాపరిషత్తుకు అప్పగించారు. కాని responsibility, control, transfer చేసేది అదంతా Education Department వాళ్ళే పెట్టుకొన్నారు. ఈ విధంగా ఉండడంవల్ల, జిల్లాపరిషత్తుకు వారిమీద పూర్తి control లేకుండా administration కష్టంగా ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత తెలంగాణాలో District Board roads చాలా అధ్వాన్నమైన పరిస్థితిలో ఉన్నాయి పోయిన సంవత్సరం ప్రభుత్వము చాలా కృషి చేసి, P. W. D. కు transfer చేస్తే బాగుంటుందని ఆలోచించి, P. W. D వారు అవి తీసుకొనేందుకు ఇష్టపడుతున్నారా, లేదా ? అని enquire చేసింది. ఈ సందర్భములో ఇంకా Finance Department ను, Law Department ను enquire చేసింది. అన్ని enquiries అయిపోయిన తరువాత ఒక్కొక్క-జిల్లాకు 2, 3 రోడ్లు చొప్పున transfer చేసేందుకు ఒక G. O. issue చేశారు. (G. O. Ms. No 392 L. A. dated 14-2-1959) కాని ఆ G. O లో sub-clause 4 లో "the orders for the actual transfer will be issued later" అని ఉన్నది. దాని ప్రకారంగా మళ్ళీ orders issue చేయలేదు. సంవత్సరంకూడా అయిపోయింది ప్రభుత్వము ఆ విషయమే మరచిపోయింది. తరువాత ఎన్నో telegrams ఎన్నో representations ప్రభుత్వానికి చేయబడినాయి. ఇప్పుడు పరిస్థితులు మారిపోయినాయి. కనుక మరల P. W. D. వారిని కనుక్కోవాలన్నారు. మరల Law Department ను అడగాలి, Finance ను అడగాలి అని ఈ విధంగా నెలల తరబడి జరుగుతూ ఉంది.

అయితే ఈ పరిస్థితులలో ఆ రోడ్లు ఏమైతే transfer చేయాలని resolution pass చేశారో వాటిని maintain చేయుటకు జిల్లా పరిషత్తు అంగీకరించుటలేదు. ఎందుకంటే, "we have already passed a resolution to transfer the roads to P.W.D." అని వారు అంటారు P.W.D వారిని అడిగితే "మాకు actual గా transfer చేస్తూ Sub-clause 4 క్రింద యింత వరకు మాకు ఆర్డరు రాలేదు. మాకు hand-over చేయలేదు అందువల్ల maintain చేయము - అని వారు అంటారు. ఇటు జిల్లా పరిషత్తు చేయుట లేదు. అటు P.W.D. చేయుటలేదు. అందువల్ల ఆ రోడ్లు ఇంకా చెడిపోతున్నవి. ప్రభుత్వము ఈ విషయములో తొందరగా ఆర్డర్లు జారీచేస్తే తెలంగాణా రోడ్లు అభివృద్ధికొరకు ఎక్కువ అవకాశం ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

ఈ బ్లాక్సులో Primary Health Centres యిస్తున్నారు. జహీరాబాద్ బ్లాక్ లో ఒక Primary Health Unit ముగడంపల్లి గ్రామానికి యిచ్చారు. అయితే జహీరాబాద్ బ్లాక్ ది abnormal birth. దానికి first

stage లేకుండానే second stage వచ్చింది. ఇక్కడ 7, 8 వేలు వసూలుచేస్తే ప్రైమరీ హెల్త్ యూనిట్ బిల్డింగ్ కొరకు, అప్పుడు యూనిట్‌ను ఇస్తామన్నారు. ప్రజలవద్ద కష్టపడి రు 20, 30, 100 వసూలుచేసి, ఆ రూపాయలు బ్యాంకులో కట్టినాము కాని మళ్ళీ వారు ఏమన్నారంటే "బ్లాకులో డబ్బు లేదు, మీకు ఒకేసారి second stage వచ్చింది. అది గవర్నమెంటుకు వ్రాస్తే స్పెషల్‌గా ప్రొవైడ్ చేస్తేనే డబ్బు దొరుకుతుంది. లేకపోతే లేదు" అంటున్నారు. తొందరగా ప్రైమరీ హెల్త్ యూనిట్ వస్తుందని ప్రజలకు చెప్పి 10 వేలు కలెక్టుచేసి పెట్టిన తరువాత కూడ, ప్రభుత్వంనుంచి రాలేదు అంటే, ప్రభుత్వం అంటే సామాన్యమా? నెలలో, రెండు నెలలో, సంవత్సరమో కావాలి, ఇప్పుడు వస్తుందా - అంటారు. ప్రజలకు నిరాశ కలుగుతుంది. మనం అనవసరంగా వారికి వాగ్దానాలుచేసి, అవి నెరవేర్చకపోతే, చెడ్డపేరు వస్తుందని నా మనవి

మా జహీరాబాద్ బ్లాకుకు కొన్ని ప్రత్యేకతలు ఉన్నవి. అసద్‌గంజ్ అనే గ్రామములో కొత్తగా ఇండ్లు కట్టినారు. రెండు సంవత్సరములు అయినది. రామతీరద్ అనే గ్రామం మొత్తం కొత్తగా కట్టినారు అక్కడ కొందరికి ఇండ్లు ఇచ్చినారు. అసద్‌గంజ్ ఇండ్లలో ఎవరూ లేరు. అవి కట్టి రెండేండ్లయినా అట్లాగే ఉన్నవి. ఎన్ని ఏండ్లు అట్లా ఉంచుతారో తెలియదు. ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసికొని వాటి విషయం చూడాలి ఆ ఇండ్లు తీసుకొనుటకు ఎవరూ తయారుగా లేరు రు 1700, 1800 లు వాటికి ఖర్చు అయింది అంటున్నారు. ప్రజలు రు 500, 600 లు కంటె ఎక్కువ ఇచ్చుటకు తయారుగా లేరు. వాటిని కట్టి రెండు సంవత్సరములు అయినది. ఇంతవరకు ఒకటి రెండు ఇండ్లు పడిపోయినవి కూడా. వాటికి maintenance లేకపోతే ఇంకొక అయిదారు సంవత్సరములలో అన్నీ పడిపోవచ్చును. అందువల్ల ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వము జాగు చేయక, రు 1700, 1800 లు, వస్తేనే ఇస్తాము అనకుండ రు 500, 600 లు తీసుకొని యివ్వాలని కోరుతున్నాను. ఆ ఇండ్లను ఖాళీగా ఉంచితే ప్రభుత్వమునకు లాభము ఉండదు, ప్రజలకూ లాభము ఉండదు. వాటి ధర తగ్గించి, ప్రజలకు అనుకూలముగా ఉండేట్లు చేసి allot చేస్తారని ఆశిస్తూ, ఈ అవకాశము నాకు ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదములు అర్పిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ పి. గున్నయ్య (పాతపట్నం-రిజర్వుడ్): అధ్యక్షా, పూజ్యులు ప్లానింగ్ మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును నేను హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. మనకు గత డిశంబరు 1 వ తేదినుంచి జిల్లాపరిషత్తులువచ్చాయి. సమితీలు వచ్చాయి. వారు ఎన్నియో కార్యక్రమములు చేయవలసియున్నది. అలాంటి పరిస్థితిలో ఈ బడ్జెటులో కేటాయించిన డబ్బు చాలదు, ఇంకా హెచ్చుచేయవలెనని

ప్రభుత్వాన్ని ప్రార్థిస్తున్నాను. ఇప్పుడు గ్రామాలలోని ప్రజలు ప్రతిపనికి జిల్లా పరిషత్తు సమితులుపైన ఆధారపడియున్నారు. స్కూలు టీచరునుంచి, అధికాహారోత్పత్తినుంచి, అన్ని రంగాలలోను గ్రామ జీవితాన్ని అభివృద్ధి చేయుటకు, ఈ ప్రణాళిక ఉద్దేశం. ఈ పనులన్నీ పరిషత్తులద్వారా జరిపించుటకు ప్రభుత్వం వీటిని ఏర్పాటుచేసింది. అందుకు యీ డబ్బు చాలదని నా అభిప్రాయం మా శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 59-60 సం.లో 150 నూతులకు ప్రపోజల్సు వచ్చినవి. కాని 50 నూతులకుకూడ తగిన డబ్బులేకపోయింది. ప్రజలు నీరు త్రాగడానికికూడ సౌకర్యాలు కలిగించాలి. బ్లాక్సులో డబ్బు లేదంటున్నారు. అదేవిధంగా వ్యవసాయదారుల పరిస్థితి ఉన్నది. ధరలు విపరీతంగా పెరుగుతున్నవి అంటున్నారు. అగ్రికల్చరల్ డిపార్టుమెంటువారు ప్రచారం చేస్తున్నారు. నేను మొన్న నా ఏరియానుంచి వస్తూ ఒక రైతు పండించిన బంగాళదుంపల విషయం తెలుసుకొన్నాను భూమిని సారవంతముచేసి రెండువీశెల బంగాళదుంపలు వేసి 50 వీశెలు పండించినాడు. అలాగే శ్రీకాకుళం జిల్లాలో అనేక మంచి భూములు ఉన్నవి గ్రామ పంచాయితీబోర్డువారి రేడియోద్వారా వార్తవిని బంగాళాదుంపలు వేసి పండించారు. సాయంకాలము రేడియోలో వచ్చే గ్రామస్థుల కార్యక్రమాలు విని రైతులు పంటలు పండించుటకు ఎంతో ఉత్సాహపడుతున్నారు. పంటలు పండించుటకు రైతుకు కావలసిన ఎరువులు ఇతర ఏర్పాట్లు, ఈ పరిషత్తులద్వారా చేయుటకు డబ్బులేదు అంటున్నారు. అమ్మోనియాసల్ఫేటు లేదంటున్నారు. పిండికొనుక్కొనుటకు లోన్సు లేవంటున్నారు. రైతులు తోటలలో మొక్కలు వేసుకొనుటకు, నిమ్మతోటలు మొదలైనవి వేసుకొనుటకు డబ్బు యిచ్చామంటున్నారు. మా జిల్లాలో తక్కువ యిచ్చారు. మా జిల్లాలో ఎక్కువ మెట్టభూమి ఉన్నది. ఆ భూములలో నిమ్మ, జీడిమామిడి, మామిడితోటలు వేసుకొనుటకు కుతూహల పడుతున్నారు కాని మా జిల్లాకు తక్కువ డబ్బు వచ్చింది అంటున్నారు. గత సంవత్సరం రెండు మూడు వందలు దరఖాస్తులు ఉండిపోయినవి. అధికాహారోత్పత్తికికూడ ఎక్కువ సహాయం చేయాలి బ్లాకులో, సగము డబ్బు ప్రజలు యిస్తేనేగాని చెరువులకు మరమ్మతు చేయము అంటున్నారు. అలాంటప్పుడు రైతులు ఏవిధంగా వ్యవసాయం అభివృద్ధి చేసుకోగలరు? నా ఏరియాలో పర్లాకిమిడి మహారాజుగారు చిన్న చిన్న వాగులకు డాములు కట్టించారు అయిదారు వందలు పెట్టితే ఒక డాం అవుతుంది. ఇటువంటి చిన్న మైనర్ ఇర్రిగేషన్ పనులు బ్లాకులద్వారా చేయిస్తే రెండుపంటలు, ఎకరానికి 20 బస్తాలు కూడ పండించటానికి వీలవుతుంది. సగము డబ్బు యివ్వాలని అనకుండా, ఈ మైనర్ ఇర్రిగేషన్ పనులు చేయించి హెచ్చుపంటలు పండించడానికి తగిన ప్రోత్సాహము యివ్వాలని ప్రార్థిస్తున్నాను.

మా పాతపట్టణం తాలూకాలో జిల్లాబోర్డు రోడ్లు ఉన్నవి. మహారాజు గారు షైరు తిరుగుటకు వేసుకొన్న రోడ్లు, ఆ రోడ్లనుచూస్తే పబ్లిక్‌గార్డెన్సులో ఉన్నట్లు అందంగా కనిపిస్తున్నవి. ఆ రోడ్ను బాగుచేయుటకు జిల్లా బోర్డుకు డబ్బు లేదన్నారు ఈ సంవత్సరం పరిషత్తు తీసుకున్నది. కాని అసలు గ్రాంటు లేవంటున్నారు బండ్ల రాకపోకలకు, ప్రజల ప్రయాణ సౌకర్యాలకు ప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేయవలసిన బాధ్యత ఎంతైనా ఉన్నది. పరిషత్తు క్రింద ఉన్నరోడ్లు ప్రభుత్వము తీసుకొని, ఆరోడ్ల బాగోగులకు ఏర్పాటు చేస్తారని ప్రార్థిస్తున్నాను.

బ్లాకులో హరిజనులకు సంబంధించిన పనులు చాల ఆలస్యముగా జరుగు తున్నవి కొన్ని గ్రామాలలో అసలే జరుగుటలేదు. ప్రతి గ్రామమునుంచి పంచాయతీబోర్డు ప్రసిడెంటు ఒక రిప్రజంటేటివ్‌గా సమితికి వచ్చాడు. సమితి రిప్రజంటేటివ్స్ పరిషత్తుకు వచ్చారు. కాని హరిజన్ను విషయమై ఏమిచేయు టకూ డబ్బు యివ్వకుండా ఉన్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వమువారు పరిషత్తుద్వారా గాని, సమితులద్వారా గాని ప్రతి గ్రామములో హరిజనులకు సంవత్సరమునకు 20 పెంకుటి ఇండ్లు కట్టుటకు ఏర్పాటుచేస్తే ఇది నిజముగా రామరాజ్యము అని ప్రజలు ఎన్నోవిధముల ప్రభుత్వాన్ని పొగడుకొంటారు. జిల్లా మొత్తంమీదకనీసం 100 ఇండ్లు అయినా బ్లాక్సు ద్వారా కట్టించాలి. ఈ హరిజనులవ్యవహారములు పరిషత్తుకు వప్పజెప్పకూడదు ఆయాల్సులో ఏదోవేశారు. అధ్యక్షా, హాస్పెటల్సు గురించిగాని, సిమెశనస్థలములు గురించిగాని, గ్రామలెవెల్ లో అనేక పాలిటిక్సు బయలుదేరి హరిజన్సుకు యిచ్చిన భూమికి రిట్స్ వేసి, అటువంటి ఇబ్బందులు కలుగజేయడం జరుగుతోంది. కాబట్టి Social Welfare Department ను అలాగే ఉంచి పేదవాళ్లకు కావలసిన విషయాలలో ఎక్కువ శ్రద్ధతీసుకుని ప్రజా శికకు ఎక్కువడబ్బుయిచ్చి వారికి సౌకర్యాలు చేయడానికి ప్రభుత్వంవారు తోడ్పడ వలెనని ప్రార్థిస్తున్నాను. మాజిల్లాలో ఉన్న Fisheries Department కు 2 లక్షల రూపాయలవరకు budget లో యిచ్చారు. ఆ Fisheries Department వారు ఏమిచేస్తున్నారో తెలియదు. ఆ ప్రాంతంలోని పల్లెవాళ్ళందరు సముద్రంలో మూడేసిరోజులు చేపలు పట్టుకుని పార్వతీపురం, బొబ్బిలి, పర్లాకిమిడి ఆ ప్రాంతం అంతా తిరిగి అమ్ముకుంటున్నారు. ఈ Department కు రెండు వానులు, ఎనమండుగురు డైరక్టర్లు. వీళ్ళందరికి యిచ్చే డబ్బు దండుగ. ఈఖర్చు తగ్గించి, ప్రజోపయోగకరమైన పనులకు వినియోగించి, గ్రామాలలోని కష్టసుఖాలన్నిటిని తెలుసుకున్నటువంటి యువకులైన రంగారెడ్డిగారు గ్రామరైతులయొక్క శ్రేయస్సుకు ఎక్కువగా తోడ్పడవలెనని తమద్వారా వారిని వినయపూర్వకంగా ప్రార్థిస్తూ విరమించుకుంటున్నాను.

*శ్రీ కె. రాజమల్లు (సిద్దిపేట్ - జనరల్) : అధ్యక్షా, జిల్లాపరిషత్ functioning ఏ మాదిరిగా జరుగుతున్నదో కొద్ది మాటలు చెప్పదలచుకున్నాను. జిల్లా పరిషత్‌లు, పంచాయితీలు functioning ప్రారంభించి కొద్ది రోజులే అయినప్పటికీ కొన్ని practical difficulties ముందుకు వస్తున్నాయి. ఆ functioning లో చాల యిబ్బందులు కలుగుతున్నాయి. Planning ఉపయప్రదం కావాలంటే - officer ల మధ్య, కొత్తగా ఎన్నుకోబడిన president మధ్య mutual understanding, co-operation, co-ordination of work ఉండాలి. ఆ మాదిరిగా కాకుండా నువ్వు సుపీరియరా, నేను సూపరియరా అనే differences జిల్లా పరిషత్ ప్రెసిడెంట్స్, పంచాయితీ ప్రెసిడెంట్స్, Block Development Officers, Collectors మధ్య వస్తున్నాయి. ఇంకా కొద్దిరోజులు పోతే ఎన్ని మార్పులు చేసుకోవలసి వస్తుందో అనుభవంమీద బాగా తెలుస్తుంది. పని చురుగ్గా నడవడానికి rules లో కొన్ని మార్పులు తీసుకువస్తే బాగుంటుంది. Administrative control అంతా జిల్లా కలెక్టర్లు, Block Development Officers, మొదలైన Officers చేతులలో ఉన్నది. Money distribution వచ్చినప్పుడు కొంత misappropriation జరుగుతున్నది. రైతులకు 400, 500, 600 రూపాయలు చొప్పున Extension Officer తక్కావిలోన్ను యివ్వవలసి వస్తుంది. ఆ డబ్బు యిచ్చేటప్పుడు 200 రూపాయలు యిస్తే 50 రూపాయలో ఎంతో ఆ Officer కు యివ్వవలసి ఉంటుంది. ఇది పంచాయతీ సమితి ప్రెసిడెంట్స్ చూసి ఏమి చేయలేకపోతున్నారు. వాళ్ళకు ఎక్కువ అనుభవం లేదు. "మీరు supervision చేయవలసిందేగాని practical గా చేయవలసింది ఏమి లే"దన్నట్లుగా కొంతమంది ఆఫీసర్లు ప్రవర్తిస్తున్నారు. దీనిని మంత్రిగారు note చేసుకోవాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. నేను ఒక ఉదాహరణ చెబుతున్నాను చెన్నూరు తాలూకాలో అక్కడ ఉన్న Extension Officer, శివార్ అనే గ్రామంలో dam కట్టించవలసి ఉన్నది. ఆ dam ను పల్లెటూరి రైతులే కట్టుకున్నారు ఆ Extension Officer తనకు అనుకూలంగా ఉన్న contractor పేరిట bills, తయారు చేయించి, ఆయన చేత bills draw చేయించి దానిలో కొంత డబ్బు తీసుకున్నాడు. నిజంగా dam కట్టింది రైతులు రైతులకు తక్కావీ అప్పులు యిచ్చేటప్పుడుకూడ ఆ Extension officer అప్పుతీసుకున్న ప్రతి వానిదగ్గర 100 రూపాయలు 200 రూపాయలు, ఈ మాదిరిగా తీసుకోవడం జరిగింది. ఎవరైతే 100 రూపాయలు 200 రూపాయలు యివ్వడానికి refuse చేస్తారో వాళ్ళను రోజూ త్రిప్పడం డబ్బు యివ్వకపోవడం జరుగుతున్నది. అక్కడ ఉన్న పంచాయితీ ప్రెసిడెంటు ఏమి చేయలేకపోతున్నాడు. Immediate గా ఏదైనా action తీసుకోవాలంటే Collector కు వ్రాయాలి. Collector వచ్చి

enquiry చేయాలి ఇట్లా ఆలస్యము జరుగుతున్నది. అందువలన పంచాయితీ ప్రెసిడెంటుకుగాని, జిల్లా పరిషత్ ప్రెసిడెంట్ కుగాని, administration లో అవకతవకలు జరుగుతున్నప్పుడు, misappropriation జరుగుతున్నప్పుడు immediate గా suspend చేయడానికైనా అధికారం ఉండాలి Administrative control అంతా Collector కే ఉన్నందువల్ల వాళ్ళు ఉత్సాహంతో పనిచేయలేక పోతున్నారు దీనివల్ల ఎన్నో యిబ్బందులకు గురికావలసి వస్తున్నది. Ministers కు Secretaries కు ఎట్లా సంబంధం ఉన్నదో అట్లాంటి సంబంధమే జిల్లాపరిషత్ ప్రెసిడెంటుకు, కలెక్టరుకు ఉంటే పని మంచిగా నడుస్తుంది ఎక్కడయితే యిటువంటి Complaints వస్తాయో అక్కడ immediate గా suspend చేయడానికి జిల్లాపరిషత్ ప్రెసిడెంటుకుగాని, పంచాయితీ ప్రెసిడెంటుకుగాని అధికారం ఉండాలి తరువాత enquiry జరపించాలి ముందు enquiry చేసి తరువాత action తీసుకోవాలంటే ఈ లోపల ఎన్నోమార్పులు జరుగుతాయి కనుక వీలుఅయితే act లో గాని లేక rules లో గాని ఈ మార్పు తీసుకువచ్చే ప్రయత్నం చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. Decentralization of power యివన్నీ చూసినట్లయితే ఒకవిధంగా సంతోషంగానే ఉన్నది. కాని elected persons ను అక్కడ పెట్టుకుని ఈ మాదిరిగా చేస్తూ ఉంటే దీనియొక్క ముఖ్యఉద్దేశ్యమే పూర్తిగా దెబ్బతినిపోతుంది ఒకసారి విశ్వాసం పోయింది అంటే తరువాత మనం ఎంతమొత్తుకున్నా లాభంలేకుండా పోతుంది. మంత్రిగారు ఈ విషయాలను note చేసుకుని enquiry చేయించినట్లయితే తప్పకుండా prove అవుతాయి ఒకఆయన డబ్బు యివ్వడానికి refuse చేస్తే ఆయనను యింటికి తీసుకుపోయి డబ్బు యివ్వలేదని కొట్టడము జరిగింది, police station లో complaint చేస్తే Police Sub-Inspector, extension officer యిద్దరు ఏకమైనారు. ఏమిచేయలేము ఇటువంటి సందర్భాలలో planning successful కావాలంటే అధికారాలలో కొన్ని మార్పులు రావాలి Action తీసుకోడానికి వీలులేకపోయినా immediate గా suspend చేయడానికైన అధికారంయిచ్చి తరువాత collector చేత enquiry చేయించి final decision తీసుకోవచ్చు. అందువలన ఈ మార్పులు తప్పకుండా తీసుకురావాలని మనవిచేస్తున్నాను. Distribution of loans విషయంలో ఎవరయితే అర్హులో వారికి యివ్వడంలేదు. పంచాయితీ ప్రెసిడెంట్సు చెప్పినప్పటికీ కూడ వాళ్ళమాట వినకుండా "మీకన్న మేమే ఎక్కువ. మేము చెప్పినట్లు మీరు వినాలి. పని జరుగుతోందో లేదో చూడవలసిందేతప్ప మీరు అడగవలసింది ఏమీ లేదు" అని అంటున్నారు, వాళ్ళు ఎక్కడయితే బావులకొరకుగాని యితర పనులకొరకుగాని డబ్బు యిచ్చారో అక్కడ పనులు జరగటంలేదు. బావులు లేవు. School buildings లేవు. ఇటువంటివి ఎన్నో నిదర్శనాలు ఉన్నాయి.

నేను concrete example యిచ్చినాను. ఒక officer మీదనైన ఖచ్చితమైన చర్యతీసుకుంటే యికముందు వచ్చే ఆఫీసరులకు భయం ఉంటుంది. ఖచ్చితంగా పనిచేస్తారు ఆఫీసరులమీద complaint చేశారని, department యొక్క మర్యాద కాపాడుకోవడం కొరకు వాళ్ళమీద చర్య తీసుకోకపోవడం మంచిది కాదు All are interested in planning. Elected President మా ఆఫీసరు మీద complaint చేసినాడు అనేటటువంటి ఆలోచన పెట్టుకోకుండా ఉన్నప్పుడే మన ప్లానింగ్ successful గా నడుస్తుంది దానిని గురించి Minister గారు తీవ్రంగా ఆలోచించి తగిన ఏర్పాటు చేయాలని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

టెంపొరరీ చైర్మన్ సమావేశము రేపు ఉదయం 8-30 గంటలకు వాయిదా వేస్తున్నాను.

The House then adjourned till Half Past Eight of the clock on Wednesday, the 9th March, 1960.

★

APPENDIX

ప్రణాళికలు, స్థానిక పరిపాలనశాఖ

బడ్జెటు 1960-61, డిమాండు నెం. 36, సమాజాభివృద్ధి ప్రాజెక్టులు, జాతీయ విస్తరణ సేవాకార్యక్రమం. స్థానికాభివృద్ధి పనులు

డిమాండు...రూ 4,49,96,000

సమాజాభివృద్ధి, స్థానికాభివృద్ధి పనుల క్రింద రూ. 4,49,96,000 కోరడానికి ఉపక్రమిస్తున్నాను.

ఆశయాలు - పద్ధతి

సమాజాభివృద్ధికాని, దానిలో ఇప్పుడు అనుసరించబడే సూత్రాలు కాని కొత్తవి కావు. మనుష్యులు ప్రతిచోటా, అన్ని సమయాలలోనూ కలిసే జీవించారు. తమ తమ ఆశయాలు, జీవిత విలువల కనుగుణంగా సమాజాలను అభివృద్ధిపరచుకోడానికి సర్వదా తమకు తెలియకుండానే ప్రయత్నం చేస్తూనే ఉన్నారు. అయితే ఇప్పుడు కొత్త విషయ మేమంటే, గ్రామసమాజాల ఏకీకృత అభివృద్ధి జాతీయ కార్యక్రమంగా చేపట్టబడుతున్నది అంతేకాక "గ్రామీణ జీవితంలోని అంశాలన్నీ పరస్పర సంబంధం కలవనీ, వాటి విషయంలో విడివిడిగా పనిజరిపితే శాశ్వతఫలితాలు కలుగవనీ" గుర్తించబడి, ఈ గుర్తింపు కనుగుణంగా పని జరుపబడుతున్నది. అలాగని అత్యవసరమయిన ప్రత్యేక సమస్యలకు ప్రాధాన్య మివ్వబడకపోదు. కాని ఇదికూడా సమాజజీవితం అన్ని రంగాలలో అభివృద్ధికి అనగా ఆర్థిక, సాంఘిక, సాంస్కృతిక రంగాల అభివృద్ధికి ఉద్దేశించబడిన ప్రణాళికలో అంతర్భాగం కాగలవు కాబట్టి ఒక ప్రదేశంలోని భౌతిక సంపదనే కాక మానవ వనరులను కూడా సాధ్యమయినంత ఎక్కువగా అభివృద్ధి పరచటమే సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమం ప్రధానాశయం. దీనిక్రింద గ్రామజీవితానికి సంబంధించిన సమస్య లన్నిటినీ వేర్వేరు రకాల సహకార సూత్రం ద్వారా పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నం జరుగుతున్నది. ఈ సమస్యలను పరిష్కరించి అభివృద్ధినిసాధించటానికి తగినబలం ప్రధానంగా ప్రజలనుంచే రావాలి. ప్రభుత్వం వారికి కావలసిన వస్తువులను, ఉద్యోగులను, పరపతిని మాత్రం అందజేస్తుంది. సమాజాభివృద్ధి ఆశయం కేవలం ఒక్క ఆర్థికాభివృద్ధి కాదు, కాని ప్రస్తుతం మన దేశంలో ముఖ్యంగా గ్రామాలలో అధిక సంఖ్యాకులు పేదవారై ఉన్నారు. వారికి చేతినిండా పనిలేదు. ఈ పరిస్థితులలో అన్నిటికి మూలకారణమయిన ఆర్థికాభివృద్ధి వినా మరే అభివృద్ధి సాధించలేం. కాబట్టి సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమం ముందుగా గ్రామీణ సమాజాల ఆర్థిక స్థాయి పెంపుకై కృషి చేయాలి.

సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమం 1952 అక్టోబరునుంచి అమలులో ఉంది. ఆ తరువాత దీని అమలులో గడించిన అనుభవం దృష్ట్యా పెక్కు మార్పులు చేయబడినవి. ఇందువల్ల ఖర్చు పరిమితులలో మార్పు వచ్చింది. ప్రభుత్వ సహాయంతో జరిగే ప్రజల కార్యక్రమంగా దీని అమలుకై పరిపాలనా సంబంధమయిన సర్దుబాట్లు కూడా అవసరమయ్యాయి. బల్వంతరాయ్ మెహతా కమిటీ సిఫార్సుల ననుసరించి 1958-59 లో ఈ కార్యక్రమం పునర్వ్యవస్థీకరింపబడింది దీని పద్ధతి, స్వరూపము కూడా మార్చబడినవి, జాతీయ విస్తరణ సేవా కేంద్రాల స్థానంలో సమాజాభివృద్ధి కేంద్రాలు, అనంతర - తీవ్ర అభివృద్ధి కేంద్రాలు ఏర్పడ్డాయి. ఈ కార్యక్రమం అయిదేసి సంవత్సరాలు గల రెండు ఘట్టాలుగా మాత్రమే విభజించబడింది. తీవ్రాభివృద్ధి గల మొదటి ఘట్టం మొదటి అంచె అనీ, రెండవది రెండవ అంచె అని వ్యవహరింపబడతాయి. మొదటి అంచెకు ముందు పూర్వ - విస్తరణకై ఒక సంవత్సరం కేటాయించబడాలని కూడా సిఫార్సు చేయబడింది. ఈ కొత్త కార్యక్రమం 1958 నుంచే మన రాష్ట్రంలో అమలుపరుచబడుతున్నది. ఈ కొత్త పద్ధతి క్రింద, మొదటి అంచె కేంద్రాలకు 5 సంవత్సరాలకి రూ 12 లక్షలు, రెండవ అంచె కేంద్రాలకు మరొక 5 సంవత్సరాలకు రూ. 5 లక్షలు కేటాయించబడినవి.

ఈ కార్యక్రమాన్ని దేశానికంతకూ విస్తరించే తేదీని కూడా మార్చాలని మెహతా కమిటీ సూచించింది. 1963 అక్టోబరు నాటికి యిది దేశమంతకీ విస్తరిల్లాలని కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది ఈ కార్యక్రమాన్ని ఘట్టాలుగా విభజించే విషయాన్ని కూడా వారు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు సూచించారు. మన రాష్ట్రం 447 అభివృద్ధి కేంద్రాలుగా విభజించబడింది. ఇప్పటికి 282 కేంద్రాలు ఏర్పడ్డాయి. వీటిలో, గిరిజన ప్రాంతాలలో ప్రారంభించిన 4 బహుళార్థ సాధక ప్రాజెక్టులు, 156 మొదటి అంచె కేంద్రాలు, 75 రెండవ అంచె కేంద్రాలు, 11 సమాజాభివృద్ధి కేంద్రాలు, 36 పూర్వ విస్తరణ కేంద్రాలు ఉన్నాయి. వీటిక్రింద మొత్తం విస్తీర్ణం 1,06,041 చ. మైళ్ళలోను 62,984 చ. మైళ్ళు, 26,450 గ్రామాలలోనూ, 17,991 గ్రామాలూ, 258.6 లక్షల గ్రామీణులలోను 186 లక్షల మంది ఉన్నారు. ఈ కార్యక్రమం క్రింద 59 శాతం విస్తీర్ణం, 68 శాతం గ్రామాలు, 72 శాతం గ్రామీణులున్నారు. 1-4-1960 న 22, 2-10-1960 న మరొక 22 పూర్వ-విస్తరణ కేంద్రాలను నెలకొల్పాలని సంకల్పించబడింది.

అయితే మెహతా కమిటీవారు ప్రజాస్వామ్య వికేంద్రీకరణ అనే పద్ధతిని సూచించి అభివృద్ధి కేంద్రాల ప్రాతిపదిక వ్యవస్థ విషయంలోనే కొన్ని ప్రాథమికమయిన సిఫార్సులు చేశారు.

ప్రజాస్వామ్య వికేంద్రీకరణ

దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చి నిజమయిన ప్రజాస్వామ్య విధానం అవలంబింపబడటంతో, ప్రభుత్వ వ్యవహారాలలో ప్రజాభీష్టం వ్యక్తీకరణకేమి పవిత్రమైన పరిపాలనాంగశాలలో వాస్తవమైన ప్రజాప్రతినిధుల ప్రవేశానికేమి అవకాశాలు కల్పించబడినవి. స్వాతంత్ర్యంవల్ల చేతులు మారిన అధికారం తత్ఫలం అన్ని స్థాయిలలోనూ అందరికీ లభించలేదు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చి ప్రజాస్వామ్య పరిపాలన సాగుతున్న ప్రజలకు మిక్కిలి సన్నిహితమయిన స్థాయిలలోని ప్రభుత్వం యించుమించు యేమీ మార్పు లేకుండానే ఉంది కాబట్టి ప్రభుత్వం వివిధ స్థాయిలలో విధిగా ప్రజాస్వామ్య విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టి ప్రజలకు దానిని సన్నిహితం చేయవలసిన అవసరం ఏర్పడింది ప్రజాస్వామ్యం వర్ధిల్లాలంటే ప్రజాభీష్టానికి ప్రత్యక్షంగా బాధ్యత వహించే పరిపాలన వ్యవస్థ ఉండాలి. కాబట్టి పరిపాలన క్రింద స్థాయిలలో ప్రజాస్వామ్యాన్ని ప్రవేశపెట్టాలి. అధికారాన్ని ప్రజలకు సన్నిహితులయినవారికి యిచ్చివేసి వారు ప్రజాభీష్టానికి ప్రత్యక్షంగా బాధ్యత వహించేలా చేయాలి ఈ సందర్భంగానే ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులలో వికేంద్రీకరణను తలపెట్టవలసి వచ్చింది.

1959 లో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేసిన ఆంధ్రప్రదేశ్ పంచాయతీ సమితులు జిల్లాపరిషత్తుల ప్రజాసంస్థల త్రిశ్రేణి పద్ధతి తలపెట్టబడిన సంగతి గౌ. సభ్యులకు, తెలిసే ఉంది ప్రజలలో సామాజిక దృక్పథాన్ని, గ్రామ బ్లాకు జిల్లాస్థాయిలలో నాయకత్వాన్ని పెంపొందించి తద్వారా వారే స్వయంగా పథకాలు వేసుకొని వాటిని ప్రజలు, స్వచ్ఛంద సంస్థల సహకారంతోను, ప్రభుత్వశాఖల సహాయంతోనూ అమలు జరిగించుకొందుకు దోహదం చేయడమే యీ చట్టం ప్రధానాశయం. ఈ చట్టంలో సంకల్పించిన త్రిశ్రేణి పద్ధతి యీ ఆశయాన్ని స్థూలంగా సాధించగలదని భావింపబడుతున్నది. ఏమయినా, పరస్పరం కాని గ్రామ పంచాయతీలతో కాని సంబంధంలేని తాలూకా, జిల్లా బోర్డుల కంటె మిన్నగానే యివి పనిచేయగలవు.

అ. పంచాయతీలు : ప్రజాస్వామ్య వికేంద్రీకరణ క్రింద రాష్ట్రంలో మొదటి స్థాయి ప్రజాసంస్థ గ్రామపంచాయతీ. వెయ్యి లేక అంతకంటె యెక్కువ జనాభాగల గ్రామాలన్నిటికీ యిదివరకే పంచాయతీలు ఏర్పరచబడ్డాయి. జనాభా వెయ్యి కంటె తక్కువగల గ్రామాలు కొన్ని ఉచితరీతిని కలుపబడినవి. రాష్ట్రంలో గల 26,000 గ్రామాలకు మొత్తం 14,286 పంచాయతీలు ఉన్నాయి. ఆంధ్ర ప్రాంతంలో ఏజన్సీ ప్రాంతాలలో తప్ప, యీ పంచాయతీలన్ని సరాసరి ఎన్నికల ద్వారా ఏర్పరచబడ్డాయి. పంచాయతీ సమితుల యొక్క, ప్రభుత్వం యొక్క స్థానికాభివృద్ధి కార్యక్రమాలను సాధ్య

మయినంత యెక్కువగా పంచాయతీలచే అమలు జరిపించాలనికూడ ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

అ. పంచాయతీ సమితులు : 235 అభివృద్ధికేంద్రాలలో పంచాయతీ సమితులు ఇదివరకే ఏర్పరచబడ్డాయి. 1960-61 లో మరి 37 సమితులు ఏర్పడవచ్చు. పంచాయితీసమితులను బ్లాకులలోని పంచాయితీల అధ్యక్షులు, సమితికి ప్రయోజనకరమయిన కొన్ని రంగాలలో విషయపరిజ్ఞానం కలిగి కో ఆప్టు చేయబడిన ఆరుగురు సభ్యులు నిర్వహిస్తారు

ఆ. జిల్లాపరిషత్తులు : జిల్లాస్థాయిలో ప్రభుత్వం 1-12-59 నుంచి 20 జిల్లా పరిషత్తులను ఏర్పాటుచేసి జిల్లాబోర్డులను రద్దుచేసింది.

పంచాయతీసమితులకు సంబంధించినంతవరకు వాటి అధికారాలు, పనులు ఆంధ్రప్రదేశ్ పంచాయితీసమితులు, జిల్లాపరిషత్తుల చట్టం 18 వ సెక్షన్‌లో నిర్దేశించబడినవి సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమం కార్యకలాపా లన్నిటిని పంచాయతీసమితులు చేపట్టినవి. వ్యవసాయం, పశుపోషణ, ఆరోగ్యపారిశుద్ధ్యాలు, ప్రాథమిక విద్య, కుటీరపరిశ్రమలు, సాంఘిక-సంక్షేమ రంగాలలో గ్రామసంక్షేమాభివృద్ధులకు సంబంధించి ఇప్పుడు మామూలు ప్రభుత్వశాఖలు జరుపుతున్న కార్యకలాపాలు కూడా వాటి అమలుకు అవసరమయిన ధనంతో సహా పంచాయతీసమితులకు అప్పగించబడతాయి. జిల్లాపరిషత్తులు ఏర్పడిన తేదీనుంచి వాటికి జిల్లాబోర్డుల అధికారాలు, పనులు, సంస్థలు, ఆస్తి, అప్పులు అప్పగించాలని కూడా నిర్ణయించబడింది. 1959 ఆంధ్రప్రదేశ్ పంచాయతీ సమితులు, జిల్లాపరిషత్తుల అప్పు నిబంధనలలోని షరతులకు లోబడి ఆ చట్టం ప్రయోజనాల సిద్ధికై పంచాయతీసమితులు అప్పులు కూడా తీసుకోవచ్చు. వాటికి పరిపాలనా సంబంధమయిన, ఆర్థిక సంబంధమయిన మంజూరీలనిచ్చే అధికారాలు, అధికారులుకూడా నిర్ణయించబడ్డారు ఈ విషయంలో నిబంధనలు అప్పుడే జారీచేయబడినవి. పంచాయతీసమితులకు సమాజాభివృద్ధిక్రింద కేటాయించిన ధనాన్నే కాక వ్యవసాయం, పశుపోషణ, పరిశ్రమలు మున్నగు మామూలు ప్రభుత్వ శాఖలతోపాటు నీటిపారుదల, గ్రామీణ గృహవసతులక్రింద అప్పులుకూడా ఇవ్వాలని నిర్ణయించబడినది. ఈ సొమ్మును అవి సమితి ప్రాంతాలలోని వ్యక్తులకు పంచుతాయి. ఈ సొమ్మును పంచాయతీ సమితులకి యిచ్చిన ఋణంగానే పరిగణించి ప్రభుత్వం దానిని వాటి దగ్గరనుంచే రాబట్టుకొంటుంది. సమితులు దానిని మళ్లీ తామిచ్చిన వ్యక్తుల వద్దనుంచి రాబట్టుకోవలసి ఉంటుంది.

ఇ. జిల్లా పరిషత్తులు : జిల్లా పరిషత్తుల విషయంలో ఈ చట్టం ప్రకారం జిల్లా పరిషత్తు పంచాయతీ సమితుల సలహా సంస్థగాను, అజమాయిషీ సంస్థ

గాను పనిచేయాలి. వాటి బడ్జెటులను ఆమోదించడానికి, పథకాలను సమన్వయం చెయటానికీ, ప్రభుత్వం ఇచ్చిన ధనాన్ని అభివృద్ధి కేంద్రాలకు పంచడానికి దానికి అధికారం ఉంటుంది. ప్రభుత్వ ప్రాథమిక కర్తవ్యములయిన గ్రామాభివృద్ధి, గ్రామీణ ప్రజలజీవన ప్రమాణాభివృద్ధులలో జిల్లా పరిషత్తులకు సన్నిహిత సంబంధం ఉంటుంది. రెండు మూడు అభివృద్ధి కేంద్రాలకు సంబంధించిన ఉమ్మడిపథకాల అమలు కార్యక్రమాన్ని కూడా ఇదే చూడాలి గిరిజనులు అధికంగా గల షెడ్యూల్డు ప్రాంతాలలో సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమం విశాల ప్రాతిపదికపై ఏర్పడిన అడ్వయిజరీ ప్లానింగు, అభివృద్ధిసంఘాల సహాయంతో అమలు జరపబడుతుంది, అయితే జిల్లా పరిషత్తులు యీ బ్లాకులలో కార్యక్రమం అమలును గమనిస్తూ, సమీక్షిస్తూ దానికి తోడ్పడుతూ ఉండి, పూర్వపు జిల్లాబోర్డుల పనులనుచెస్తూ ఉంటాయి.

చట్టబద్ధమయిన సంస్థల పెట్టుబడి

చట్టబద్ధమయిన పంచాయతీ సమితులకు అప్పగించబడిన కార్యక్రమాల అమలుకై వాటికి మామూలు ప్రభుత్వశాఖలు సహాయక గ్రాంటులుగా ధనాన్ని అందచేస్తాయి ఇందునిమిత్తం 1960-61 బడ్జెటులో నిర్దిష్టమయిన పద్దులక్రింద ఆయా బడ్జెటులలో వసతి కల్పించబడింది. అయితే స్థానిక సంస్థల ఆర్థిక బాధ్యతలు హెచ్చాయని ప్రభుత్వం గుర్తించింది. కాబట్టి పంచాయతీ సమితులకు దిగువ సాలుసరి గ్రాంటులు యివ్వడానికి నిర్ణయించింది

1 ఒక్కొక్క పంచాయతీ సమితికి జనాభాలో తలకి 25 న. పై. వంతున రాష్ట్రమంతటా పంచాయతీ సమితులు ఏర్పడినట్లయితే యిందుకు దాదాపు రూ 65 లక్షలు కాగలవు అయితే యిప్పటికి ఏర్పడిన సమితుల క్రింద, వచ్చే సంవత్సరం ఏర్పడగలవాటి క్రింద ఉండగల జనాభాదృష్ట్యా వచ్చే సంవత్సరం బడ్జెటులో రూ. 40 లక్షలు చేర్చబడ్డాయి.

2. ఒక్కొక్క పంచాయతీకి తలకి 25 న. పై. ఇందుకు సంవత్సరానికి రూ. 65 లక్షలు కాగలవని అంచనా, వచ్చేసంవత్సరం బడ్జెటులో యీ మొత్తమంతా చేర్చబడింది.

3. ఒక్కొక్క పంచాయతీ జనాభాలో తలకి 25 న. పై. ఇది వెనుకబడి ఉండి ప్రత్యేక సహాయం అవసరమయిన పంచాయతీలనిమిత్తం ఏర్పరచబడిన 'సమతుల్యనిధి' (ఈక్వలైజేషన్ ఫండ్) కి జమకట్టబడుతుంది. ఇందుకుకూడా సంవత్సరానికి రూ 65 లక్షలు కాగలవని అంచనా. వచ్చే సంవత్సరం బడ్జెటులో యీ మొత్తమంతా కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 30 లక్షలను పల్లెప్రాంతాలలో మంచినీటి సరఫరా పథకాలకై కేటాయించాలని సంకల్పం.

4. రాకపోకల సౌకర్యాల అభివృద్ధికై ప్రతి పంచాయతీ సమితికి జనాభాలో తలకి 30 న పై. వంతున సాలుసరి గ్రాంటులను యివ్వాలనికూడా

నిర్ణయించబడింది. సమితులు లేని బ్లాకుల విషయంలో ఇటువంటి గ్రాంటే జిల్లా పరిషత్తులకు యివ్వబడుతుంది. ఈ గ్రాంటు టోల్సు, లైసెన్సు రుసుముల ఆదాయంలో కలుగగలదని అంచనా వేసిన నష్టం భర్తీకై యివ్వబడుతుంది ఇందుకు యేటా రూ. 78 లక్షలు ఖర్చు కాగలదని అంచనా.

ఇవి కాక, స్థానిక సంస్థలు తమ బాధ్యతలను నిర్వహించేందుకు అప్పులు యివ్వడానికై రూ. 50 లక్షలు కేటాయించబడినవి. 1960-61 లో చట్టబద్ధమయిన సంస్థలకు యివ్వతలపెట్టిన పై గ్రాంటులకు ఆయా పద్దుల క్రింద వసతి కల్పించబడింది. అయితే యివి ప్రస్తుత డిమాండ్‌లో చేర్చబడలేదు.

ప్లానింగ్ యూనిట్టుగా బ్లాకు

ప్రణాళికలు, అభివృద్ధి ప్రయోజనాలకై బ్లాకు ఒక యూనిట్టుగా పరిగణింపబడాలనీ, ప్రభుత్వవనరులు ప్రజలకు దానిద్వారా అందాలనీ 1957 లో జాతీయాభివృద్ధి మండలి నిర్ణయించింది ఈ విషయంలో తొలి చర్యగా, బ్లాకు కార్యక్రమాన్ని ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలోని వివిధ పథకాలతో చక్కగా సమన్వయం చేసి, సమర్థంగా విలీనం చేయాలనే దృష్టితో, వార్షిక ప్రణాళిక జిల్లా వారీగానూ, బ్లాకు వారీగానూ విభజింపబడింది. బ్లాకులోని మొత్తం అభివృద్ధి కార్యక్రమాలన్నీ నాలుగు విభాగాలు గల బ్లాక్ ప్లాన్‌రూపంలో సమీకరించబడ్డాయి. మొదటి భాగంలో సమాజాభివృద్ధి బడ్జెటులో గల బ్లాకు కార్యక్రమాలూ, రెండవ భాగంలో వార్షికజిల్లాప్రణాళిక బ్లాక్ విభాగాలూ, మూడవభాగంలో మామూలు ప్రభుత్వశాఖల బడ్జెటునుంచి బ్లాకులో అమలుకై వివిధ శాఖలు తయారుచేసిన కార్యక్రమాలూ ఉంటాయి నాల్గవ భాగం పంచాయతీలచే రూపొందించబడి ప్రజల విరాళాలతో సహా పంచాయతీల సొమ్ముతో అమలు జరిగే గ్రామపథకాలకి సంబంధించినది. క్రొత్తగా ఏర్పడిన పంచాయతీ సమితులతో, మామూలు ప్రభుత్వశాఖలు సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు వనరులను సమీకరించి వాటిని సమితులద్వారా ఖర్చు పెట్టించాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఈ స్థానిక పథకాలద్వారా బ్లాకును ప్లానింగ్ యూనిట్టుగా పరిగణించాలనే అభిప్రాయం నెరవేరుతుందనీ, అభివృద్ధి కార్యక్రమానికి ప్రజల సహకారం లభిస్తుందనీ ఆశించబడుతున్నది.

శిక్షణ

పంచవర్ష ప్రణాళిక మొత్తంమీదనూ, సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమం ప్రత్యేకంగానూ కొన్ని సాంఘిక, ఆర్థిక ఆశయాలసిద్ధికై కృషిచేస్తాయి. ఈ కారణమువల్ల శ్రేయోరాజ్య పరిపాలకులుగా మారవలసిన పరిపాలనా సిబ్బంది దృక్పథంలో విధిగా మార్పు రావాలి. కాబట్టి అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను అమలు జరుపుతున్న పరిపాలనా సిబ్బంది దృక్పథంలో మార్పు తేవడం

ముఖ్య కర్తవ్యం. అయితే, ఆధునిక యుగంలో సాంఘిక, ఆర్థిక సమస్యల పరిష్కారానికి కేవలం యిది చాలదు కొన్ని నైపుణ్యాలను, విషయ పరిజ్ఞానాన్ని కూడా సంపాదించాలి కాబట్టి అభివృద్ధి ఉద్యోగుల శిక్షణలో వారి దృక్పథాన్ని మార్చడానికే కాక ప్రత్యేకమయిన ఉద్యోగ శిక్షణకు కూడా అవకాశం కల్పించి తద్వారా వారికి సమర్థతాలనేకాక మంచి నేర్పును కూడా కల్పించాలి ఈ కార్యక్రమం ఆరంభించిననాటినుంచీ కూడా దీనిక్రింద చేయవలసిన ప్రత్యేక కృషికి అర్హులయిన సిబ్బందిని తయారుచేసుకోవలసిన అవసరం గుర్తించబడుతూనే ఉంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం, చిన్న పరిశ్రమలు, సర్వీసెస్ బోర్డులు, ఖాదీ, గ్రామపరిశ్రమల కమిషన్, ఇండియా రిజర్వు బ్యాంకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల క్రింద గల సంస్థలలో శిక్షణ ఇవ్వబడింది అవసరంగా ఉన్న శిక్షణా సౌకర్యాలు దృష్టిలో పెట్టుకొని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గ్రామ స్థాయి కార్యకర్తలకై శిక్షణా సంస్థలను విస్తరించి ఏకీకృతం చేసింది అవసరాలకు తగినట్లుగా వాటిని పునర్వ్యవస్థీకరించింది రాష్ట్రంలో అట్టి సంస్థలు 8 ఉన్నాయి. (సామర్లకోట, గోపన్నపాలెం, బాపట్ల, కాళహస్తి, నంద్యాల, అనకాపల్లి, రాజేంద్రనగర్ 1,2)

కేంద్ర ప్రభుత్వం కల్పించిన శిక్షణా సౌకర్యాలను పూర్తిగా వినియోగించుకొని ఓరియెంటేషన్ ట్రైనింగు కేంద్రాలలో బ్లాకు అభివృద్ధి అధికార్లకు సాంఘిక విద్యా ఆర్గనైజర్లకు, విస్తరణాధికార్లకు శిక్షణ యివ్వడం జరిగింది,

పై సంస్థలలో ఇంతవరకు శిక్షణ పొందినవారి వివరాలు యివి

అధికారుల తరగతి		శిక్షితుల సంఖ్య
1. బ్లాకు అభివృద్ధి అధికార్లు	...	258
2. సాంఘిక విద్యా ఆర్గనైజర్లు (పురుషులు)	...	252
3. ముఖ్యసేవికలు	...	184
4 గిరిజన సంక్షేమానికి సాంఘికవిద్యా ఆర్గనైజర్లు		20
5. డాక్టర్లు	...	50
6. హెల్తు ఇనస్పెక్టర్లు	...	39
7. హెల్తు విజిటర్లు (స్త్రీలు)	...	40
8. మంత్రసానులు	...	93
9. విస్తరణాధికార్లు - సహకారం	...	198
10. విస్తరణాధికార్లు - పరిశ్రమలు		
(అ) చిన్నరకం పరిశ్రమలలో శిక్షణ	...	247
(ఆ) ఖాదీ గ్రామ పరిశ్రమలలో శిక్షణ	...	208
11. గ్రామ సేవకులు	...	3392
12 గ్రామ సేవికలు	...	168

ఆయిల్ ఇంజన్లు సరఫరా చేయబడ్డాయి. ఈ కార్యక్రమం ఆరంభమాది 1959 సెప్టెంబరు ఆఖరునాటికి 13.10 లక్షల పెంట ఎరువు గుంటలు త్రవ్వబడ్డాయి. ఆధునిక వ్యవసాయి పద్ధతుల ప్రచారానికై బ్లాకు ప్రాంతాలలో అమాంబాపతు 34 35 లక్షల వ్యవసాయ ప్రదర్శనలు జరుపబడ్డాయి.

సమాజాభివృద్ధి, సహకార మంత్రిత్వశాఖ సిఫార్సుపై 1960 ఫిబ్రవరిలో 1766 మంది అభ్యుదయ రైతులు ప్రపంచ వ్యవసాయ ప్రదర్శన దర్శనార్థం ఢిల్లీ పంపబడ్డారు. రైతులతోపాటు చక్కగా పనిచేసిన ముగ్గురు ప్రాజెక్టు కార్యనిర్వాహకాధికార్లు, 20 మంది బ్లాకు అభివృద్ధి అధికార్లు, 20 మంది వ్యవసాయ విస్తరణాధికార్లు, నూరుమంది గ్రామస్థాయి కార్యకర్తలు కూడ యీ ప్రదర్శన దర్శనార్థం పంపబడ్డారు. ఈ ప్రయాణం రెండుజట్లులతో ఏర్పాటు చేయబడింది ఈ సందర్భంలో రైతులు రాష్ట్రపతిని, ప్రధానమంత్రిని, సమాజాభివృద్ధి, సహకార మంత్రిని దర్శించారు

1959 ఏప్రిల్, సెప్టెంబరుల మధ్య చిన్ననీటిపారుదల కృషిపై బాగా శ్రద్ధ చూపబడింది నీటిపారుదల ప్రయోజనాలకై 1999 పక్కా, కచ్చా బావులు నిర్మింపబడ్డాయి. 1833 పక్కా, కచ్చా బావులు బాగుచేయబడ్డాయి. అదే కాలములో 66 చెరువులు నిర్మింపబడ్డాయి. 378 బాగుచేయబడ్డాయి. 1959 ఏప్రిల్, సెప్టెంబరుల మధ్య 329 గొట్టపుబావులు త్రవ్వబడ్డాయి. 393 పంపుసెట్లు స్థాపించబడ్డాయి. ఈ కార్యక్రమం ఆరంభమాది 1959 సెప్టెంబరు ఆఖరునాటికి మొత్తం 4,28,496 ఎకరాలు చిన్ననీటిపారుదలక్రిందకు తేబడ్డాయి.

1959 ఏప్రిల్, సెప్టెంబరుల మధ్య, భూమిబాగు అభివృద్ధి కార్యక్రమం క్రింద 1,21,475 యెకరాలు బాగుచేయబడినవి. 46,726 యెకరాలకు గట్లు వేయబడినవి

పశుపోషణ

2 పశుగణాభివృద్ధి కార్యక్రమంలో నాసి పశువులకు విత్తుకొట్టడం, ఉత్తమ పశువుల అభివృద్ధికి ఆంబోతుల సరఫరా, కృత్రిమ పిండోత్పత్తి చేరి ఉన్నాయి.

1959 సెప్టెంబరు ఆఖరుకు 48 లక్షలకు పైగా నాసిరకపు పశువులకు విత్తు తీయబడింది. 12,700 కు పైగా మేలురకం పశువులను బ్లాకు ప్రాంతాల లోని గ్రామాలకు సరఫరా చేయటంజరిగింది. 20 కు పైగా కృత్రిమ పిండోత్పత్తి కేంద్రాలు కూడ స్థాపించబడ్డాయి. స్థానికసంపదను కొంతవరకు అభివృద్ధి చేయటం జరిగింది. 1958 మార్చిలో ఢిల్లీలో జరిగిన అఖిలభారత పశు ప్రదర్శనలో పీరపల్లి బ్లాకుకు చెందిన ఒక ఒంగోలుకోడె ప్రథమ బహుమతి

సంపాదించిపెట్టింది. కోళ్ళసంపదను అభివృద్ధి చేయటానికిగాను కొన్ని వేల కోళ్ళు పంచటం జరిగింది. అయినా ఈ రంగంలో ఇంకా చేయవలసిన కృషి చాల వుంది

చిన్ననీటి వనరులు

బ్లాకు ప్రాంతాలలో చిన్నచిన్న నీటి వనరులను వృద్ధిచేయటంలో ప్రత్యేకమైన జాగ్రత్త తీసుకోబడుతోంది సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమం, ప్రణాళికక్రింద వున్న నిధులు నీటి వనరులకు పూర్తిగా ఉపయోగింపబడుచున్నాయి ఈ రాష్ట్రంలో చెప్పుకోదగిన ఫలితం ఏమిటంటే సహకార సంఘాల ద్వారా నీటి వనరులను అభివృద్ధిపరచటం. తూర్పుగోదావరి, పశ్చిమగోదావరి, గుంటూరు జిల్లాలలో 20 పైగా నీటి వనరుల సహకారసంఘాలు యేర్పాటుచేయబడ్డాయి. చిన్న నీటివనరులకు అప్పులు పుచ్చుకొనేందుకు చాల డిమాండు ఉండుటవలన గత రెండు సంవత్సరాలుగా ఇందుకు కేటాయించిన నిధులను ఉపయోగించుకోవటం కష్టం కావటంలేదు. అసలు మన సమస్య తగినన్ని నిధులను సమకూర్చటమే. ఈ నిధులలో కొన్ని ప్రైవేటు వ్యక్తులకు మరికొన్ని రాష్ట్రానికి చెందిన పనులను బాగుచేయటానికి ఉపయోగించటం జరుగుతోంది

విద్య, సాంకేతిక విద్య

ప్రజలకు సరియైన విద్య లేకపోతే మన ఆర్థిక, సాంఘిక ప్రణాళికలు చాలవరకు కాగితంమీదనే ఉండిపోతాయి అందుకని కొత్త ప్రాథమిక పాఠశాలలు ప్రారంభించటం, ఇప్పుడువున్న మామూలు పాఠశాలలను బేసిక్ పద్ధతిలోకి మార్చటం నిరక్షరాస్యత నిర్మూలించటానికి వయోజన విద్యా తరగతులను నడపటం ఇలాంటి ఆలోచనాయుతమైన కృషి చేయబడుతోంది. 1959 సెప్టెంబరు ఆఖరుకు బ్లాకు ప్రాంతాలలో 4,513 కొత్త పాఠశాలలు ప్రారంభింపబడ్డాయి 9,298 మామూలు పాఠశాలలను బేసిక్ పాఠశాలలుగా మార్చటం జరిగింది. అలాగే వయోజన విద్యా కేంద్రాలు 6,288, యువజన క్లబ్బులు రైతు సంఘాలు 27,827, మహిళా సమితులు 4,558 నిర్వహించబడ్డాయి. 2.2 లక్షలకు పైగా వయోజనులను విద్యావంతులుగా చేయడం జరిగింది. ఇక మహిళలు బాలల కార్యక్రమంలో సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమమూ, సాంఘిక సంక్షేమ బోర్డుల రెండింటిని సమన్వయపర్చి ఆర్థిక వనరులు, మానవ శక్తి సద్వినియోగపడేట్టు చూడబడుతోంది.

ఆరోగ్యము, పారిశుద్ధ్యము

బ్లాకు ప్రాంతాలలో ఆరోగ్య కార్యక్రమానికిచెందిన నిరోధక, విచారణోపాయాలు రెండింటిలోనూ సమమైన జాగ్రత్త వహించబడుతోంది. గ్రామాలలో మంచినీటి సదుపాయాలు కల్పించటం ఎంతో అవశ్యకమై వున్నందువల్ల 1959

సెప్టెంబరు నెలాఖరుకు 13,743 బావులు త్రవ్వబడ్డాయి 54,009 బావులు మంచినీటికి పనికివచ్చేట్టు బాగుచేయబడ్డాయి. బ్లాకులలో ఆరోగ్య విద్యా కార్య క్రమము చాల మంచి ఫలితాలను ఇచ్చింది. గ్రామాలలో 1 55 లక్షలకు పైగా మురుగుదొడ్లు నిర్మించబడ్డాయి. మురికికాలువలు ఏర్పాటు చేయడంలో కూడ చెప్పుకోదగిన అభివృద్ధి కన్పించింది. 61.25 లక్షల గజాలవరకు మురికి కాలువలు త్రవ్వబడ్డాయి పొగరాని పొయ్యిల తయారీ గ్రామీణ ప్రాంతాలలో బాగా ప్రసిద్ధికెక్కింది. 1959 సెప్టెంబరు ఆఖరునాటికి 1.21 లక్షల పొయ్యిలు తయారు చేయబడ్డాయి. కొంత మంది పేదలకు వంటచెఱకు కూడ ఉచితంగా సరఫరాచేయబడింది. గ్రామాలు అందంగా కనపడటానికి షుమారు 31½ లక్షల చదరపు గజాల నిడివిగల గ్రామ వీధులను చదునుచేయించటం జరిగింది. ఆరోగ్య నివారణ విషయంలో, 1959 డిసెంబరు మాసాంతానికి 133 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు ప్రారంభించబడ్డాయి ఈ కేంద్రం ఒక్కొక్కదానికి మరో 3 4 ఉపకేంద్రాలు అనుబంధంగా నెలకొల్పబడ్డాయి బ్లాకులలో, యీ ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు మా గ్రామాలకు కావాలంటే మా గ్రామాలకు కావలన్న పోటీ గ్రామీణులలో ఎక్కువైంది. దీనికి కావలసిన విరాళం 2 ఎకరాల భూమి, రు. 10,000 లు సునాయాసంగా లభ్యమవుతున్నాయి. వివిధ గ్రామాలమధ్య పోటీ తీవ్రతనుబట్టి యీ కేంద్రాలు స్థాపించటం కొన్ని సమయాలలో కష్టతరమవుతోంది.

వార్తా సౌకర్యాలు

కార్యక్రమం ఆరంభించిననాటినుండి ప్రజలలో మంచి ఉత్సాహం కలుగ జేసిన కార్యకలాపాలలో యీ వార్తా సౌకర్యాలు ఒకటి 1959 సెప్టెంబరు ఆఖరుకు 14,213 మైళ్ళ కచ్చారోడ్లు వేయబడ్డాయి. 525 చిన్నచిన్న వంతె నలు కూడ నిర్మించబడ్డాయి. వీటికి సాంకేతిక సహాయంతో పాటు ఆర్థిక సహాయము కూడ బ్లాకు నిధులనుండి ఏర్పాటుచేయబడింది. ఈ కార్యక్రమానికి వచ్చిన విరాళాలు చాల హెచ్చు అని చెప్పవచ్చు. దీన్నిబట్టి ప్రజలనుంచి ఏ రకమైన సమాధానం వస్తున్నదీ తెలుస్తూవుంది.

సహకారం

సహకార ఉద్యమవ్యాప్తికి బ్లాకుల్లో తగినంత ఉత్సాహం చేకూరింది. 1959 సెప్టెంబరు మాసాంతానికి 9,891 సహకారసంఘాలు పనిచేస్తున్నాయి. వీటి సభత్వ సంఖ్య 10 82 లక్షలు. 12,506 గ్రామాలు యీ ఉద్యమంక్రిందికి వస్తున్నాయి. అంటే బ్లాకు ప్రాంతాల్లోని కుటుంబాలలో 43.6 శాతము, మొత్తం గ్రామాలలో 83.22 శాతం వరకు వ్యాపించిందన్నమాట. పెట్టుబడి అంతా సహకారసంఘాల ద్వారానే విడుదలయ్యేట్టు చూడటానికి రాష్ట్రీం

లోని 6 బ్లాకుల్లో ముందు ప్రయోగం చేయబడుతోంది. ఈ ఆరు బ్లాకుల లోనూ సహకార పెట్టుబడి సంఘాలు గట్టి పునాదితో ఉంచబడుతుండగా, యీ కార్యాన్ని ఇవి నిర్విఘ్నంగా జయప్రదం చేయగలవని ఆశించవచ్చు. ఈ బ్లాకులలో బ్లాకు అభివృద్ధి అధికారి, రెవిన్యూ, వ్యవసాయశాఖలవారిచే కొద్ది గడవుకు ఇవ్వబడుతున్న తక్కావి లోనులు ఆపు చేయబడ్డాయి. ఇంత వరకు సాగుతున్న పద్ధతి ప్రకారం అయితే పెట్టుబడి భూమి విస్తృతినిబట్టి నిర్ణయించబడుతూవున్నది. ఈ పెట్టుబడి వ్యవసాయపు పనులు నిర్వర్తించు కోవటానికి చాల తక్కువగా ఉంటుంది. తెలియుటవలన ఆయా లోపాల్ని సవరించ టానికి, సహకార ఉద్యమాన్ని పెంపు చేయించటానికి తెలంగాణా ప్రాంతం లోని గ్రామీణ పెట్టుబడి సంఘ సభ్యుల వ్యక్తిగత గరిష్ఠ పెట్టుబడి పరిమితులను రెట్టింపు చేయబడ్డాయి. బ్లాకు ప్రాంతాలలో, సహకార ఉద్యమాన్ని అభివృద్ధి పరచటానికి పెట్టుబడి ముఖ్యసాధనమైనప్పటికీ. అవసరమైనప్పుడు ఎక్కడ వడితే అక్కడ ప్రత్యేక పద్ధతులతో కూడిన సహకార సంఘాలు కూడ ఏర్పరచ టానికి ప్రోత్సహించబడింది. ఈ ప్రోత్సాహమే నేతపనివారు, తోళ్ళపనివారు, కుట్టుపనివారు, మేదర అల్లికపు పనివారు, నూనె వర్తకులు వగైరాలకు సంబంధించిన పారిశ్రామిక సహకార సంఘాలు నెలకొల్పటానికి హేతువైంది. గ్రామీణుల పెట్టుబడి అవసరాలను తీర్చగలిగిన ఆర్థిక స్థోమత సహకార సంఘాలకు పరిమితమవటమే యీ ఉద్యమవ్యాప్తికి అవరోధం అయింది. బయటనుంచివచ్చే సహాయం కోసం ఆధారపడటాన్ని తగ్గించటంకోసం సంఘ సభ్యులలో పొదుపును పెంచటానికి చాల కృషి చేయబడుతోంది.

కుటీర పరిశ్రమలు

ఉద్యోగావకాశాలు మిక్కుటంగా ఉన్నందువల్ల, శిక్షణ- ఉత్పత్తి కేంద్రాలను. పారిశ్రామిక సహకార సంఘాలను, గ్రామీణ కళలకు, వృత్తి పనులకు పరిశ్రమలకు కేంద్రాలను నెలకొల్పటం ద్వారానూ, సహకార సంఘాలకు, వ్యక్తిగత కళాకారులకు లోనులు, గ్రాంట్లు మంజూరుచేసి సహాయం చేయటంద్వారానూ బ్లాకు ప్రాంతాలలో కుటీర, లఘు పరిశ్రమల అభివృద్ధికి కృషి చేయబడుతోంది. ప్రత్యేకమైన వృత్తిపనులకు అవకాశం ఉన్నచోట్ల శిక్షణ - ఉత్పత్తి కేంద్రాలు స్థాపించబడ్డాయి. సంచార శిబిరాలుకూడ ఏర్పాటు చేయబడినాయి. స్థానిక వృత్తిపనివారిని కూడ శిక్షణకోసం ప్రభుత్వ సంస్థలకు. ప్రయివేటు సంస్థలకు పంపబడ్డారు. 1959 సెప్టెంబరు ఆఖరుకు 190 ఉత్పత్తి, శిక్షణ కేంద్రాలు, 68 సాముదాయక సదుపాయాల కేంద్రాలు, 10 గ్రామీణ వర్కుషాపులు బ్లాకు ప్రాంతాలలో ఉన్నాయి. ఈ కేంద్రాలలో ఇప్పటికి 8,152 మంది అభ్యర్థులు శిక్షణ పొందారు. ఇప్పుడు 1,473 మంది శిక్షణ పొందుతూవున్నారు. కుటీర పరిశ్రమలను విరివిగా అభివృద్ధిపరచే కార్య

క్రమానికి నాందిగా ఇంతకు ముందున్న సమాజ పథకాల ప్రాంతాలైన తూర్పుగోదావరి జిల్లాలోని కాకినాడ - పెద్దాపురం ప్రోజెక్టు ఒకటి, మరొకటి వరంగలు జిల్లాలోని ములుగు సమాజాభివృద్ధి కేంద్రంలోనూ మొత్తం రెండు పైలెట్ ప్రోజక్టులు స్థాపించబడ్డాయి. ఈ ప్రోజక్టులు ఒక కమ్యూనిటీ ప్రోజెక్టు ఆఫీసరు (పరిశ్రమలు) నిర్వహణలో ఉంటాయి. ఈ ప్రోజక్టులలో కుట్టుపని, అల్లకం, నూనె గానుగలు, తోళ్లు, నార వగైరా పరిశ్రమలకు చెందిన ప్రదర్శన - శిక్షణా కేంద్రాలు ప్రారంభించబడినయ్ వీటిలో ఆసక్తిగల అభ్యర్థులకు శిక్షణ ఇవ్వబడుతోంది

ఈ పైలెట్ ప్రోజక్టులలోని కుటీర, లఘు పరిశ్రమల కార్యక్రమంలో అఖిలభారత బోర్డువారు పూర్తిగా సహకరిస్తున్నారు.

గ్రామీణ గృహవసతి

1957-58 సంవత్సరానికి గ్రామీణ గృహనిర్మాణ పథకాలక్రింద, కేంద్ర ప్రభుత్వం యీ రాష్ట్రంలో 9 బ్లాకులలోని 45 గ్రామాలను కేటాయించింది. చీఫ్ ఇంజనీరు (స్థానిక పరిపాలన, ప్రజారోగ్యం) నిర్వహణక్రింద రాజధానిలో ఒక గ్రామీణ గృహనిర్మాణ కేంద్రము, రాజధానిలోనే ఇంకొక పైలట్ గృహనిర్మాణ ప్రోజక్టు, పట్టణ ప్రణాళికా డైరెక్టరు అధ్వర్యంక్రింద రెండు ప్రాంతీయ కేంద్రాలు నెలకొల్పబడ్డాయి. ఈ కేంద్రాలు గ్రామీణ ప్రాంతాలలో గృహాలు నిర్మించే పద్ధతులు, ప్లానులు, నమూనాలు తయారుచేయటంలో సాంకేతిక సలహాలిస్తూంటాయి. 1958-59 లో 90 గ్రామాలు, 1959-60 లో 135 గ్రామాలు, కేటాయించబడ్డాయి. ఈ సంవత్సరం నిధులు కేటాయించిన 111 గ్రామాలకు బృహత్పథకాలు తయారయ్యాయి మిగతా 20 గ్రామాలకుకూడ త్వరలో పూర్తవుతాయి. 1960-61 లో యీ కార్యక్రమంక్రింద 180 గ్రామాలు వస్తాయి.

దీనికైన వ్యయం-అందులో ప్రజలవాటా

ఈ కార్యక్రమం ప్రారంభించినప్పటినుండి 1959 సెప్టెంబరు మాసాంతం వరకు మొత్తం రు. 12.19 కోట్లు ఖర్చు అయింది. దీనికి ప్రతిగా ప్రజలనుండి ధన, శ్రమ, దయాదానాల రూపేణా రు. 5.82 కోట్లు వచ్చింది.

స్థానిక అభివృద్ధి పనులు

ఈ కార్యక్రమం 1953 నుంచి అమల్లోవుంది. ఈ సంవత్సరంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం యీ రాష్ట్రానికి రు. 40.75 లక్షల గ్రాంటు ఇచ్చింది. ఇందులో గ్రామీణ ప్రాంతాలలో మంచినీటి సరఫరా సంబంధించిన పనులకు కేటాయించిన 29.07 లక్షలకుగాను డిసెంబరు అఖరకు రు. 3.24 లక్షలు మాత్రం

ఖర్చుచేయబడింది అసంపూర్తిగావున్న పనులు పూర్తిచేయుటానికి కేటాయించిన రు 11.69 లక్షలకుగాను 1959 డిసెంబరు ఆఖరుకు రు 5.95 లక్షలే ఖర్చు చేయబడింది. గత సంవత్సరంవోలాగే యీ సారికూడ సంవత్సరాంతానికి కేటాయించిన మొత్తం ఉపయోగింపబడుతుందని ఆశించబడుతోంది.

1960-61 లో పనులకుగాను కేంద్రం గ్రాంటు రు. 30 లక్షలు ఉంటుందని ఉద్దేశించబడుతోంది.

1 మంచినీటి సరఫరా

2 స్టేషను-గ్రామ రోడ్లుకలిపే రోడ్లు

3. గ్రామపాఠశాల భవనాలు.

1960-61 సంవత్సరానికి బడ్జెటులో యీ ఖర్చుకుగాను కేంద్రము, స్థానిక సంస్థలు, ప్రజలనుంచి వచ్చే ధనంతోపాటు మొత్తం రు. 50 లక్షలు కేటాయించబడ్డాయి.

గ్రామీణ రోడ్డు అభివృద్ధి సహకార పథకాలు.

ఈ రాష్ట్రం జయప్రదంగా కొనసాగిస్తున్నవాటిలో ఇదొక ముఖ్యమైన కార్యక్రమం. దీనికయే మొత్తంఖర్చులో కేంద్రం ఇంతవరకు ⅓ వంతుమాత్రమే ఇస్తూండేది. ఇకనుంచి 50 శాతం భరించటానికి కేంద్రం అంగీకరించింది. తతిమ్మా 50 శాతం ప్రజలు, రాష్ట్రప్రభుత్వం భరించవలసి ఉంటుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం గ్రాంటుగా రు 49 లక్షలు కేటాయించింది. ఈ సంవత్సరం బడ్జెటులో డిసెంబరు మాసాంతానికి అప్పుడే రు. 9,41 లక్షలు ఖర్చుజేశాం. రు. 25 31 లక్షలు ఖరీదుచేసే 150 పనులు ఇప్పుడు కొనసాగుతూవున్నాయి. ఇందులో కేంద్రం గ్రాంటు రు 9.75 లక్షలు. వచ్చే సంవత్సరంకూడ యీ కార్యక్రమం కొనసాగించటానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. స్థానిక అభివృద్ధి పనులను, గ్రామరోడ్డు అభివృద్ధి సహకార పథకాలను 1-4-60 వ తేదినుండి జిల్లా పరిషత్తులకు అప్పగించటానికి ప్రతిపాదించబడింది. 31-3-60 వ తారీఖు వరకు మాత్రం ఇంతకుముందుమాదిరే యీ కార్యక్రమం అధికార ఏజన్సీ నిర్వహణక్రింద కొనసాగించబడుతుంది.

విమర్శలు

సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమం విమర్శింపబడినంతగా మరేదీ విమర్శింపబడి ఉండదు ఈ కార్యక్రమం సాధించిన ఫలితాలు కొంతకాలానికి ఒక్కొసారి ఇందుకు ప్రత్యేకంగా వేసిన సంఘంచే(ప్రోగ్రాంఇవాల్యుయేషను ఆర్గనైజేషన్) సమీక్షించబడుతున్నాయి. అనేకమంది విజాతీయులు దీనిని సమీక్షించారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఆసక్తిగలవారు, దేశంలోని ఇతరరాష్ట్ర శాసనసభలకు, యీ సభకు జెందిన గౌరవసభ్యులు దీనిని పూర్తిగా సమీక్షించి విమర్శించారు.

ముఖ్యంగా ఒక విమర్శ ఏమిటంటే దీనినిగురించిన సమీక్షలు, విమర్శలు మరీ ఎక్కువయ్యాయని, ఆ విమర్శల మూలంగా దీన్ని ఎన్నోసార్లు పునర్వ్యవస్థీకరిస్తూ ఉండటంవల్ల అసలు కార్యక్రమానికి అనుగుణ్యమైన కృషిచేయటానికి ఆటంకం కలగటమే గాకుండా, ఇది సాధించిన అభివృద్ధిని ధృవీకరింపచేయటానికి అవసరమైన సమయం కూడ లేకపోతోందని. విశాలంగా ఆలోచిస్తే ఈ విమర్శలు మూడురకాలు. ఒకటి— గ్రామీణ సమాజంలోని వివిధతరగతుల మధ్య యీ కార్యక్రమ ఫలితాలు సమంగా అందిటంలేవనీ, రెండోది— కార్యక్రమం అమలుపరచటంలో చాల దుర్వ్యయము ఉండటంతో చేసిన కృషికి, వెచ్చించిన సాధనసంపత్తికి అనుగుణమైన ఫలితాలు చేకూరటంలేదని. మూడోది— భౌతిక వస్తూత్పత్తి, ఆర్థికలక్ష్యాలు నెరవేరినప్పటికీ కార్యక్రమ ముఖ్యోద్దేశము—ప్రజలు, పరిపాలనావిధానాల దృక్పథాలలో మార్పు సాధించబడలేదు ఈ విమర్శలలో కొంత నిజం ఉందనటంలో సందేహంలేదు. కాని ముఖ్యంగా మనరాష్ట్రంలో యీ కార్యక్రమం అమలుపరచటంవల్ల గత యేడు సంవత్సరాలలో తగిన అభివృద్ధి సాధించబడింది. ఈ అభివృద్ధితో పోల్చిచూస్తే అపజయాలు, లోపాలు చెప్పుకోదగినవి కావు. ఒకవిధంగా దీనికి వచ్చిన విమర్శలను చూస్తే, ఈ కార్యక్రమం ఎంత ఆసక్తి జనింపజేసిందీ తెలుస్తుంది. ముఖ్యాధారమైన కనీసం కొన్నిరంగాలలో జయప్రదం గాకపోయినట్లయితే ఈ ఆసక్తి జనించేదిగాదు. అయితే, ప్రజలలో ఉత్సాహము కలగజేయటం, పరిపాలన ప్రజల కోరికలు అవసరాల కనుగుణంగా మారటం జరిగిందేగాని, యీ కార్యక్రమం అమలుపరచటంలో ప్రజలు తగినవిధంగా సహకరించేట్టు అన్నివిషయాలలో సాధించలేకపోయింది. క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే పరిపాలన ప్రజాధారమైందిగాని, ప్రజలను స్వశక్తిమీద ఆధారపడేట్టు చేయలేకపోయింది. ఇందుకే ఇప్పుడు ప్రజాస్వామ్య వికేంద్రీకరణ తలపెట్టబడింది. ఈ కార్యక్రమానిక వ్యతిరేకంగా వచ్చిన విమర్శలకు పై సంస్కరణే సమాధానం చెపుతుంది.

ఈ మార్పు విమర్శ లన్నిటికీ సమాధానం చెప్పలేదని, విమర్శకులను మౌనపరచలేదని నాకు తెలుసు. దీనివల్ల ఇంకోరకమైన విమర్శలు, అవగాహనలు వస్తాయికూడ. ఉదాహరణకు ఒకటి తీసుకుందాం. బ్లాకులు వాటి సిబ్బంది కోసం ఎక్కువ వ్యయం జేస్తున్నాయని ఇదివరకు విమర్శింపబడింది. కాని ఇప్పుడు తగినంత సిబ్బందిలేదని ఎన్నో ఫిర్యాదులు వస్తున్నాయి. అలాగే ఇంతవరకు మేము యీ వికేంద్రీకరణలో తెచ్చిన పరిపాలనా మార్పులను గురించి కొందరు అపోహపడుతున్నా, మరికొందరు యీ కొత్త సంస్థలకు ఇంకా ఎక్కువ కార్యక్రమాలు, అధికారాలు ఇచ్చివుండవలసిందని విమర్శిస్తున్నారు. నేనింతకు ముందే చెప్పినట్లు, యీ సంస్థలకు పరిపాలన, ఆర్థికసంబంధమైన అధికారాలు చాలవరకు యిదివరకే యివ్వబడినట్టు మీకందరికి కూడ తెలిసిందే. మా అభి

ప్రాయం ఏమిటంటే ప్రతి ప్రజాసంస్థవారికిచ్చిన బాధ్యతలు, కార్యక్రమాలు నిర్వర్తించుకోటానికి అవసరమైన పరిపాలన సిబ్బంది. ఆర్థిక విషయాలమీద వారే పూర్తిగా నిర్వహించుకొనగలిగిన శక్తి చేకూర్చుకోవాలని. ఈ సంస్థలకు అప్పగించబడిన అధికారాలను, కార్యక్రమాలను ఇంతకుముందే చెప్పాను. ప్రభుత్వ కార్యకలాపాలను యీ సంస్థలకు ఇంకా ఎంతవరకు అప్పగించవచ్చు అనేది మనం ఎప్పుడూ పరిశీలిస్తూనే ఉంటూ, తగిన సమయం చూసి ఇలాంటి విషయాలు ఇంకాకొన్ని వాటికి అప్పగించుతామని నేనీ సభకు రూఢిగా చెబుతున్నాను. వాటితోపాటు, ఇప్పుడు అప్పగించివున్న కార్యక్రమాలకు నిధులను కూడ యీ సంస్థలకు కలుగచేయవలసిన విషయం కూడ సహజంగా మనం చూడాలి. వాటి కార్యరంగంలో నియమాలు పెట్టిగాని, వాటి హక్కులు, అధికారాలను కుదించిగాని, లేక నిధులను చాలకుండా చేయటం ద్వారాగాని యీ సంస్థల అభివృద్ధికి ఆటంకం కలుగకుండా చూడాలి. మేము ఏదో ఇస్తామన్న వ్యతిరేకార్థంతో కూడుకున్న హామీలతోనే యీ సంస్థలు విజయవంతమవుతాయన్న గ్యారంటీ ఇవ్వలేం. మొత్తంమీద వాటి విజయం వాటికి సమకూర్చిన నాయకత్వం యోగ్యతనుబట్టి, ఆ నాయకత్వం బాధ్యతాయుతాన్ని సేవనుబట్టి ఆధారపడి ఉంటుంది. మన రాష్ట్రంలో సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమం బ్రహ్మాండంగా కొనసాగింది. ఆ రంగంలో సాధించిన ప్రభావంవల్లనే రాష్ట్రాలన్నిటిలోకి మనకొక గౌరవస్థానము వచ్చింది. ఈ ఘనత ప్రజలకు, బ్లాకుప్రాంతాలకు, అభివృద్ధి కార్యక్రమాలలో నిమగ్నులైన అధికారులకు దక్కుతుంది. ఇక యీ బాధ్యతంతా కొత్త సంస్థలకు మారింది. ఈ సభలోని సభ్యులంతాకూడ ఆ సంస్థలతో సంబంధమున్నవారే అందుచేత ఈ కొత్తసంస్థలు అమోఘంగా పనిచేసేట్టు, వాటిద్వారా—అంటే యీ సభద్వారా చేసినట్టే—మన ప్రజల సంపత్తిని, సంతోషాన్ని అధికం జేయటానికి మనశక్తిని అర్పిద్దాం.

బడ్జెట్ వివరాలు

ఇక యీ డిమాండులో జేర్చిన మొత్తాల వివరాలకు వస్తాను :

సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమంక్రింద 1960–61 సంవత్సరానికి రాష్ట్రప్రణాళిక వ్యయం రు. 425 లక్షలు. ఇందులోనే రు. 1,35,66,000 లు అప్పులకిచ్చే వ్యయము, రు. 2,89,34,000 లు అప్పులుగాని వ్యయము ఉన్నది ఇంతకుముందే ఉదహరించిన నిర్ణయింపబడిన పథకాలకు జెందిన బడ్జెటు నిర్వర్తించే బ్లాకులలో యీ మొత్తం ఖర్చుచేయవలసి ఉంటుంది. లోనుల వ్యయం సంబంధించినంతవరకు మొత్తాలు యీ దిగువ డిమాండులలో చేర్చబడ్డాయి.

డిమాండు నెం. XLIX

రాష్ట్రప్రభుత్వంచే ఇచ్చే లోనులు, అడ్వాన్సులు :
సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమం క్రింద
హెచ్. లోనులు, అడ్వాన్సులు.................రు. 1,02,33,000

డిమాండు నెం. XLIV

81. సివిల్ పనుల - కాపిటల్ పద్దు -
రెవిన్యూ పద్దుకుబయట పరిమితం
1 ఒరిజినల్ (1) భవనాలు
(బి) సాధారణ పరిపాలన ... రు. 1,80,000

డిమాండు నెం. XXXVI

62. బి. సి. డి. ప్రోజక్టులు ఎన్. ఇ ఎస్
మరియు ఎల్. డి. పనులు
ఎ. సి. డి ప్రోజక్టులు (సిబ్బందికి
గృహావసతి) ... రు 14,00,000
ప్రభుత్వ చిన్న చిన్న నీటివసరుల
పనులకు ... రు. 17,53,000

మొత్తం 1,35,66,000

ఈ డిమాండు అప్పులకివ్వబడని వ్యయానికి పరిమితమై వుంది. ఇది బ్లాకులలో ఖర్చుచేయబడుతుంది. బడ్జెట్ అంచనాలు మొత్తం వ్యయం 3,38,87,000. ఇందులోనే, 4 బహుళార్థ సాధక ప్రోజక్టులకుగాను కేంద్రం ఆధ్వర్యం వహించే పథకాలకు హోంమంత్రిత్వశాఖనుండి ఇచ్చిన రు. 18 లక్షలు పంచాయతీ సమితుల బ్లాకులలోని సిబ్బంది గృహావసతికి, ప్రభుత్వ నీటివసరుల ప్రోజక్టులకుగాను పంచాయతీ సమితులకు ఇచ్చే గ్రాంట్లు మొత్తం రు. 31.53 లక్షలు. డిమాండులో యీ క్రింది ప్రణాళికకు చెందిన వ్యయాలు కూడ చేర్చబడి వున్నాయి.

1. సమాజాభివృద్ధితో జాతీయ విస్తరణ సేవ పద్ధతిమీద అలాగేవుంచిన సిబ్బందికి (ఒకటోస్టేజి, రెండోస్టేజి బ్లాకులు) అయ్యే వ్యయం రు. 60.69 లక్షలు.

2. కేంద్రప్రభుత్వం నిర్వహించే శిక్షణా పథకాలక్రింద రూ. 40,000 లు.

3. స్థానిక అభివృద్ధిపనుల కార్యక్రమం క్రింద రు. 50 లక్షలు.

ప్రకాశికా వ్యయానికి సంబంధించినంతవరకు కేంద్రప్రభుత్వం నాన్-రికరింగ్ పద్దులక్రింద 75 శాతమూ, రికరింగ్ పద్దులక్రింద 50 శాతమూ భరిస్తుంది. సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమం క్రింద కావలసిన అప్పులన్నీ కేంద్ర ప్రభుత్వమే భరిస్తుంది. సిబ్బందికయ్యే వ్యయంలో కేంద్రప్రభుత్వం 50 శాతమూ, మిగతా 50 శాతమూ రాష్ట్రప్రభుత్వం భరిస్తుంది.

బహుళార్థ సాధక ప్రాజక్టులకు మొత్తం రు 18 లక్షలు కేంద్ర హోం మంత్రిత్వశాఖనుంచి పక్కా గ్రాంటుగా వస్తుంది. శిక్షణాపథకాల కయ్యే రు. 40,000 లు పూర్తిగా కేంద్రమే భరిస్తుంది

ఎల్. డి పనులకు కేటాయించిన రు 50 లక్షల మొత్తంలోనూ కేంద్ర ప్రభుత్వం 50 శాతమూ మిగతా 50 శాతం పూర్తిగా ప్రజలు భరించటంగాని లేక ప్రజలు, స్థానిక సంస్థలు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వాటాలు వేసుకొని భరించటం గాని జరుగుతుంది.

పై విధానంతో కూడుకున్న ఆదాయ వ్యయాలనుబట్టి, యీ దిమాండులో కేంద్ర ప్రభుత్వం వాటా రు 292.445 లక్షలు, రాష్ట్రప్రభుత్వంవాటా రు. 132.515 లక్షలు, మిగతా రు. 25 లక్షలు ప్రజలు, స్థానికసంస్థలవాటా అవుతుంది

★